

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΠΡΩΗΝ ΕΠΔΟ)

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ Ε.Ε.»**

ΣΑΜΑΛΕΚΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

ΕΥΓΕΝΙΑ ΗΛΙΑΝΑ ΒΥΘΟΥΛΚΑ

Εισηγητής: Κος Μαυριδάκης Θεοφάνης Αναπληρωτής Καθηγητής

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2018

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΔΥΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ (ΠΡΩΗΝ ΕΠΔΟ)

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΝ Ε.Ε.»**

ΣΑΜΑΛΕΚΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

billsam07@gmail.com

ΕΥΓΕΝΙΑ ΗΛΙΑΝΑ ΒΥΘΟΥΛΑΚΑ

Εισηγητής: Κος Μαυριδάκης Θεοφάνης Αναπληρωτής Καθηγητής

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2018

Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων / Μεσολογγίου του ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Τμήματος.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ - ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Το θέμα της παρούσης πτυχιακής εργασίας είναι οι Προοπτικές και τα προγράμματα ενίσχυσης των επιχειρήσεων στην Ε.Ε..

Είναι επίκαιρο όσο ποτέ για την χώρα μας, η οποία βρίσκεται σε συνεχόμενη οικονομική κρίση από το 2008. Ίσως τα διάφορα ευρωπαϊκά προγράμματα για τις επιχειρήσεις είναι η κινητήριος δύναμη για να βγούμε από αυτή την ατέρμονη κατάσταση του οικονομικού αδιεξόδου.

Η παρούσα πτυχιακή εργασία εγγράφηκε από τους φοιτητές: Ευγενία Ηλιάνα Βυθούλκα και Βασίλειο Σαμαλέκο στα πλαίσια του προπτυχιακού προγράμματος του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων (πρώην ΕΠΔΟ) της Σχολής Διοίκησης & Οικονομίας του Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος Δυτικής Ελλάδας

Σε αυτό το σημείο θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε όλους τους καθηγητές του τμήματός μας, που με τον έναν ή άλλο τρόπο συνέβαλαν στην απόκτηση γνώσεων, την δημιουργία κριτικής σκέψης και κατ' επέκταση την επιστημονική μας θεμελίωση. Ειδικά και θερμά ευχαριστήσουμε τον κύριο Θεοφάνη Μαυριδάκη, ο οποίος είναι και ο εισηγητής του θέματος. Τέλος ευχαριστούμε θερμά τους γονείς μας, διότι χωρίς αυτούς δεν θα μπορούσαμε να *διαβούμε αυτό το μονοπάτι γνώσεων...*

Ευγενία Ηλιάνα Βυθούλκα

Βασίλειος Σαμαλέκος

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το θέμα της παρούσης πτυχιακής εργασίας είναι οι Προοπτικές και τα προγράμματα ενίσχυσης των επιχειρήσεων στην Ε.Ε.. Αναλύεται σε 5 κεφάλαια ως εξής:

Στο 1^ο κεφάλαιο: «Ο θεσμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης», καταγράφονται γενικά στοιχεία, η λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, Συμβούλιο, Ελεγκτικό Συνέδριο, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα), οι πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά, Δίκαιο ανταγωνισμού, Νομισματική ένωση (Ευρωζώνη), Ενέργεια, Υποδομές, Γεωργική πολιτική), και το γενικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Συνταγματικός χαρακτήρας της Ένωσης, Νομοθετικές πράξεις).

Στο 2^ο κεφάλαιο: τα «Ευρωπαϊκά προγράμματα ενίσχυσης Επιχειρήσεων / Επιχειρηματικότητας», παρατίθενται γενικά στοιχεία, η διαχείριση κονδυλίων (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, Ταμείο Συνοχής, Το Ευρωπαϊκό γεωργικό ταμείο αγροτικής ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), η Κοινή Αλιευτική Πολιτική (ΚΑΠ)), και τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα ενίσχυσης Επιχειρήσεων / Επιχειρηματικότητας (EASME, EUREKA, InnovFin, Access to finance, Juncker Plan, Fast Track to Innovation, SME Instrument, COSME, Access to risk finance, EaSI, InvestHorizon, Pan-European network of Digital Innovation Hubs (DIHs), Start-up Programme).

Το θέμα του 3^{ου} κεφαλαίου είναι τα: «Αποτελέσματα Ευρωπαϊκής Επιχειρηματικής Πολιτικής» και αναλύεται η Οικονομική Ανάπτυξη και ΜΜΕ στην ΕΕ, η σχέση της ΕΕ στην στήριξη των μικρών επιχειρήσεων (Νόμος: Small Business Act, Χρηματοδότηση των ΜΜΕ, Ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας), και τα οικονομικά στοιχεία ενίσχυσης της ΕΕ για την Ελλάδα (Προγραμματιζόμενη Χρηματοδότηση (Finances: Planned), Εφαρμογή οικονομικών (Finances: Implemented), Πληρωμές της ΕΕ (EU Payments)).

Στο 4^ο κεφάλαιο το: «Πρόγραμμα Ορίζοντας 2020» παρουσιάζονται εισαγωγικά στοιχεία (ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας, Ευρωπαϊκή στρατηγική για βιώσιμη ανάπτυξη), τα γενικά στοιχεία για το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», η Επιστημονική Αριστεία (Έρευνα αιχμής χρηματοδοτούμενη από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ), Δράσεις Marie Skłodowska-Curie, Μελλοντικές και αναδυόμενες τεχνολογίες, Υποδομή παγκοσμίου επιπέδου), η Βιομηχανική Υπεροχή (υπεροχή σε τεχνολογίες γενικής εφαρμογής και βιομηχανικές τεχνολογίες, πρόσβαση σε κεφάλαια

Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

κινδύνου), οι διάφορες κοινωνικές προκλήσεις (υγεία και καλή διαβίωση, επισιτιστική ασφάλεια και αειφόρος χρήση των βιολογικών πόρων, βιώσιμη ενέργεια, πράσινη, ολοκληρωμένη κινητικότητα, κλιματική αλλαγή, περιβάλλον, αποδοτικότητα πόρων και πρώτες ύλες, κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς, καινοτόμες και σκεπτόμενες, προστασία της ελευθερίας και της ασφάλειας της Ευρώπης και των πολιτών της), η επέκταση της αριστείας και η διεύρυνση της συμμετοχής (συνεργίες με άλλες πολιτικές), η σχέση της επιστήμης με την κοινωνία, οι δράσεις καινοτομίας στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», οι κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες, πυρηνικές έρευνες για όλους τους πολίτες, η επιστημονική πολιτική - ο ρόλος του κοινού κέντρου ερευνών (JRC), και τέλος ο προϋπολογισμός του προγράμματος «ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020».

Στο 5^ο και τελευταίο κεφάλαιο τα: «Συμπεράσματα», παρουσιάζονται επιγραμματικά τα αποτελέσματα της βιβλιογραφικής έρευνας για τις προοπτικές και τα προγράμματα ενίσχυσης των επιχειρήσεων στην Ε.Ε..

SUMMARY

The theme of this dissertation is the «Prospects and business support programs in the EU». It is analyzed in 5 chapters as follows:

In the first chapter «The European Union» are recorded general elements, the functioning of the European Union (European Parliament, Council, Court of Auditors, European Commission, European Central Bank), the policies of the European Union (Single European Market, Competition Law, Monetary Union (Eurozone), Energy, Infrastructure, Agricultural Policy) and the general framework of the European Union (Constitutional character of the Union, Legislative acts).

In the second chapter: «European Business Support / Entrepreneurship Programs», are recorded the general management of funds (European Regional Development Fund, European Social Fund, Cohesion Fund, European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD), Common Fisheries Policy), and the European Enterprise and Entrepreneurship Support Programs (EASME, EUREKA, InnovFin, Access to Finance, Juncker Plan, Fast Track to Innovation, SME Instrument, COSME, Access to Risk Finance, EaSI, InvestHorizon, Pan-European Network of Digital Innovation Hubs (DIHs), Start-up Program.

The theme of the third chapter is «European Business Policy Outcomes» and analyzes Economic Development and SMEs in the EU, the EU's relationship in supporting small businesses (Law: Small Business Act, SME Financing, Encouraging Entrepreneurship), and the EU's financial support for Greece (Finances: Planned, Finances: Implemented, EU Payments).

In the 4th chapter: «Horizon 2020», are recorded introductory elements (competitiveness of European industry, European sustainable development strategy), Horizon 2020 general data, Scientific Excellence (European Research Council- ERC), Marie Skłodowska-Curie Actions, Future and Emerging Technologies, World-class Infrastructure), Industrial Excellence (Priority in Generic Technologies and Industrial Technologies, Access to Risk Capital), (health and well-being, food security and sustainable use of biological resources, sustainable energy, green, integrated mobility, climate change, the environment, resource efficiency and raw materials, inclusive, innovative and thoughtful societies, protection of the freedom and the security of Europe and its citizens), the extension of

excellence and the widening of participation (synergies with other policies), the relationship between science and society, innovation actions in the Horizon 2020, the social and human sciences, nuclear research for all citizens, science policy - the role of the Joint Research Center (JRC), and finally the budget «Horizon 2020».

In the 5th and final chapter: «Conclusions», are outlined the results of the bibliographic research on prospects and business support programs in the EU.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ - ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	iv
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	v
SUMMARY	vii
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	ix
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ – ΕΙΚΟΝΩΝ – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ-ΣΧΗΜΑΤΩΝ	xiii
ΠΙΝΑΚΕΣ.....	xiii
ΕΙΚΟΝΕΣ	xiii
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ	xiv
ΣΧΗΜΑΤΑ.....	xiv
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ - ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ	xv
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	xviii
1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ»	1
1.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	1
1.2 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	2
1.2.1 Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	3
1.2.2 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο	4
1.2.3 Ευρωπαϊκή Επιτροπή.....	5
1.2.4 Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.....	5
1.2.5 Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.....	6
1.3 ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	7
1.3.1 Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά	8
1.3.2 Δίκαιο ανταγωνισμού	9
1.3.3 Νομισματική ένωση (Ευρωζώνη).....	10
1.3.4 Ενέργεια.....	11

Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

1.3.5	Υποδομές.....	12
1.3.6	Γεωργική πολιτική.....	13
1.4	ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ	14
1.4.1	Συνταγματικός χαρακτήρας της Ένωσης	14
1.4.2	Νομοθετικές πράξεις	15
2	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ».....	17
2.1	ΓΕΝΙΚΑ	17
2.2	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ.....	18
2.2.1	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης	19
2.2.2	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	19
2.2.3	Ταμείο Συνοχής	20
2.2.4	Το Ευρωπαϊκό γεωργικό ταμείο αγροτικής ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).....	21
2.2.5	Η Κοινή Αλιευτική Πολιτική (ΚΑΠ).....	22
2.3	ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	23
2.3.1	EASME.....	23
2.3.2	EUREKA	25
2.3.3	InnovFin	26
2.3.4	Access to finance	27
2.3.5	Juncker Plan.....	28
2.3.6	Fast Track to Innovation.....	29
2.3.7	SME Instrument.....	30
2.3.8	COSME	31
2.3.9	Access to risk finance	32
2.3.10	EaSI	33

Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

2.3.11	InvestHorizon	33
2.3.12	Pan-European network of Digital Innovation Hubs (DIHs).....	34
2.3.13	Start-up Programme.....	35
3	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ»	36
3.1	ΓΕΝΙΚΑ	36
3.2	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΜΜΕ ΣΤΗΝ ΕΕ	36
3.3	ΕΕ ΚΑΙ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	39
3.3.1	Νόμος: Small Business Act	39
3.3.2	Χρηματοδότηση των ΜΜΕ.....	40
3.3.3	Ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας	40
3.4	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	41
3.4.1	Προγραμματιζόμενη Χρηματοδότηση (Finances: Planned)	42
3.4.2	Εφαρμογή οικονομικών (Finances: Implemented).....	46
3.4.3	Πληρωμές της ΕΕ (EU Payments)	48
4	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020».....	51
4.1	ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ	51
4.1.1	Η ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας.....	51
4.1.2	Ευρωπαϊκή στρατηγική για βιώσιμη ανάπτυξη.....	52
4.2	ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020»	55
4.3	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΙΑ	56
4.3.1	Έρευνα αιχμής χρηματοδοτούμενη από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ).....	56
4.3.2	Δράσεις Marie Skłodowska-Curie.....	57
4.3.3	Μελλοντικές και αναδυόμενες τεχνολογίες	57
4.3.4	Υποδομή παγκοσμίου επιπέδου	57

4.4	ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΥΠΕΡΟΧΗ.....	58
4.4.1	Υπεροχή σε τεχνολογίες γενικής εφαρμογής και βιομηχανικές τεχνολογίες....	58
4.4.2	Πρόσβαση σε κεφάλαια κινδύνου	59
4.5	ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ	59
4.5.1	Υγεία και καλή διαβίωση	60
4.5.2	Επισιτιστική ασφάλεια και αειφόρος χρήση των βιολογικών πόρων	60
4.5.3	Βιώσιμη ενέργεια	61
4.5.4	Πράσινη, ολοκληρωμένη κινητικότητα.....	61
4.5.5	Κλιματική αλλαγή, περιβάλλον, αποδοτικότητα πόρων και πρώτες ύλες	61
4.5.6	Κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς, καινοτόμες και σκεπτόμενες	62
4.5.7	Προστασία της ελευθερίας και της ασφάλειας της Ευρώπης και των πολιτών της.....	62
4.6	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ.....	63
4.6.1	Συνεργίες με άλλες πολιτικές	64
4.7	ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	64
4.8	ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020»	64
4.9	ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ.....	65
4.10	ΠΥΡΗΝΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ	65
4.11	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΡΕΥΝΩΝ (JRC)	66
4.12	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020»	66
5	ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ»	68
	ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	71
	Πνευματικά δικαιώματα	75

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ – ΕΙΚΟΝΩΝ – ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ- ΣΧΗΜΑΤΩΝ

ΠΙΝΑΚΕΣ

Πίνακας 3.1: Αριθμός επιχειρήσεων (σε χιλιάδες).....	37
Πίνακας 3.2: Εργαζόμενοι (εκατομμύρια).	37
Πίνακας 3.3: Προστιθέμενη αξία (σε δισ. €).....	38
Πίνακας 3.4: Προϋπολογισμός χρηματοδότησης επιχειρήσεων της Ελλάδας για το 2014-2020:.....	41
Πίνακας 3.5: Εθνικός προϋπολογισμός ανά θέμα για την Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020.	43
Πίνακας 3.6: Πρόοδος (συνολικό κόστος) υλοποίησης / υποβληθέντων εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων στην Επιτροπή ανά έτος για την Ελλάδα.	47
Πίνακας 3.7: Πρόοδος (συνολικό κόστος) υλοποίησης / υποβληθέντων εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων στην Επιτροπή ανά ταμείο για την Ελλάδα.	47
Πίνακας 3.8: Συνολικές πληρωμές στην ΕΕ όλα τα ταμεία ESI - συσσωρευμένες χρονολογικές σειρές έως το τέλος κάθε έτους για την Ελλάδα.....	49
Πίνακας 3.9: Συνολικές σωρευτικές πληρωμές της ΕΕ ανά ταμείο για την Ελλάδα.....	49
Πίνακας 4.1: Προϋπολογισμός του προγράμματος ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020.....	66

ΕΙΚΟΝΕΣ

Εικόνα 1.1: Στιγμιότυπο από την Κεντρική Ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της ΕΕ.	3
--	---

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΑ

Διάγραμμα 3.1: Αριθμός επιχειρήσεων (σε χιλιάδες).....	37
Διάγραμμα 3.2: Εργαζόμενοι (εκατομμύρια).....	38
Διάγραμμα 3.3: Εργαζόμενοι (εκατομμύρια).....	39
Διάγραμμα 3.4: Προϋπολογισμός χρηματοδότησης επιχειρήσεων της Ελλάδας για το 2014-2020:.....	42
Διάγραμμα 3.5: Εθνικός προϋπολογισμός ανά Ταμείο για την Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020 (σε €).....	43
Διάγραμμα 3.6: Εθνικός προϋπολογισμός ανά Ταμείο για την Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020 (σε €).....	46
Διάγραμμα 3.7: Πρόοδος (συνολικό κόστος) υλοποίησης / υποβληθέντων εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων στην Επιτροπή ανά έτος για την Ελλάδα.....	47
Διάγραμμα 3.8: Πρόοδος (συνολικό κόστος) υλοποίησης / υποβληθέντων εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων στην Επιτροπή ανά ταμείο για την Ελλάδα.....	48
Διάγραμμα 3.9: Συνολικές πληρωμές στην ΕΕ όλα τα ταμεία ESI - συσσωρευμένες χρονολογικές σειρές έως το τέλος κάθε έτους για την Ελλάδα.....	49
Διάγραμμα 3.10: Συνολικές σωρευτικές πληρωμές της ΕΕ ανά ταμείο για την Ελλάδα.....	50
Διάγραμμα 4.1: Προϋπολογισμός του προγράμματος ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020.....	67

ΣΧΗΜΑΤΑ

Σχήμα 2.1: Χρηματοδοτήσεις έργων και προγραμμάτων της ΕΕ.....	17
---	----

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ - ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ

ΑΕΕ: Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα

ΑΕΠ: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

ΔΔΥ: Διευρωπαϊκό Δίκτυο Υποδομών

ΕΑΤ: Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών

ΕΓΤΑΑ: Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης

Ε.Ε.: Ευρωπαϊκή Ένωση

ΕΔΕΤ: Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία

ΕΖΕΣ: Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών

Εθν.Κ.Τ.: Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες

ΕΟΚ: Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα

ΕΟΧ: Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος

ΕΚ: Ευρωπαϊκή Κοινότητα

ΕΚΑΧ: Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα

Ε.Κ.Τ. : Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

ΕΛΜ: Ευρωπαϊκή Λογιστική Μονάδα

ΕΥΡΑΤΟΜ: Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας

Ε.Σ.Κ.Τ: Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών

ΕΣΠΑ: Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς

ΕΤΕπ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων

ΕΤΘΑ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας

ΕΤΠΑ: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΟΗΕ: Οργανισμός Ενωμένων Εθνών

ΚΑΠ: Κοινή Αγροτική Πολιτική

ΚΕΠΠΑ: Κοινής Πολιτικής Ασφαλείας και Άμυνας

Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

MME: μικρομεσαίες επιχειρήσεις

ΠΑΑ: προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης

Π.Α.ΘΕ.Π.: Πάτρα-Αθήνα-Θεσσαλονίκη-Προμαχώνας

ΠΔΜ: Προενταξιακό Διαρθρωτικό Μέσο

ΣΕΕ: Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση

ΤΣ: Ταμείο Συνοχής

COSME: Competitiveness SMEs

DIHs: Digital Innovation Hubs

EACI: Executive Agency for Competitiveness and Innovation (Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία)

EASME: Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises

E.C.B.: European Central Bank

ECU: European currency unit

EEN: Enterprise Europe Network

EFTA: European Free Trade Association

EMFF: European Maritime and Fisheries Fund (Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας)

ESA: European Space Agency (Ευρωπαϊκής Διαστημικής Υπηρεσίας)

ESFS: European system of financial supervision (Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας)

EUSEW: EU Sustainable Energy Week

FTI: Fast Track to Innovation

GLONASS: Global Navigation Satellite System (Παγκόσμιο Δορυφορικό Σύστημα Πλοήγησης)

GPS: Global Positioning System (Παγκόσμιο Σύστημα Στιγματοθέτησης)

Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

INEA: Innovation and Networks Executive Agency (Εκτελεστικό Οργανισμό Καινοτομίας και Δικτύων)

OLAF: Office Européen de Lutte Anti-Fraude (Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης)

SAPARD: Special Accesssion Programme for Agriculture and Rural Development (Μέσο Προενταξιακής Γεωργικής Πολιτικής)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι από τις μεγαλύτερες οικονομικές και πολιτικές οντότητες στον κόσμο, η οποία πλέον αριθμεί περισσότερους από 511 εκατομμύρια κατοίκους ή 7,4% του παγκόσμιου πληθυσμού.

Ο στόχος της είναι να αποτελέσει ένα Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης, όπου τα κράτη μέλη της θα συνεργάζονται στενά για τις γενικές πολιτικές, τους ελέγχους στα σύνορα (εσωτερικά και εξωτερικά), το άσυλο, τη μετανάστευση, τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις και την αστυνομική συνεργασία. Ακόμα στις επιδιώξεις της είναι μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, προς το παρόν σε διακυβερνητικό επίπεδο. Όσον αφορά την Οικονομική και Νομισματική Ένωση εισήγαγε ενιαίο νόμισμα, το ευρώ, το οποίο έχουν υιοθετήσει μέχρι σήμερα δεκαεννέα κράτη μέλη.

Τα βασικά χαρακτηριστικά / πυλώνες των παραπάνω στόχων ύπαρξή της, είναι η εσωτερική αγορά με ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων, η κοινή αγροτική και αλιευτική πολιτική, η κοινή εμπορική πολιτική προς τις τρίτες χώρες, αλλά και η περιφερειακή πολιτική για την υποστήριξη των φτωχότερων περιφερειών της.

Ο τελευταίος πυλώνας των παραπάνω χαρακτηριστικών, δηλαδή της περιφερειακής πολιτικής για την υποστήριξη των φτωχότερων περιφερειών της, έχει ως αφετηρία τα Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων. Αυτός είναι και ο τίτλος / θέμα της παρούσης πτυχιακής εργασίας με δομή τα εξής:

- 1^ο κεφάλαιο: «Ο θεσμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
- 2^ο κεφάλαιο: «Ευρωπαϊκά προγράμματα ενίσχυσης Επιχειρήσεων / Επιχειρηματικότητας»
- 3^ο κεφαλαίο: «Αποτελέσματα Ευρωπαϊκής Επιχειρηματικής Πολιτικής»
- 4^ο κεφάλαιο: «Πρόγραμμα Ορίζοντα 2020»
- 5^ο και τελευταίο κεφάλαιο: «Συμπεράσματα».

1 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ»

1.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) πρόκειται για μια οικονομική και πολιτική ένωση είκοσι οκτώ ευρωπαϊκών κρατών.

Η ίδρυσή της χρονολογείται την 1^η Νοεμβρίου 1993 με τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (υπογραφή 7/2/1992), η γνωστή Συνθήκη του Μάαστριχτ¹, βασιζόμενη στις τότε Ευρωπαϊκές Κοινότητες (Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα², Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα³, Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας⁴) τις οποίες και αντικατέστησε. Η Ένωση το 1993 αριθμούσε 12 μέλη και πλέον λόγω νέων τροποποιητικών συνθηκών έχουν επεκτείνει τις αρμοδιότητές της και έχουν αυξήσει τον αριθμό των κρατών-μελών της. Από πολλούς θεωρείται ως η ισχυρότερη ένωση κρατών μέχρι σήμερα στην παγκόσμια ιστορία, με οικονομικούς, πολιτικούς, κοινωνικούς και πολιτιστικούς στόχους. Η ΕΕ είναι πλέον το τρέχον στάδιο μιας ανοιχτής διαδικασίας ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης (Βασικές πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση, 2018).

¹Η Συνθήκη του Μάαστριχτ, επίσημα γνωστή ως Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, θεωρείται η σημαντικότερη και ιστορικότερη συνθήκη της Ευρωπαϊκής ηπείρου και η δεύτερη ομοίως σε παγκόσμια κλίμακα μετά εκείνης της ίδρυσης του ΟΗΕ.

²Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) ιδρύθηκε το 1951 με τη θέση σε ισχύ της Συνθήκης των Παρισίων και αποτελείτο από το Βέλγιο, τη Δυτική Γερμανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, το Λουξεμβούργο και την Ολλανδία. Σκοπός της ήταν να θέσει την παραγωγή και εμπορία του άνθρακα και του χάλυβα, δηλαδή των δύο κύριων πρώτων υλών της πολεμικής βιομηχανίας μέχρι και το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, υπό κοινή διαχείριση των πρώην εμπολέμων κρατών. Η Συνθήκη υπεγράφη στις 18 Απριλίου του 1951 και ετέθη σε ισχύ στις 23 Ιουλίου 1952, ορισμένη να διαρκέσει για πενήντα χρόνια. Έληξε στις 23 Ιουλίου 2002.

³Η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) υπήρξε η σημαντικότερη και γνωστότερη από τις τρεις Ευρωπαϊκές Κοινότητες (οι άλλες δύο ήταν η ΕΚΑΧ και η ΕΥΡΑΤΟΜ). Ιδρύθηκε την 1^η Ιανουαρίου 1958 με τη θέση σε ισχύ της ομώνυμης Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (υπογραφή 25/3/1957). Με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης του Μάαστριχτ το 1993 ιδρύθηκε η Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ΕΟΚ μετονομάστηκε ως Ευρωπαϊκή Κοινότητα, η οποία αποτέλεσε το σπουδαιότερο τμήμα του πρώτου από τους Τρεις Πυλώνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁴ Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΥΡΑΤΟΜ) ιδρύθηκε με τη συνθήκη της Ρώμης στις 25 Μαρτίου 1957. Ο υπερεθνικός αυτός οργανισμός αποσκοπούσε στο να θέσει υπό κοινό έλεγχο και διαχείριση την παραγωγή και τη διάθεση της ατομικής ενέργειας. Μετά τη σύμβαση των Βρυξελλών, το 1967 τα όργανά της συγχωνεύτηκαν με τα αντίστοιχα της ΕΟΚ και της ΕΚΑΧ, ώστε να σχηματιστούν οι λεγόμενες Ευρωπαϊκές Κοινότητες. Η ΕΥΡΑΤΟΜ αποτελεί μαζί με την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα τον πρώτο πυλώνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Απώτερος σκοπός της είναι να δημιουργήσει μια κοινή αγορά ατομικής ενέργειας. Στόχος είναι να αναπτύξει την παραγωγή της στα κράτη μέλη, προκειμένου να καλυφθούν οι ενεργειακές τους ανάγκες και να εξάγεται το πλεόνασμα εκτός της Ένωσης, με την όλη διαδικασία να βρίσκεται υπό κοινή εποπτεία.

Επίσης, η ΕΕ πρόκειται για μια από τις μεγαλύτερες οικονομικές και πολιτικές οντότητες στον κόσμο, που αριθμεί περισσότερους από 511 εκατομμύρια κατοίκους ή 7,4% του παγκόσμιου πληθυσμού, σε συνδυασμό με το ονομαστικό ΑΕΠ περίπου 16,06 τρισεκατομμύρια ευρώ το 2014. Τα χαρακτηριστικά της είναι η εσωτερική αγορά με ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, προσώπων, υπηρεσιών και κεφαλαίων, η κοινή αγροτική και αλιευτική πολιτική, η κοινή εμπορική πολιτική προς τις τρίτες χώρες, αλλά και η περιφερειακή πολιτική για την υποστήριξη των φτωχότερων περιφερειών της. Ο στόχος της είναι να αποτελέσει ένα Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης, όπου τα κράτη μέλη της θα συνεργάζονται στενά για τις γενικές πολιτικές, τους ελέγχους στα σύνορα (εσωτερικά και εξωτερικά), το άσυλο, τη μετανάστευση, τη δικαστική συνεργασία σε αστικές και ποινικές υποθέσεις και την αστυνομική συνεργασία. Ακόμα στις επιδιώξεις της είναι μια κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, προς το παρόν σε διακυβερνητικό επίπεδο. Όσον αφορά την Οικονομική και Νομισματική Ένωση εισήγαγε ενιαίο νόμισμα, το ευρώ, το οποίο έχουν υιοθετήσει μέχρι σήμερα δεκαεννέα κράτη μέλη.

Για πρώτη φορά με την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εισήχθη η έννοια της Ευρωπαϊκής Ιθαγένειας⁵. Αυτό σημαίνει ότι οι πολίτες των κρατών μελών είναι παράλληλα και πολίτες της Ένωσης. Με άλλα λόγια μπορούν να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στο έδαφος των κρατών μελών και να εκλέγουν ή/και να εκλέγονται μια φορά κάθε πέντε έτη στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (όπως και στις εθνικές εκλογές της χώρας τους). Τέλος, οι έλεγχοι διαβατηρίων στα εσωτερικά της σύνορα με τη Συμφωνία του Σένγκεν (Schengen) καταργήθηκαν (Βασικές πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση, 2018).

Το 2012 η ΕΕ τιμήθηκε με το βραβείο Νόμπελ Ειρήνης.

1.2 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ δίνεται και η λειτουργία της ΕΕ, τα οποία περιλαμβάνουν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο.

⁵Η ιθαγένεια της Ένωσης θεσπίστηκε από τη συνθήκη του Μάαστριχτ του 1992. Η ιθαγένεια της ΕΕ συμπληρώνει την ιθαγένεια των κρατών μελών και δεν την αντικαθιστά.

1.2.1 Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρόκειται για το εκλεγμένο κοινοβουλευτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κάθε πέντε χρόνια εκλέγεται με άμεσες, γενικές εκλογές που διεξάγονται την ίδια περίοδο στα κράτη μέλη (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2018).

Τον Ιανουάριο του 2017 εκλέχτηκε ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο οποίος είναι ο Ιταλός Antonio Tajani.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:

- συμμετέχει στη νομοθετική διαδικασία (νομοθετική παραγωγή),
- καταρτίζει και εγκρίνει τον κοινοτικό προϋπολογισμό και
- ασκεί τον δημοκρατικό έλεγχο πάνω στη δράση των κοινοτικών οργάνων, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

Εικόνα 1.1: Στιγμιότυπο από την Κεντρική Ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της ΕΕ.

Πηγή: (Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2018).

Κάθε μήνα για μία εβδομάδα συνέρχεται στο Στρασβούργο η Ολομέλεια του Κοινοβουλίου, ενώ στις Βρυξέλλες πραγματοποιούνται οι συνεδριάσεις των κοινοβουλευτικών επιτροπών και οι έκτακτες συνέδοι. Το Λουξεμβούργο αποτελεί την έδρα της Γενικής Γραμματείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

1.2.2 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Το κατεξοχήν διακυβερνητικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, διάδοχος των συνόδων κορυφής και αποτελείται από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο-Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2018).

Στη σύνοδο κορυφής του Παρισιού το Δεκέμβριο του 1974 συμφωνήθηκε η καθιέρωση του Συμβουλίου, μεταξύ των αρχηγών κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, ύστερα από πρόταση του Προέδρου της Γαλλίας Βαλερί Ζισκάρ Ντ' Εσταίν. Ωστόσο δεν κατοχυρώθηκε συμβατικά ως όργανο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο παρά μόνο με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, με την οποία θεσπίστηκε ως όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από τη Συνθήκη προβλέπεται (άρθρο 4)⁶ ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο παρέχει στην Ένωση την αναγκαία ώθηση ώστε να αναπτυχθεί και να καθορίσει τους γενικούς πολιτικούς προσανατολισμούς της.

Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο περιλαμβάνονται οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, των οποίων το έργο συνεπικουρούν άλλο ένα μέλος της Επιτροπής και οι υπουργοί Εξωτερικών των κρατών μελών. Τουλάχιστον δύο φορές το χρόνο (και άλλες δύο άτυπα) συνέρχεται το Συμβούλιο υπό την προεδρία του αρχηγού του κράτους ή της κυβέρνησης που ασκεί την προεδρία του Συμβουλίου. Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου επί των ζητημάτων εξωτερικής πολιτικής, ασφάλειας και άμυνας είναι αυξημένος, όπως και στους τομείς όπου οι αποφάσεις λαμβάνονται με ομοφωνία ή ανήκουν στην σφαίρα της εθνικής κυριαρχίας των κρατών μελών. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τα τελευταία χρόνια παρίσταται και ο Ύπατος εκπρόσωπος της ΚΕΠΠΑ.

Στο Δουβλίνο στις 10-11.3.1975 έγινε η εναρκτήρια σύνοδος κατά τη διάρκεια της πρώτης ιρλανδικής προεδρίας του Συμβουλίου. Τότε λάμβαναν χώρα περίπου τρεις ετήσιες σύνοδοι σε αντίθεση με τις σημερινές τέσσερις και πλέον συνόδους.

Ο θεσμός του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου είναι διαφορετικός από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, γνωστό και ως Συμβούλιο Υπουργών ή απλά Συμβούλιο. Επίσης δεν

⁶«Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δίνει στην Ένωση την αναγκαία ώθηση για την ανάπτυξή της και καθορίζει τους γενικούς πολιτικούς προσανατολισμούς της» (άρθρο 4 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση).

είναι το ίδιο με το Συμβούλιο της Ευρώπης, το οποίο ιδρύθηκε το 1949 με έδρα το Στρασβούργο, είναι διεθνής διακυβερνητικός οργανισμός και δεν αποτελεί όργανο της ΕΕ.

1.2.3 Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελεί και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Κομισιόν), η οποία επιδιώκει την προστασία των κοινοτικών συμφερόντων των κρατών μελών της Ένωσης. Έχει ως έδρα τις Βρυξέλλες με γραφεία, επίσης, στο Λουξεμβούργο και αντιπροσωπείες σε όλες τις χώρες της Ένωσης και ιδρύθηκε το 1951. Ο ρόλος της Επιτροπής είναι να προτείνει νέες ευρωπαϊκές νομοθετικές πράξεις, τις οποίες υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγχρόνως αποτελεί εκτελεστικό όργανο της Ένωσης, το οποίο εφαρμόζει τις κοινές πολιτικές και εξασφαλίζει την εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Ταυτόχρονα διαχειρίζεται τα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και τον οικονομικό προϋπολογισμό της.

Επίσημως τα μέλη της ονομάζονται επίτροποι και συχνά ο όρος Ευρωπαϊκή Επιτροπή παραπέμπει στο σώμα των επιτρόπων που ασκούν τη διοίκηση του οργάνου. Μετά τις αλλαγές της συνθήκης της Νίκαιας από το 2005, κάθε κράτος μέλος εκπροσωπείται από έναν επίτροπο. Κάθε μέλος της Επιτροπής εν αντιθέσει με το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ευρωπαϊκό ρόλο. Αυτό σημαίνει ότι διαχειρίζεται ένα χαρτοφυλάκιο που του ανατίθεται στην αρχή της θητείας του από τον πρόεδρο της και το χειρίζεται με ενιαίο Ευρωπαϊκό χαρακτήρα και προσανατολισμό, χωρίς υποδείξεις από εθνικές κυβερνήσεις ή άλλους οργανισμούς (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018).

1.2.4 Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Ε.Κ.Τ. / European Central Bank, E.C.B.) αποτελεί την κεντρική τράπεζα για το ευρώ. Στις αρμοδιότητές της είναι η διαχείριση της νομισματικής πολιτικής της Ευρωζώνης, η οποία αποτελείται από 19 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και πρόκειται για μια από τις μεγαλύτερες νομισματικές ζώνες στον κόσμο. Επίσης αποτελεί μία από τις σημαντικότερες κεντρικές τράπεζες του κόσμου και ένα από τα επτά θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) που αναφέρονται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Οι κεντρικές τράπεζες των 28 κρατών-μελών της ΕΕ αποτελούν τους ιδιοκτήτες και τους μετόχους της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Στα επιδιώξεις της Ε.Κ.Τ. είναι η σταθερότητα της νομισματικής πολιτικής μέσα

στην Ευρωζώνη⁷ όπως και κάποια βασικά οικονομικά μεγέθη όπως ο πληθωρισμός και τα επιτόκια. Τέλος, πρέπει να στηρίζει τις πολιτικές αποφάσεις της Ε.Ε (Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, 2018).

1.2.5 Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο

Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (European Court of Auditors, λατινικά: Curia Rationum) πρόκειται για ένα από τα κύρια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο ιδρύθηκε το 1975. Ως στόχο του έχει τον έλεγχο της χρηστής διαχείρισης των πόρων της ΕΕ, προκειμένου τα χρήματα των πολιτών της να χρησιμοποιούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Στη δικαιοδοσία του είναι και ο έλεγχος κάθε προσώπου ή οργανισμού που χειρίζεται πόρους της ΕΕ.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο απαρτίζεται από ένα μέλος κάθε χώρας της ΕΕ. Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης διορίζει τα μέλη του για θητεία έξι ετών η οποία μπορεί να ανανεωθεί. Μεταξύ τους τα μέλη εκλέγουν τον πρόεδρο για θητεία τριών ετών η οποία μπορεί να ανανεωθεί. Ο Πορτογάλος Βιτόρ Μανουέλ ντα Σίλβα Καλντέιρα (Vítor Manuel da Silva Caldeira) είναι ο τωρινός πρόεδρος, ο οποίος ανήλθε σε αυτό το αξίωμα το 2007.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο κυρίως ελέγχει την κανονική εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ένωσης - δηλαδή τη σύννομη είσπραξη, την καταβολή και καταχώρηση των εσόδων και των δαπανών της ΕΕ και τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση. Συνεπώς βοηθά στην εξασφάλιση της οικονομικής, αποτελεσματικής, ουσιαστικής και ανοικτής λειτουργίας του συστήματος της ΕΕ.

Επίσης, για την εκτέλεση των καθηκόντων του δύναται να ελέγχει τα έγγραφα κάθε προσώπου ή οργανισμού που διαχειρίζεται έσοδα ή έξοδα για λογαριασμό της Ένωσης. Για το λόγο αυτό πραγματοποιεί συχνά επιτόπιους ελέγχους. Οι όποιες διαπιστώσεις προκύπτουν δημοσιεύονται υπό μορφή εκθέσεων που επιστούν την προσοχή της Επιτροπής και των κυβερνήσεων των κρατών μελών σε τυχόν προβλήματα.

⁷Η Ευρωζώνη, με επίσημη ονομασία ζώνη του ευρώ, είναι μια οικονομική και νομισματική ένωση που αποτελείται από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι οποίες έχουν οικειοθελώς καταργήσει το εθνικό τους νόμισμα και υιοθετήσει το ευρώ (€) ως το κοινό τους νόμισμα και μοναδικό νόμιμο χρήμα.

Το ελεγκτικό συνέδριο για να επιτελεί αποτελεσματικά το έργο του, πρέπει να είναι τελείως ανεξάρτητο από τα υπόλοιπα θεσμικά όργανα, αλλά την ίδια στιγμή να βρίσκεται σε συνεχή επαφή με αυτά.

Μια από τις βασικές λειτουργίες του είναι να βοηθά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο υποβάλλοντας κάθε χρόνο έκθεση ελέγχου για το προηγούμενο οικονομικό έτος. Το Κοινοβούλιο εξετάζει διεξοδικά την έκθεση του Συνεδρίου πριν αποφασίσει εάν θα εγκρίνει ή όχι τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή διαχειρίστηκε τον προϋπολογισμό. Εφόσον μείνει ικανοποιημένο, το Ελεγκτικό Συνέδριο διαβιβάζει επίσης στο Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο δήλωση αξιοπιστίας με την οποία επιβεβαιώνει ότι τα χρήματα των Ευρωπαίων πολιτών χρησιμοποιήθηκαν σωστά (Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο , 2018).

Τέλος, το Ελεγκτικό Συνέδριο ενημερώνει τους πολίτες για τα αποτελέσματα του έργου του με εκθέσεις που αφορούν θέματα ιδιαίτερου ενδιαφέροντος⁸.

1.3 ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Το 1958, πρωτίστως ως οικονομική ένωση, δημιουργήθηκε η ΕΕ με την ίδρυση της τότε ΕΟΚ. Από τότε δημιουργήθηκε και διατηρείται μέχρι σήμερα η Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά, με την οποία εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία ανθρώπων, εμπορευμάτων, κεφαλαίων και υπηρεσιών. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο, με κατ' εκτίμηση ονομαστικό ΑΕΠ 16,073 τρις δολάρια το 2012. Επίσης, η ΕΕ αποτελεί τον μεγαλύτερο εξαγωγέα στον κόσμο, τον δεύτερο μεγαλύτερο εισαγωγέα, ενώ είναι ένας από τους μεγαλύτερους εμπορικούς εταίρους σε χώρες όπως η Κίνα και η Ινδία. Τέλος, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις ελβετικών ιδρυμάτων διατηρεί το 30% του παγκόσμιου καθαρού πλούτου (Βασικές πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση, 2018).

Το επιχειρηματικό περιοδικό Fortune στην ετήσια λίστα του περιλαμβάνει περίπου τις 161 από τις 500 μεγαλύτερες επιχειρήσεις στον πλανήτη με την έδρα τους εντός της ΕΕ. Μάλιστα, 4 από αυτές βρίσκονται μέσα στις 10 πρώτες. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία (Eurostat) στην ΕΕ τα επίπεδα της ανεργίας των 28, κυμάνθηκαν κατά

⁸ Το Ελεγκτικό Συνέδριο δεν διαθέτει ίδιες νομικές εξουσίες. Εάν οι ελεγκτές ανακαλύψουν περιπτώσεις απάτης ή παρατυπίας ενημερώνουν την OLAF, την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (Office Européen de Lutte Anti-Fraude). Η OLAF είναι υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με ειδικό καθεστώς που της εξασφαλίζει πλήρη αυτονομία.

μέσο όρο γύρω στο 10% για το 2014, με την Ελλάδα και την Ισπανία να έχουν την αρνητική πρωτιά (25,8% και 23,8% αντίστοιχα) (Reeves, 2017).

Επίσης, το μέσο κατά κεφαλήν εισόδημα ανά κάτοικο, εμφανίζει πάρα πολύ μεγάλες αποκλίσεις ανάμεσα στα άκρα της ΕΕ. Παραδείγματος χάριν, οι πλουσιότεροι κάτοικοι με μέσο ετήσιο κατά κεφαλήν εισόδημα εντοπίζονται στο κέντρο του Λονδίνου (78.000 €/κάτοικο), το Λουξεμβούργο (62.500 €/κάτοικο) και τις Βρυξέλλες (52.500 €/κάτοικο). Αντίθετα οι φτωχότεροι κάτοικοι εντοπίζονται στις βορειοανατολικές επαρχίες της Ρουμανίας (6.900 €/κάτοικο) και στις βορειοανατολικές και νότιες επαρχίες της Βουλγαρίας (6.900-7.200 €/κάτοικο).

Τα ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής⁹ υποστηρίζουν την οικονομική ανάπτυξη των υποανάπτυκτων περιοχών της Ένωσης όπως και τη γενικότερη ανάπτυξη των υποδομών στο σύνολό της. Επίσης, έχουν συσταθεί μια σειρά από ειδικά ταμεία (Phare, Προενταξιακό Διαρθρωτικό Μέσο (ΠΔΜ), Μέσο Προενταξιακής Γεωργικής Πολιτικής (SAPARD)) τα οποία παρέχουν επείγουσα βοήθεια σε όποια κράτη-μέλη χρειάζεται, καθώς και υποστήριξη για τα υποψήφια κράτη έτσι ώστε να μπορέσουν να συμμορφωθούν με τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την ένταξή τους.

1.3.1 Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά

Η ΕΕ «κληρονόμησε» δύο από τους κυριότερους στόχους της πρώην ΕΟΚ, με αποστολή της την ολοκλήρωσή τους, δηλαδή την εγκαθίδρυση μιας ενιαίας αγοράς για τα μέλη της και η πλήρης τελωνειακή τους ένωση. Η ενιαία αγορά έχει τη δυνατότητα να εξασφαλίσει την ελεύθερη κυκλοφορία ανθρώπων, εμπορευμάτων, κεφαλαίων και υπηρεσιών εντός της ΕΕ ενώ όσον αφορά με την τελωνειακή ένωση όλα τα κράτη-μέλη πρέπει να υιοθετήσουν ενιαίους τελωνειακούς δασμούς για τα προϊόντα που εισέρχονται στην ενιαία αγορά από το εξωτερικό. Στην ενιαία αγορά ως μέλη της ΕΖΕΣ¹⁰, αλλά όχι και

⁹Τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής είναι χρηματοδοτικοί πόροι που διατίθενται από την Ευρωπαϊκή Ένωση για δύο σχετιζόμενους μεταξύ τους σκοπούς: την υποστήριξη για τις φτωχότερες περιφέρειες της Ευρώπης και την υποστήριξη για την ενοποίηση των ευρωπαϊκών υποδομών, ιδίως στον τομέα των μεταφορών.

¹⁰Η Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) (European Free Trade Association) είναι οργανισμός που ιδρύθηκε το 1960 από ευρωπαϊκά κράτη που δίσταζαν να ενταχθούν πλήρως στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα. Σκοπός του οργανισμού είναι η προώθηση του ελεύθερου εμπορίου και της οικονομικής ολοκλήρωσης προς όφελος των μελών του. Σήμερα μέλη της ΕΖΕΣ είναι τέσσερις χώρες: η Ελβετία, η Ισλανδία, το Λίχτενσταϊν και η Νορβηγία. Οι τρεις από αυτές (εκτός της Ελβετίας) είναι και μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ).

στην τελωνειακή ένωση, συμμετέχουν επίσης η Ισλανδία, το Λίχτενσταϊν, η Νορβηγία και η Ελβετία, αν και εκτός ΕΕ (Βασικές πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση, 2018).

Είναι απαραίτητη η ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων για την ενίσχυση των επενδύσεων εντός της ΕΕ, όπως πχ. η αγορά ακινήτων και μετοχών. Με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ καθώς και την ίδρυση της νομισματικής ένωσης (Ευρωζώνη) ενισχύθηκε και προωθήθηκε σημαντικά αυτό το προνόμιο, το οποίο είναι το μόνο που μπορεί να χορηγηθεί σε κράτη-μέλη και εταιρείες εκτός ΕΕ, για την εξωτερική προσέλκυση επενδύσεων.

Το 1993 με την ίδρυση της ΕΕ θεσπίστηκε και επίσημα η ευρωπαϊκή ιθαγένεια, η οποία συμπληρώνει την εθνική ιθαγένεια των κρατών-μελών της. Με τη θέσπιση μιας κοινής ιθαγένειας προωθείται η ελεύθερη μετακίνηση των ανθρώπων που την κατέχουν, εντός της ΕΕ. Ως εκ τούτου, οι κάτοχοι της ευρωπαϊκής ιθαγένειας έχουν τη δυνατότητα να μετακινούνται εντός της Ένωσης για εργασία, σπουδές, μόνιμη κατοίκηση ή ακόμα και συνταξιοδότηση σε κάποια άλλη χώρα ελεύθερα. Τέλος, συμφωνήθηκε και η πλήρης αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων ως απαραίτητη προϋπόθεση για τα παραπάνω προνόμια.

Εντός της κοινής αγοράς οι ιδιώτες επιχειρηματίες έχουν την ελευθερία δημιουργίας και διακίνησης υπηρεσιών με την απρόσκοπτη παροχή υπηρεσιών σε προσωρινή ή και μόνιμη βάση. Αν και η παροχή υπηρεσιών απαρτίζει το 60 - 70% του ΑΕΠ, ωστόσο η νομοθεσία ήταν ελλιπής σε αυτόν τον τομέα μέχρι προσφάτως. Η ΟΔΗΓΙΑ 2006/123/ΕΚ, σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά κάλυψε το νομοθετικό αυτό κενό, η οποία τέθηκε σε πλήρη εφαρμογή στις 28 Δεκεμβρίου 2009.

1.3.2 Δίκαιο ανταγωνισμού

Εντός της ενιαίας αγοράς εξασφαλίζεται ο ανόθευτος ανταγωνισμός από την ΕΕ. Ως ρυθμιστική αρχή του δίκαιου του ανταγωνισμού η Κομισιόν εργάζεται για την φιλελευθεροποίηση της αγοράς και την πάταξη των οικονομικών καρτέλ. Επίσης ευθύνεται για την επιβολή κυρώσεων σε περιπτώσεις μονοπωλιακής συμπεριφοράς και την έγκριση συγχωνεύσεων. Μάλιστα είναι χαρακτηριστικές διάφορες περιπτώσεις, μεγάλης δημοσιότητας, κατά τις οποίες ο Επίτροπος ανταγωνισμού έχει επιβάλει πρόστιμα ή έχει απορρίψει συγχωνεύσεις εταιρειών κολοσσών. Πιο συγκεκριμένα, μια από αυτές ήταν το 2007, η επιβολή προστίμου στη Microsoft, συνολικού ύψους 777 εκατομμυρίων ευρώ για την κατάχρηση της δεσπόζουσας θέσης της στην αγορά και την επιβολή αθέμιτων πρακτικών

αδειοδότησης των προϊόντων της. Επίσης το 2013 επιβλήθηκε στην ίδια εταιρεία ένα ακόμα πιο βαρύ και πρωτοφανές πρόστιμο, ύψους 561 δισ. ευρώ, για την μη τήρηση εθελοντικού συμφώνου (Βασικές πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση, 2018).

1.3.3 Νομισματική ένωση (Ευρωζώνη)

Ήδη από το 1969 είχε αποτελέσει επίσημα στόχο της ΕΟΚ η θέσπιση μιας κοινής συναλλαγματικής μονάδας. Δέκα χρόνια αργότερα, θεσπίστηκε η Ευρωπαϊκή λογιστική μονάδα¹¹, δηλαδή μια κοινή συναλλαγματική συνισταμένη μεταξύ των χωρών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Εκτός από την ίδρυση της ΕΕ, με την υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχτ το 1992, θεσπίστηκαν νομικά η δομή της νομισματικής ένωσης και τα κριτήρια που θα πρέπει να έχει ένα κράτος για να προσχωρήσει επιτυχώς σε αυτή. Το κοινό νόμισμα της Ένωσης ονομάστηκε Ευρώ και η νομισματική ένωση επικράτησε ως Ευρωζώνη. Ένα κράτος για να προσχωρήσει στην Ευρωζώνη, θα πρέπει επίσης να αποτελεί και μέλος της ΕΕ (Βασικές πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση, 2018).

Το 1999 ξεκίνησε η νομισματική ένωση, αρχικώς με 11 χώρες να λαμβάνουν μέρος. Επίσης τότε έκανε την πρώτη του επίσημη εμφάνιση το ευρώ, αλλά μόνο σε λογιστική μορφή. Ωστόσο η φυσική του έκδοση και διάθεση στις χώρες της ευρωζώνης (μαζί και της Ελλάδας), ξεκίνησε την 1η Ιανουαρίου 2002. Από τότε και μέχρι σήμερα, έχουν καταργηθεί τα εθνικά νομίσματα των κρατών της ευρωζώνης, η οποία σήμερα αριθμεί 19 μέλη (Nugent, 2012).

Σήμερα το ευρώ αποτελεί το δεύτερο ισχυρότερο αποθεματικό νόμισμα στον πλανήτη, από τη στιγμή που περίπου το 1/4 των αποθεματικών των διεθνών χρηματιστηρίων είναι σε ευρώ. Από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) εκπορεύεται ο έλεγχος του κοινού νομίσματος και των πολιτικών της νομισματικής ένωσης. Στο επίκεντρο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (το οποίο περιλαμβάνει όλες τις εθνικές τράπεζες των μελών της ΕΕ)¹² βρίσκεται η ΕΚΤ και ελέγχεται από το Γενικό Συμβούλιό της,

¹¹Η Ευρωπαϊκή Λογιστική Μονάδα (ΕΛΜ ή ECU από τα αγγλικά European currency unit) αποτέλεσε από το 1979 μέχρι το 1998 την λογιστική μονάδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΚ) αργότερα Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και ήταν ο προπομπός του Ευρώ.

¹²Το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (Ε.Σ.Κ.Τ) αποτελείται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Ε.Κ.Τ) και τις Εθνικές Κεντρικές Τράπεζες (Εθν.Κ.Τ) των κρατών μελών της Ε.Ε. είτε έχουν υιοθετήσει το νόμισμα του ευρώ είτε όχι. Στόχος του Ε.Σ.Κ.Τ μαζί με το Ευρωσύστημα είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών και με την επιφύλαξη του στόχου αυτού, στηρίζει τις γενικές οικονομικές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

το οποίο περιλαμβάνεται από τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο της ΕΚΤ και τους διοικητές των κεντρικών εθνικών τραπεζών των 28 μελών της ΕΕ.

Το θεσμοθετημένο οικονομικό σύστημα εποπτείας της ΕΕ για την διασφάλιση της οικονομικής της σταθερότητας αποτελεί το Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας (ESFS). Αποτελείται από τρεις επιμέρους αρχές: την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT), την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων και την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών. Τις Αρχές αυτές συμπληρώνει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικών Κινδύνων, το οποίο τελεί υπό την άμεση εποπτεία της ΕΚΤ (Βασικές πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση, 2018).

Όποιο κράτος επιθυμεί να γίνει μέλος της Ευρωζώνης, δεσμεύεται από τη Συνθήκη του Μάαστριχτ για τη λήψη σημαντικών οικονομικών μέτρων, τα οποία κυρίως αφορούν την αποφυγή υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων και την βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους τους.

Η οικονομική κρίση της Ευρωζώνης στις αρχές του 2009 ξέσπασε ως απόρροια της Παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης του 2008. Για κάποιες χώρες της Ευρωζώνης κατέστη πολύ δύσκολο ή ακόμα και αδύνατο να εξοφλήσουν ή να αναχρηματοδοτήσουν το δημόσιο χρέος τους λόγω της απόκλισης από τους δημοσιονομικούς στόχους του Μάαστριχτ σε συνδυασμό με την ευρωπαϊκή κρίση χρέους. Περισσότερο επηρεάστηκαν η Ελλάδα, η Ιρλανδία, η Ισπανία, η Κύπρος και η Πορτογαλία, καθώς η Συνθήκη του Μάαστριχτ απαγόρευε κράτη της Ευρωζώνης να αναλάβουν την χρηματοδότηση των χρεών των άλλων κρατών. Ωστόσο, βρέθηκαν νομικές δικλείδες ώστε να συσταθούν διάφορα ταμεία διάσωσης των συγκεκριμένων κρατών, έτσι ώστε σε πρώτη φάση να μπορέσουν να ανταποκριθούν στις οικονομικές τους υποχρεώσεις και κατόπιν να μπορέσουν σε σύντομο χρονικό διάστημα να κερδίσουν πλήρως την χαμένη αξιοπιστία και ανταγωνιστικότητά τους (Βαρουφάκης, Πατώκος, Τσερκέζης, & Κουτσοπέτρος, 2011).

1.3.4 Ενέργεια

Στον τομέα της ενεργειακής πολιτικής για πολλά χρόνια η ΕΕ είναι μια παραδοσιακή δύναμη, μια παράδοση που ξεκίνησε και εξελίσσεται από την εποχή της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα. Για το λόγο αυτό στη συνεδρίαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου τον Οκτώβριο του 2005 εγκρίθηκε η εισαγωγή μιας υποχρεωτικής και περιεκτικής ευρωπαϊκής ενεργειακής πολιτικής, ενώ δημοσιεύθηκε τον Ιανουάριο του 2007.

Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

Οι πέντε στόχοι της ενεργειακής πολιτικής της ΕΕ είναι οι εξής (Βασικές πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση, 2018):

- Αύξηση του ενεργειακού ανταγωνισμού στην ενιαία της αγορά.
- Αύξηση της χρηματοδότησης για την ανάπτυξη συστημάτων νέων μορφών ενέργειας.
- Ενθάρρυνση των ενεργειακών επενδύσεων και την ενίσχυση της διασύνδεσης των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας.
- Διαφοροποίηση των υφιστάμενων ενεργειακών πόρων με εναλλακτικές μορφές ενέργειας
- Θέσπιση ενός νέου ενεργειακού πλαισίου για την αποτελεσματική συνεργασία με τη Ρωσία και τη βελτίωση των σχέσεων με ενεργειακά πλούσια κράτη της Κεντρικής Ασίας και της Βόρειας Αφρικής.

Η ΕΕ παραμένει ο κύριος παγκόσμιος εισαγωγέας του 82% του πετρελαίου και 57% του αερίου που καταναλώνει καθώς και του 97,5% των απαιτήσεων της σε ουράνιο. Συνεπώς, εξακολουθούν να είναι υπαρκτές οι ανησυχίες ότι η ενεργειακή επάρκεια της ΕΕ εξαρτάται κατά ένα μεγάλο μέρος από τη Ρωσία. Μετά από μια σειρά διαφωνιών μεταξύ Ρωσίας και γειτονικών κρατών αυτή η ανησυχία έχει γίνει ιδιαίτερα οξεία, όταν η Ρωσία αύξησε την τιμή του εξαγωγικού ενεργειακού της πλούτου. Το αποτέλεσμα ήταν η ΕΕ προσπαθεί να διαφοροποιήσει την ενεργειακή της πολιτική σχετικά με τον ανεφοδιασμό της.

1.3.5 Υποδομές

Η ΕΕ εργάζεται συνεχώς ώστε να βελτιωθούν και να αναβαθμιστούν οι διασυνοριακές υποδομές της, μέσω του Διευρωπαϊκού Δικτύου Υποδομών (ΔΔΥ). Για παράδειγμα, τα μεγαλύτερα έργα στην ΕΕ όπως η σήραγγα της Μάγχης, ο ευρωπαϊκός αυτοκινητόδρομος ταχείας κυκλοφορίας Παρίσι – Μόναχο, η γέφυρα της Μεσσήνης, η γέφυρα Oresund μεταξύ Δανίας – Σουηδίας κ.ά. δημιουργήθηκαν υπό την αιγίδα του ΔΔΥ.

Στα πλαίσια της ανάπτυξης των υποδομών της ΕΕ ένα πολύ μεγάλο εγχείρημα, είναι το «Πρόγραμμα Galileo», προϋπολογισμού 5 δις ευρώ. Πρόκειται για ένα προτεινόμενο παγκόσμιο δορυφορικό σύστημα εντοπισμού θέσεως, το οποίο κατασκευάζεται από την ΕΕ, με τη συμμετοχή και βοήθεια της Ευρωπαϊκής Διαστημικής Υπηρεσίας (ESA). Δημιουργήθηκε με σκοπό να ανταγωνισθεί τα ήδη υπάρχοντα συστήματα της Αμερικής και της Ρωσίας (GPS και GLONASS αντίστοιχα). Βέβαια κατά καιρούς έχει δεχθεί αρκετές επικρίσεις λόγω των υπέρογκων δαπανών εν μέσω κρίσης, των καθυστερήσεων και της γενικότερης αντίληψης ότι είναι περιττό λόγω του υπάρχοντος συστήματος GPS.

Στην Ελλάδα υπήρξε καθοριστικός παράγοντας στην ανάπτυξη των υποδομών της η συμβολή των Διευρωπαϊκών δικτύων σε συνδυασμό με τα προγράμματα του ΕΣΠΑ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί ίσως το μεγαλύτερο αναπτυξιακό έργο της τελευταίας δεκαεπταετίας, η κατασκευή της Εγνατίας Οδού, η οποία αποτελεί τμήμα της συνολικής Ευρωπαϊκής Οδού E90. Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου, συνολικού μήκους 670 χλμ (βασικός άξονας Ηγουμενίτσα – Κήποι Έβρου), ανήλθε στα 6 δις ευρώ, του οποίου σημαντικό μέρος προήλθε από κοινοτικά κονδύλια. Επίσης, ένα από τα μεγαλύτερα έργα που υλοποίησε ποτέ η χώρα είναι και η κατασκευή του δικτύου μετρό Αθηνών, το οποίο συνεχίζει να επεκτείνεται μέχρι και σήμερα, και θα ήταν πολύ δύσκολο χωρίς τη συμβολή των ευρωπαϊκών αναπτυξιακών προγραμμάτων. Αυτή τη στιγμή τα μεγαλύτερα έργα που βρίσκονται υπό κατασκευή και στα οποία σημαντικό μερίδιο του κόστους συνεισφέρεται από τα ταμεία των δικτύων υποδομών της ΕΕ, είναι η κατασκευή του δικτύου μετρό της Θεσσαλονίκης και ο εκσυγχρονισμός του σιδηροδρομικού άξονα Π.Α.Θ.Ε.Π. (Πάτρα-Αθήνα-Θεσσαλονίκη-Προμαχώνας) με πλήρη ηλεκτροκίνηση (Βασικές πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση, 2018).

1.3.6 Γεωργική πολιτική

Μια από τις παλαιότερες και σημαντικότερες πολιτικές της Ευρωπαϊκής Κοινότητας είναι η Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ). Η πολιτική στοχεύει στην αύξηση της γεωργικής παραγωγής παρέχοντας αυτάρκεια στις προμήθειες τροφίμων και στην εξασφάλιση υψηλής ποιότητας ζωής για τους αγρότες σταθεροποιώντας τις αγορές και εξασφαλίζοντας λογικές τιμές για τους καταναλωτές. Μάλιστα μέχρι προσφάτως λειτουργούσε μέσω ενός συστήματος γεωργικών επιχορηγήσεων και παρεμβάσεων στην αγορά.

Ωστόσο η άσκηση της παραπάνω πολιτικής, οδήγησε σε σημαντική υπερπαραγωγή. Αυτό συνέβη καθώς η πλεονάζουσα παραγωγή αγοράζονταν από την Κοινότητα η οποία την προωθούσε στις διεθνείς αγορές σε σημαντικά μειωμένες τιμές από αυτές που εγγυόταν για τους αγρότες η ίδια η Κοινότητα. Ως αντάλλαγμα στους αγρότες προσφέρθηκαν επιδοτήσεις, ισάξιες με τη διαφορά τιμών ανάμεσα σε αυτές που εγγυόταν η Κοινότητα και στις διεθνείς τιμές, προκειμένου να εξάγουν τα προϊόντα τους εκτός Κοινότητας (Κοινή Γεωργική Πολιτική, 217).

Είναι προφανές ότι το σύστημα αυτό δέχθηκε δριμεία κριτική με την κατηγορία της υπονόμησης του ανταγωνισμού των αγροτών εκτός Ευρώπης, και κυρίως του αναπτυσσόμενου κόσμου. Επιπλέον η ώθηση αυτή προς την υπέρογκη παραγωγή

κατηγορήθηκε και για την ενθάρρυνση εχθρικών μεθόδων καλλιέργειας για το περιβάλλον. Στον αντίποδα, οι υποστηρικτές της ΚΑΠ υπερασπίζονταν το σύστημα των τακτικών επιχορηγήσεων λέγοντας ότι με αυτόν τον τρόπο εξασφαλιζονταν ένα άριστο βιοτικό επίπεδο για το σύνολο των αγροτών. Ωστόσο, μόλις το 8% του συνόλου των επιχορηγήσεων έφθανε στους μικρούς τοπικούς αγρότες.

Κατόπιν αυτών των τακτικών, η Κοινή Γεωργική Πολιτική υποβλήθηκε σε μια σειρά μεταρρυθμίσεων. Οι γεωργικές δαπάνες της Ένωσης κινήθηκαν μακριά από το κατεστημένο σύστημα των τακτικών επιχορηγήσεων, το οποίο μετασχηματίστηκε σε ένα σύστημα άμεσης χρηματοδότησης των καλλιεργειών με βάση το μέγεθός τους. Αυτό σημαίνει ότι η ίδια η αγορά μπορεί να καθορίζει τα επιθυμητά επίπεδα παραγωγής, διατηρώντας παράλληλα τα επίπεδα των αγροτικών εισοδημάτων.

1.4 ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Οι υφιστάμενες Συνθήκες αναθέτουν στην ΕΕ το πλαίσιο λειτουργίας των αρμοδιοτήτων της και σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας (η οποία υπαγορεύει ότι «η ΕΕ στο σύνολό της μπορεί να προβεί σε ενέργειες, μόνο όταν ένας συγκεκριμένος στόχος δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη»). Οι ευρωπαϊκοί νόμοι θεσπίζονται με διάφορους τρόπους. Θα μπορούσαν να χωρισθούν σε δυο μεγάλες κατηγορίες (Βασικές πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση, 2018):

- Νόμοι οι οποίοι θεσπίζονται χωρίς την ανάγκη λήψης επιμέρους εθνικών μέτρων, για την εφαρμογή τους.
- Νόμοι οι οποίοι θεσπίζονται αφού ληφθούν μέτρα για την εφαρμογή σε κάθε επιμέρους κράτος-μέλος.

1.4.1 Συνταγματικός χαρακτήρας της Ένωσης

Αντικείμενο έντονων συζητήσεων και αντιπαραθέσεων έχει αποτελέσει η σαφής πολιτική κατηγοριοποίηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με βάση τους νόμους που τη διέπουν (δηλαδή για το αν πρόκειται για ένα συνταγματικό ή ένα υπερεθνικό όργανο). Από ιστορική τουλάχιστον άποψη, η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί έναν υπερεθνικό, διεθνή οργανισμό. Επίσης, θα μπορούσε να θεωρηθεί και ως μια Συνομοσπονδία. Ωστόσο, από τη στιγμή που έχει αρκετά χαρακτηριστικά ενός ομόσπονδου οργάνου, από πολλούς θεωρείται ως *de facto* ομοσπονδία ανεξάρτητων κρατών. Για τον λόγο αυτό, αν και τα τελευταία χρόνια έχει

αρχίσει να αμφισβητείται καθώς αρχίζουν και θεσπίζονται νόμοι που υπονοούν ότι αποτελεί ενιαία κρατική οντότητα, της έχει αποδοθεί και ο όρος *sui generis* (δηλαδή, «μοναδικό στο είδος του»).

Παρόλα αυτά οι δυσκολίες κατηγοριοποίησης οφείλονται στην ίδια τη φύση των εθνικών και των διεθνών νόμων, διότι το Ευρωπαϊκό Δίκαιο αποτελείται από συνδυασμούς και των δυο κατηγοριών. Όμως από την πλευρά της καθαρά συνταγματικής ορολογίας και του Διεθνούς Δικαίου, ο όρος «ομοσπονδία» προσδιορίζει ένα ανεξάρτητο κυρίαρχο κράτος το οποίο συγκροτείται από τη συνένωση επιμέρους κρατών-μελών, βάσει συνταγματικών διατάξεων. Ως εκ τούτου η ΕΕ δε μπορεί να χαρακτηριστεί ως ομοσπονδιακό κράτος¹³, χωρίς να έχει κατοχυρωθεί συνταγματικώς κάτι τέτοιο, αν και η φύση της είναι ομοσπονδιακή. Πολιτικοί αναλυτές υποστηρίζουν ότι κάτι τέτοιο δεν πρόκειται να συμβεί (τουλάχιστον στο άμεσο μέλλον) καθώς θα απαιτούσε την κατάργηση των συνταγμάτων των κρατών μελών (Βασικές πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση, 2018).

1.4.2 Νομοθετικές πράξεις

Η ΕΕ μπορεί να προβεί στις εξής νομοθετικές πράξεις (Βασικές πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση, 2018):

1. Κανονισμοί: Εφαρμόζονται ως νόμοι σε όλα τα κράτη-μέλη ταυτόχρονα με την έναρξη της ισχύος τους, χωρίς την ανάγκη επιπρόσθετων μέτρων από αυτά. Επίσης, υπερισχύουν αυτομάτως όλων των αντικρουόμενων διατάξεων του εσωτερικού δικαίου των κρατών-μελών.
2. Οδηγίες: Απαιτούν την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων από τα κράτη-μέλη, μέσα σε ένα ορισμένο χρονοδιάγραμμα, αφήνοντας στη διακριτική τους ευχέρεια τα μέσα με τα οποία θα τους πετύχουν. Τα κράτη-μέλη αν εκπνεύσουν τα χρονικά περιθώρια για την εφαρμογή τους, ενδέχεται, υπό ορισμένες συνθήκες, να υποστούν άμεσες κυρώσεις.
3. Αποφάσεις: Πρόκειται για ένα εναλλακτικό είδος νομοθετικής ενέργειας, καθώς εκδίδονται και εφαρμόζονται μόνο σε συγκεκριμένα άτομα, εταιρείες ή σε ένα συγκεκριμένο κράτος-μέλος. Η πιο συνηθισμένη χρήση τους είναι στο δίκαιο του ανταγωνισμού ή για τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων. Επίσης συχνά,

¹³Με το όνομα Ομοσπονδιακό κράτος, ή Ομοσπονδιακή Πολιτεία, χαρακτηρίζεται το ανεξάρτητο και κυρίαρχο εκείνο κράτος, (Πολιτεία), το οποίο προέρχεται (συγκροτείται), από συνένωση περισσότερων επιμέρους κρατών-μελών βάσει συνταγματικών διατάξεων.

Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

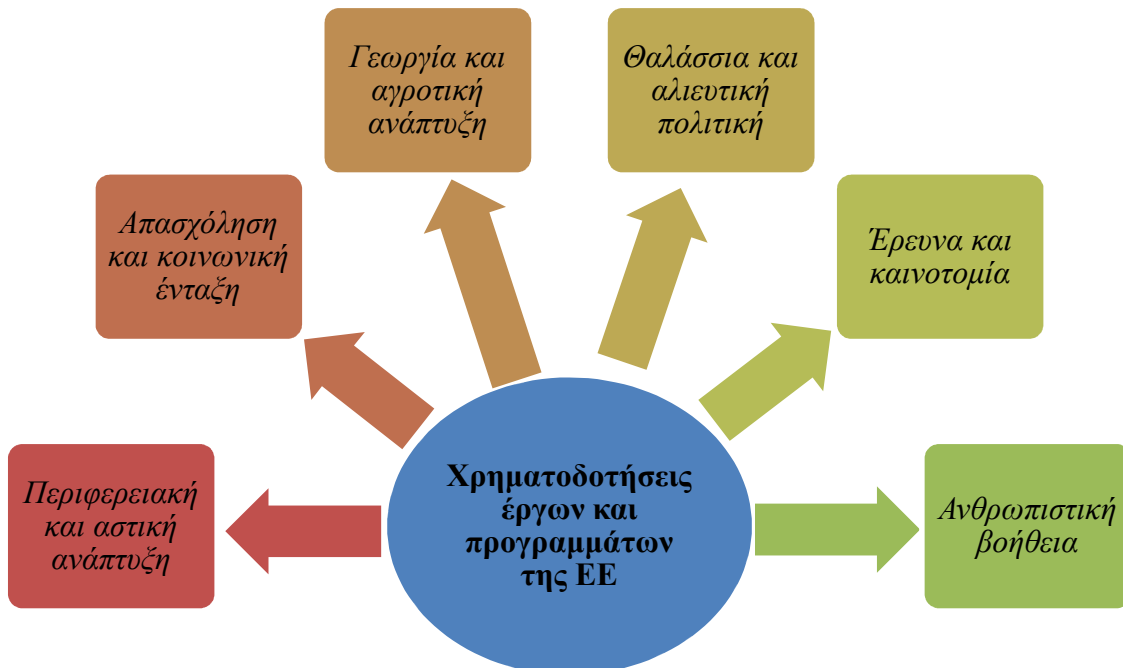
χρησιμοποιούνται και για ποικίλα διαδικαστικά και διοικητικά θέματα των θεσμικών οργάνων.

2 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ»

2.1 ΓΕΝΙΚΑ

Ένα ευρύ φάσμα έργων και προγραμμάτων σε διάφορους τομείς χρηματοδοτείται από την ΕΕ, όπως (Χρηματοδοτήσεις της ΕΕ, 2018):

- ✓ περιφερειακή και αστική ανάπτυξη
- ✓ απασχόληση και κοινωνική ένταξη
- ✓ γεωργία και αγροτική ανάπτυξη
- ✓ θαλάσσια και αλιευτική πολιτική
- ✓ έρευνα και καινοτομία
- ✓ ανθρωπιστική βοήθεια.

Σχήμα 2.1: Χρηματοδοτήσεις έργων και προγραμμάτων της ΕΕ.

2.2 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ

Τη διαχείριση των χρηματοδοτικών κονδυλίων διέπουν αυστηροί κανόνες διασφαλίζοντας ότι η διάθεσή τους παρακολουθείται στενά με διαφάνεια και υπευθυνότητα.

Την τελική πολιτική ευθύνη για τη χρηστή διάθεση των κονδυλίων της ΕΕ έχουν συλλογικά οι 28 επίτροποι της ΕΕ. Η ευθύνη για τη διενέργεια επιθεωρήσεων και ετήσιων ελέγχων βαρύνει τις εθνικές κυβερνήσεις δεδομένου ότι η διαχείριση των περισσότερων χρηματοδοτήσεων γίνεται από τις δικαιούχους χώρες.

Σε συνεργασία με τις εθνικές και περιφερειακές αρχές μέσω ενός συστήματος «κοινής διαχείρισης» γίνεται η διαχείριση του 76% και πλέον του προϋπολογισμού της ΕΕ, και κυρίως μέσω 5 μεγάλων ταμείων, των διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων. Τα ταμεία αυτά Συλλογικά, βοηθούν στην υλοποίηση της στρατηγικής Ευρώπη 2020 (Χρηματοδοτήσεις της ΕΕ, 2018).

Τα ταμεία αυτά είναι τα εξής:

1. Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) – περιφερειακή και αστική ανάπτυξη.
2. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) – κοινωνική ένταξη και χρηστή διακυβέρνηση.
3. Ταμείο Συνοχής (ΤΣ) – οικονομική σύγκλιση των λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών.
4. Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).
5. Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ).

Επίσης, η ΕΕ διαχειρίζεται απευθείας κάποια άλλα κονδύλια, τα οποία χορηγούνται ως (Χρηματοδοτήσεις της ΕΕ, 2018)¹⁴:

- ✓ επιχορηγήσεις για συγκεκριμένα έργα που εντάσσονται σε πολιτικές της ΕΕ, συνήθως μετά από δημόσια προκήρυξη, γνωστή ως «πρόσκληση υποβολής προτάσεων». Το ένα τμήμα αυτής της χρηματοδότησης είναι από την ΕΕ και το άλλο από άλλες πηγές.

¹⁴Για Μικρές επιχειρήσεις η χρηματοδότηση από την ΕΕ μπορεί να λαμβάνει τη μορφή επιχορηγήσεων, δανείων και εγγυήσεων. Οι επιχορηγήσεις αποτελούν άμεση ενίσχυση, αλλά διατίθενται και άλλες μορφές χρηματοδότησης μέσω προγραμμάτων των οποίων τη διαχείριση αναλαμβάνουν τα κράτη μέλη. Οι Μη κυβερνητικές οργανώσεις και οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών μπορούν να είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση, υπό τον όρο ότι δραστηριοποιούνται σε έναν από τους τομείς πολιτικής της ΕΕ και σε μη κερδοσκοπική βάση.

- ✓ συμβάσεις που συνάπτουν τα όργανα της ΕΕ για την αγορά υπηρεσιών, προϊόντων ή έργων απαραίτητων για τη λειτουργία τους π.χ. εκπόνηση μελετών, παροχή κατάρτισης, διοργάνωση συνεδρίων, προμήθεια εξοπλισμού. Οι συγκεκριμένες συμβάσεις ανατίθενται μέσω προκήρυξης διαγωνισμών.

2.2.1 Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) είναι η ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στην Ευρωπαϊκή Ένωση κάνοντας διορθώσεις στις ανισορροπίες μεταξύ περιφερειών (Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, 2018).

Οι επενδύσεις του ΕΤΠΑ επικεντρώνονται σε αρκετούς βασικούς τομείς προτεραιότητας. Αυτό είναι γνωστό ως «θεματική επικέντρωση»:

- ❖ Έρευνα και καινοτομία,
- ❖ Ψηφιακό θεματολόγιο,
- ❖ Στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ),
- ❖ Οικονομία με μειωμένη χρήση άνθρακα.

Σε αυτές τις προτεραιότητες κατανέμονται πόροι του ΕΤΠΑ ανάλογα με την κατηγορία της περιφέρειας. Αναλυτικότερα:

- Σε περιφέρειες πιο ανεπτυγμένες, τουλάχιστον το 80% της χρηματοδότησης πρέπει να εστιάζει σε δυο, το λιγότερο, από αυτές τις προτεραιότητες.
- Σε περιφέρειες μετάβασης, αυτό ισχύει για το 60% της χρηματοδότησης.
- Σε λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, το ποσοστό είναι 50%.

Ακόμα, μερικοί πόροι του ΕΤΠΑ είναι ανάγκη να διοχετεύονται συγκεκριμένα προς έργα τα οποία προωθούν την οικονομία με μειωμένη χρήση άνθρακα:

- Περισσότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες: 20 %
- Περιφέρειες μετάβασης: 15 %, και
- Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες: 12%.

2.2.2 Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Ο στόχος του ΕΚΤ είναι να επενδύει σε ανθρώπους, προκειμένου να βελτιωθούν οι ευκαιρίες για απασχόληση και εκπαίδευση σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Επίσης στοχεύει

στη βελτίωση της κατάστασης των πιο ευάλωτων ανθρώπων που διατρέχουν τον κίνδυνο φτώχειας (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, 2018).

Το ΕΚΤ παρεμβαίνει καλύπτοντας όλες τις περιφέρειες της ΕΕ. Για το διάστημα 2014-2020 έχουν δεσμευθεί πάνω από 80 δισ. ευρώ με σκοπό τις επενδύσεις σε ανθρώπινο κεφάλαιο στα κράτη μέλη, και ένα επιπλέον ποσό τουλάχιστον 3,2 δισ. ευρώ για την πρωτοβουλία «Απασχόληση των Νέων».

Επίσης, στην προγραμματική περίοδο 2014-2020, θα επικεντρωθεί σε τέσσερις από τους θεματικούς στόχους της πολιτικής συνοχής:

- Προώθηση της απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας των εργαζομένων.
- Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας.
- Επενδύσεις στην εκπαίδευση, στις δεξιότητες και στη δια βίου μάθηση.
- Ενίσχυση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης.

Τέλος, το 20 % των επενδύσεων του ΕΚΤ προορίζεται για δραστηριότητες με στόχο τη βελτίωση της κοινωνικής ένταξης και την καταπολέμηση της φτώχειας. Αυτό είναι γνωστό ως θεματική επικέντρωση.

2.2.3 Ταμείο Συνοχής

Το ταμείο συνοχής απευθύνεται σε Κράτη Μέλη τα οποία έχουν Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα (ΑΕΕ) ανά κάτοικο λιγότερο από 90 % του ευρωπαϊκού μέσου όρου. Ο σκοπός του είναι η μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων και η προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Πλέον ακολουθεί τους ίδιους κανόνες προγραμματισμού, διαχείρισης και παρακολούθησης με το ΕΤΠΑ και το ΕΚΤ μέσω του κανονισμού κοινών διατάξεων.

Το ταμείο συνοχής για την περίοδο 2014-2020, αφορά τη Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρο, Τσεχική Δημοκρατία, Εσθονία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Πολωνία, Πορτογαλία, Ρουμανία, Σλοβακία και Σλοβενία.

Έχει στη διάθεσή του το σύνολο των 63.4 δις € για δραστηριότητες των εξής κατηγοριών (Ταμείο Συνοχής, 2018):

1. Διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών, κυρίως έργα προτεραιότητας ευρωπαϊκών ενδιαφερόντων όπως είναι καθορισμένα από την ΕΕ. Το ταμείο συνοχής θα στηρίζει έργα υποδομών κάτω από τη διευκόλυνση Συνδέοντας την Ευρώπη.

2. Περιβάλλον. Το ταμείο μπορεί να στηρίζει έργα που σχετίζονται με ενέργεια ή μεταφορές, με την προϋπόθεση να ωφελούν το περιβάλλον σε όρους ενεργειακής απόδοσης, χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ανάπτυξης σιδηροδρομικών μεταφορών, στήριξης των συνδυασμένων μεταφορών, ενίσχυσης των δημοσίων μεταφορικών μέσων κ.λπ.

Ωστόσο, με απόφαση του Συμβουλίου (λαμβάνομένης με ειδική πλειοψηφία), μπορεί να ανασταλεί η οικονομική βοήθεια του ταμείου συνοχής εάν το Κράτος Μέλος παρουσιάσει υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα και δεν επιλύσει την κατάσταση ή δεν λάβει την κατάλληλη ενέργεια να το κάνει.

2.2.4 Το Ευρωπαϊκό γεωργικό ταμείο αγροτικής ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)

Τις ποικίλες οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα μπορούν να αντιμετωπίσουν οι αγροτικές περιοχές με τη βοήθεια της ευρωπαϊκής πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης. Η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης που συχνά αποκαλείται ως «δεύτερος πυλώνας» της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ), συμπληρώνει το σύστημα των άμεσων ενισχύσεων σε γεωργούς και τα μέτρα διαχείρισης των γεωργικών αγορών, τον λεγόμενο «πρώτο πυλώνα». Με τα άλλα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) η πολιτική αγροτικής ανάπτυξης έχει πολλούς κοινούς στόχους.

Για την περίοδο 2014-2020 η ευρωπαϊκή πολιτική αγροτικής ανάπτυξης χρηματοδοτείται μέσω του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) με κονδύλια ύψους 100 δισ. ευρώ. Αυτά τα κονδύλια κατανέμονται στα κράτη μέλη της ΕΕ και πρόκειται να ενεργοποιήσουν επιπλέον 61 δισ. ευρώ δημόσιας χρηματοδότησης από τα κράτη μέλη.

Τα 28 κράτη μέλη της ΕΕ, την τρέχουσα περίοδο, πραγματοποιούν 118 διαφορετικά προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης (ΠΑΑ). Τα 20 κράτη μέλη υλοποιούν ενιαία εθνικά προγράμματα, ενώ τα υπόλοιπα 8 υλοποιούν δύο ή περισσότερα (περιφερειακά) προγράμματα.

Το κάθε κράτος μέλος και περιφέρεια καταρτίζει το δικό του προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης με κριτήριο τις ανάγκες των εδαφών τους και τουλάχιστον τέσσερις από τις ακόλουθες έξι κοινές προτεραιότητες της ΕΕ (Γεωργία και αγροτική ανάπτυξη, 2016):

- Προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, στη δασοκομία και στις αγροτικές περιοχές.

- Βελτίωση της βιωσιμότητας και της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας και προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών.
- Προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, της καλής μεταχείρισης των ζώων και της διαχείρισης των κινδύνων στον τομέα της γεωργίας.
- Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία.
- Αύξηση της αποδοτικότητας των πόρων και στήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα που θα είναι ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή, όσον αφορά τους τομείς της γεωργίας, της παραγωγής τροφίμων και της δασοκομίας.
- Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.

2.2.5 Η Κοινή Αλιευτική Πολιτική (ΚΑΠ)

Η ΚΑΠ αποτελεί ένα σύνολο κανόνων που αφορά τη διαχείριση των ευρωπαϊκών αλιευτικών στόλων και τη διατήρηση των αποθεμάτων ιχθύων. Έχει σχεδιαστεί με τέτοιο τρόπο ώστε να διαχειρίζεται έναν κοινό πόρο, να παρέχει σε όλους τους ευρωπαϊκούς αλιευτικούς στόλους ίση πρόσβαση στα ύδατα της ΕΕ και στα αλιευτικά πεδία και να επιτρέπει στους αλιείς να ανταγωνίζονται δίκαια.

Αν και τα αποθέματα είναι ανανεώσιμα, ωστόσο είναι πεπερασμένα. Βέβαια κάποια από αυτά τα αλιευτικά αποθέματα υπεραλιεύονται. Το αποτέλεσμα είναι, οι χώρες της ΕΕ να έχουν αναλάβει δράση για να διασφαλίσουν ότι η ευρωπαϊκή αλιευτική βιομηχανία είναι βιώσιμη χωρίς να απειλεί μακροπρόθεσμα το μέγεθος και την παραγωγικότητα του πληθυσμού των ψαριών (Η Κοινή Αλιευτική Πολιτική (ΚΑΠ), 2018).

Για πρώτη φορά η ΚΑΠ λειτούργησε τη δεκαετία του '70 με διαδοχικές ενημερώσεις και την πλέον πρόσφατη να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 2014.

Η ΚΑΠ στοχεύει στην εξασφάλιση ότι η αλιεία και η υδατοκαλλιέργεια είναι βιώσιμες από περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική άποψη και ότι αποτελούν πηγή υγιεινής διατροφής για τους πολίτες της ΕΕ. Ο στόχος είναι η προώθηση μιας δυναμικής βιομηχανίας αλιείας και η εξασφάλιση ενός δίκαιου βιοτικού επιπέδου για τις αλιευτικές κοινότητες.

Μολονότι είναι σημαντικό η μεγιστοποίηση των αλιευμάτων, ωστόσο πρέπει να υπάρχουν όρια. Είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί ότι οι αλιευτικές πρακτικές δεν θα βλάψουν την αναπαραγωγή των πληθυσμών των ψαριών. Με την τρέχουσα πολιτική ορίζεται ότι μεταξύ 2015 και 2020 πρέπει να καθοριστούν τα όρια των αλιευμάτων τα οποία να είναι βιώσιμα και να διατηρούνται μακροπρόθεσμα τα αποθέματα ιχθύων.

Ο αντίκτυπος της αλιείας, μέχρι σήμερα, στο ευπαθές θαλάσσιο περιβάλλον δεν έχει γίνει πλήρως κατανοητός. Το αποτέλεσμα είναι, η ΚΑΠ να υιοθετεί μια προσεκτική προσέγγιση αναγνωρίζοντας τον αντίκτυπο της ανθρώπινης δραστηριότητας σε όλα τα συστατικά του οικοσυστήματος. Επίσης επιδιώκει πιο επιλεκτικούς αλιευτικούς στόλους σε ό,τι αλιεύουν και την κατάργηση της πρακτικής της απόρριψης ανεπιθύμητων ψαριών.

Τέλος, μεταρρύθμιση αλλάζει τον τρόπο διαχείρισης της ΚΑΠ, προσφέροντας στις χώρες της ΕΕ μεγαλύτερο έλεγχο σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Η ΚΑΠ έχει 4 κύριους τομείς πολιτικής:

1. Διαχείριση της αλιείας
2. Διεθνής πολιτική
3. Πολιτική αγοράς και εμπορίου
4. Χρηματοδότηση της πολιτικής

2.3 ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Τα χαρακτηριστικά των διαθέσιμων ευκαιριών χρηματοδότησης για τις ΜΜΕ και τις νεοϊδρυόμενες επιχειρήσεις και οι διαφορετικές ευκαιρίες χρηματοδότησής τους ακολουθούν παρακάτω (EU funds and support, 2018):

2.3.1 EASME

Ο εκτελεστικός οργανισμός για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises / EASME) έχει συσταθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη διαχείριση πολλών προγραμμάτων της ΕΕ (Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises (EASME), 2018).

Τα προγράμματα του EASME είναι τα εξής:

Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

1. Το μεγαλύτερο μέρος της COSME, του προγράμματος της ΕΕ για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (MME), συμπεριλαμβανομένου του δικτύου Enterprise Europe Network (EEN).
2. Μέρος του προγράμματος πλαισίου για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζοντας 2020», και ειδικότερα:
 - a. Μέρος II «Βιομηχανική ηγεσία»:
 - Καινοτομία στις MME (συμπεριλαμβανομένων των ευρωπαϊκών γραφείων υποστήριξης για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, της INNOVACCESS και της μάθησης για τους οργανισμούς καινοτομίας).
 - Σχέδιο για τη βιώσιμη βιομηχανία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (Sustainable Industry Low Carbon Scheme SILC II).
 - Μέρος της Ηγεσίας στις Ενεργοποιητικές και Βιομηχανικές Τεχνολογίες.
 - INNOSUP
 - b. Μέρος III «Κοινωνικές προκλήσεις»:
 - Το μέρος της ενεργειακής απόδοσης της πρόκλησης «Ασφαλής, Καθαρή και Αποτελεσματική Ενέργεια».
 - Η κοινωνική πρόκληση «Κλιματική δράση, περιβάλλον, αποδοτικότητα των πόρων και πρώτες ύλες».
 - c. Το μέσο των MME (SME)
 - d. Ταχύτητα για την καινοτομία (Fast Track to Innovation / FTI)
3. Μέρος του προγράμματος της ΕΕ για το περιβάλλον και την αλλαγή του κλίματος (LIFE).
4. Μέρος του Ευρωπαϊκού Ταμείου Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) (European Maritime and Fisheries Fund / EMFF).
5. Η κληρονομιά του προγράμματος Intelligent Energy - Europe και της πρωτοβουλίας για την οικολογική καινοτομία.

Το EASME διοργανώνει επίσης την Εβδομάδα της ΕΕ για τη Βιώσιμη Ενέργεια (EU Sustainable Energy Week / EUSEW).

Τέλος, το EASME αντικαθιστά τον Εκτελεστικό Οργανισμό για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (Executive Agency for Competitiveness and Innovation / EACI), ο οποίος διαχειρίζεται το δίκτυο Enterprise Europe Network, Ευφυής Ενέργεια - Ευρώπη, Οικολογική Καινοτομία και Marco Polo. Το πρόγραμμα Marco Polo

μεταφέρθηκε στον Εκτελεστικό Οργανισμό Καινοτομίας και Δικτύων (Innovation and Networks Executive Agency / INEA).

2.3.2 EUREKA

Το EUREKA είναι ένα διακυβερνητικό δίκτυο που δημιουργήθηκε το 1985 για την ηγετική διευκόλυνση της καινοτομίας, παρέχοντας μια αποδεδειγμένη πλατφόρμα διεθνούς συνεργασίας.

Το EUREKA προωθεί και υποστηρίζει τη δημιουργία διεθνών έργων έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας με γνώμονα την αγορά. Επίσης, διευκολύνει την πρόσβαση σε χρηματοδότηση για τις εταιρείες που συμμετέχουν στα έργα του.

Τα έργα του Δικτύου EUREKA είναι διακρατικά και προσανατολισμένα στην αγορά. Επίσης, είναι καινοτόμα, ερευνητικά και αναπτυξιακά που επισημαίνονται από το EUREKA και υποστηρίζονται από τις δημόσιες διοικήσεις και τους οργανισμούς δημόσιας χρηματοδότησης που εκπροσωπούν το EUREKA σε κάθε μία από τις 40 και πλέον χώρες του.

Η προσέγγιση EUREKA «από τη βάση προς την κορυφή» για τη δημιουργία σχεδίων εξακολουθεί να αποτελεί χαρακτηριστικό που διαφοροποιεί EUREKA από άλλες παρόμοιες πρωτοβουλίες. Η προσέγγιση αυτή επιτρέπει στις κοινοπραξίες έργων να καθορίσουν τη φύση των τεχνολογιών που θα αναπτυχθούν και τον τρόπο με τον οποίο συνέρχεται το έργο, να συμφωνήσουν για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και να δημιουργήσουν εταιρικές σχέσεις, να ανταλλάξουν εμπειρογνωμοσύνη και να διευκολύνουν την πρόσβαση στις διεθνείς αγορές με τα αποτελέσματα της έρευνάς τους.

Τα σχέδια του δικτύου EUREKA είναι διεθνή σχέδια έρευνας και ανάπτυξης που βασίζονται στην αγορά. Στόχος τους είναι η ανάπτυξη εμπορεύσιμων προϊόντων, υπηρεσιών ή διαδικασιών. Η συμμετοχή σε σχέδια διεθνούς συνεργασίας μέσω του EUREKA προσφέρει μια σειρά πλεονεκτημάτων σε επιχειρήσεις, ερευνητικά ιδρύματα και ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η ευέλικτη και αποκεντρωμένη προσέγγιση του EUREKA επιτρέπει μια σύντομη και συνοπτική διαδικασία υποβολής αιτήσεων με ελάχιστη αναφορά.

Κριτήρια καταλληλότητας:

Για να δημιουργηθεί ένα έργο EUREKA πρέπει να υπάρχουν τουλάχιστον δύο εταίροι από δύο διαφορετικές χώρες EUREKA. Οι εταίροι μπορούν να είναι οποιουδήποτε τύπου: ΜΜΕ, μεγάλες εταιρείες, ερευνητικά ιδρύματα και πανεπιστήμια. Το ευρύ δίκτυο εθνικών συντονιστών έργων της EUREKA παρέχει συμβουλές και υποστήριξη στην αναζήτηση εταίρων έργων, στην εκπόνηση ενός σχεδίου, στην εκπόνηση πρότασης EUREKA για την εύρεση χρηματοδότησης και σε όλα τα άλλα θέματα που σχετίζονται με τα έργα. Το δίκτυο επίσης προωθεί τα αποτελέσματα των έργων όταν το προϊόν της έρευνας φτάσει στην αγορά. Και όλα αυτά στη γλώσσα του αιτούντος και στο πολιτιστικό του πλαίσιο.

Στοιχεία χρηματοδότησης:

Τα έργα στο πλαίσιο των έργων του EUREKA θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν από τις αντίστοιχες εθνικές αρχές σύμφωνα με τους ισχύοντες εθνικούς νόμους, κανόνες, κανονισμούς και διαδικασίες (eurekanetwork, 2018).

2.3.3 InnovFin

Στην ουσία η InnovFin είναι η χρηματοδότηση της ΕΕ για καινοτομίες. Αποτελεί γεγονός ότι η ΕΕ υστερεί σε σχέση με τους παγκόσμιους ανταγωνιστές της όσον αφορά τόσο τις ιδιωτικές όσο και τις δημόσιες επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία.

Ωστόσο, η καινοτομία αποτελεί βασικό συστατικό στοιχείο για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Ομάδα ΕΤΕπ και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατέστησαν ως πρώτη προτεραιότητα να διευκολυνθεί η πρόσβαση στη χρηματοδότηση καινοτόμων επιχειρήσεων στην Ευρώπη.

Είτε πρόκειται για μια μικρή και μεσαία επιχείρηση (ΜΜΕ), μια μεγάλη εταιρεία ή ένα ερευνητικό ίδρυμα, το InnovFin μπορεί να προσφέρει το κατάλληλο χρηματοδοτικό μέσο για το ερευνητικό και καινοτόμο έργο.

Τα εργαλεία χρηματοδότησης του InnovFin καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα δανείων, εγγυήσεων και χρηματοδότησης ιδίων κεφαλαίων, τα οποία μπορούν να προσαρμοστούν στις ανάγκες των καινοτόμων. Η χρηματοδότηση παρέχεται είτε απευθείας είτε μέσω ενδιάμεσου χρηματοπιστωτικού φορέα, συνήθως μιας τράπεζας ή ενός ταμείου.

Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

Το InnovFin διατίθεται σε όλους τους επιλέξιμους τομείς στα κράτη μέλη της ΕΕ και στις συνδεδεμένες χώρες, στο πλαίσιο του προγράμματος Έρευνας και Καινοτομίας της ΕΕ «Ορίζοντας 2020».

Το «InnovFin - EU Finance for Innovators» είναι μια κοινή πρωτοβουλία που ξεκίνησε από τον Όμιλο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ και Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων) σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο του Ορίζοντα 2020.

Το InnovFin στοχεύει στη διευκόλυνση και επιτάχυνση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση καινοτόμων επιχειρήσεων και άλλων καινοτόμων φορέων στην Ευρώπη.

Ένας από τους βασικούς παράγοντες που περιορίζουν την υλοποίηση των δραστηριοτήτων E & A είναι η έλλειψη διαθέσιμης χρηματοδότησης με αποδεκτούς όρους για τις καινοτόμες επιχειρήσεις, δεδομένου ότι αυτοί οι τύποι εταιρειών ή σχεδίων ασχολούνται με σύνθετα προϊόντα και τεχνολογίες, μη αποδεδειγμένες αγορές και άυλα περιουσιακά στοιχεία.

Προκειμένου να ξεπεραστούν αυτές οι δυσκολίες, η ΕΕ και η ομάδα ΕΤΕπ ένωσαν τις δυνάμεις τους για να χρηματοδοτήσουν την έρευνα και την καινοτομία σε οντότητες που διαφορετικά θα μπορούσαν να αγωνιστούν για πρόσβαση στη χρηματοδότηση (InnovFin, 2018).

2.3.4 Access to finance

Με τον ιστότοπο του «Access to finance» διευκολύνετε η υποβολή αίτησης για δάνεια και επιχειρηματικά κεφάλαια με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η ΕΕ έχει τη δυνατότητα να χρηματοδοτήσει όλα τα είδη εταιρειών κάθε μεγέθους και κλάδου, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρηματιών, των νεοφυών επιχειρήσεων, των πολύ μικρών επιχειρήσεων, των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και των μεγαλύτερων επιχειρήσεων. Όσον αφορά τις χρηματοδοτήσεις υπάρχει ένα ευρύ φάσμα, όπως επιχειρηματικά δάνεια, μικροχρηματοδοτήσεις, εγγυήσεις και επιχειρηματικά κεφάλαια. Η ΕΕ κάθε χρόνο, στηρίζει περισσότερες από 200.000 επιχειρήσεις.

Για τη χορήγηση χρηματοδότησης από την ΕΕ η απόφαση λαμβάνεται από τοπικούς χρηματοπιστωτικούς φορείς, όπως τράπεζες, επενδυτές επιχειρηματικών κεφαλαίων ή

επενδυτικούς αγγέλους. Μάλιστα, χάρη στη στήριξη της ΕΕ, οι τοπικοί χρηματοπιστωτικοί φορείς έχουν την ευχέρεια πρόσθετης χρηματοδότησης στις επιχειρήσεις.

Από τους ίδιους τους χρηματοπιστωτικούς φορείς καθορίζονται οι ακριβείς όροι της χρηματοδότησης - το ποσό, η διάρκεια, τα επιτόκια και οι προμήθειες.

Η ενημέρωση για χορήγηση πίστωσης παρέχεται από τους χρηματοπιστωτικούς φορείς σχετικά με την απόφασή τους. Με τον τρόπο αυτό, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να κατανοήσει καλύτερα την οικονομική του κατάσταση και να αυξήσει τις πιθανότητες μελλοντικής του χρηματοδότησης. Για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις ισχύει το άρθρο 431 του κανονισμού της ΕΕ του 2013 (Access to finance, 2018).

2.3.5 Juncker Plan

Το σχέδιο Juncker αποτελεί το επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη.

Η ΕΕ εξαιτίας της παγκόσμιας οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης, υποφέρει από χαμηλά επίπεδα επενδύσεων. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι απαραίτητες συλλογικές και συντονισμένες προσπάθειες για να αντιστραφεί αυτή η πτωτική τάση και να τεθεί η Ευρώπη στο δρόμο της οικονομικής ανάκαμψης. Είναι διαθέσιμα επαρκή επίπεδα πόρων και για το λόγο αυτό θα πρέπει να κινητοποιηθούν σε ολόκληρη την ΕΕ για την υποστήριξη των επενδύσεων.

Το επενδυτικό σχέδιο για την Ευρώπη, ή αλλιώς το σχέδιο Juncker, στοχεύει στην εξάλειψη των εμποδίων στις επενδύσεις, στην παροχή ορατότητας και τεχνικής βοήθειας σε επενδυτικά σχέδια και στην πιο έξυπνη χρήση των οικονομικών πόρων. Συνεπώς, αποτελείται από τρεις πυλώνες (Juncker Plan, 2018):

1. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (EFSI), το οποίο παρέχει εγγύηση της ΕΕ για την κινητοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων. Η Επιτροπή συνεργάζεται με τον στρατηγικό εταίρο της, την ομάδα της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ).
2. Τον Ευρωπαϊκό Σύνδεσμο Συμβούλων για τις Επενδύσεις και την Ευρωπαϊκή Πύλη για το Επενδυτικό Σχέδιο που παρέχουν τεχνική βοήθεια και μεγαλύτερη προβολή των επενδυτικών ευκαιριών, παρέχοντας βοήθεια στα επενδυτικά σχέδια να γίνουν πραγματικότητα. Το Hub είναι κοινοπραξία με τον Όμιλο ΕΤΕπ.
3. Τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος με την άρση των κανονιστικών φραγμών στις επενδύσεις τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο ΕΕ.

2.3.6 Fast Track to Innovation

Το Fast Track to Innovation (FTI) είναι το κεντρικό τμήμα του πιλοτικού προγράμματος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας (EIC), το οποίο στοχεύει σε ριζικά νέα, πρωτοποριακά προϊόντα, υπηρεσίες, διαδικασίες ή επιχειρηματικά μοντέλα που ανοίγουν νέες αγορές.

Το Fast Track to Innovation (FTI) αποτελεί ένα πλήρες από τα κάτω προς τα πάνω μέτρο στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» το οποίο προωθεί τις καινοτόμες δραστηριότητες και οι οποίες είναι ανοικτές σε όλους τους τύπους συμμετεχόντων. Επίσης, αποσκοπεί στη μείωση του χρόνου από την ιδέα στην αγορά και στην αύξηση της συμμετοχής της βιομηχανίας, των ΜΜΕ και των για πρώτη φορά υποψηφίων βιομηχανιών στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020».

Ακόμα στοχεύει στην καλλιέργεια διεπιστημονικών και διατομεακών προσεγγίσεων. Μεταξύ των τύπων φορέων καινοτομίας μπορεί να υπάρξει συνεργασία όσον αφορά την ανάπτυξη βιώσιμων καινοτομιών που ανταποκρίνονται στις ανάγκες της κοινωνίας ή σε τομείς που υπάγονται στην «Ηγεσία στις γενικές και βιομηχανικές τεχνολογίες» και ταυτόχρονα να δημιουργήσουν βιώσιμες επιχειρηματικές ευκαιρίες. Ως εκ τούτου τα σχέδια FTI πρέπει να βασίζονται στις επιχειρήσεις και να επιδεικνύουν σαφή ρεαλιστική δυνατότητα για γρήγορη ανάπτυξη και ανάληψη καινοτομιών στην αγορά.

Η προσφορά είναι μια μέγιστη συνεισφορά της ΕΕ ύψους 3 εκατ. Ευρώ ανά πρόταση με χρονικό ορίζοντα (από την περικοπή έως την υπογραφή της επιχορήγησης) περίπου 6 μηνών.

Η υποβολή των προτάσεων χρηματοδότησης πρέπει να γίνεται από κοινοπραξίες που περιλαμβάνουν μεταξύ τριών και πέντε νομικών οντοτήτων και είναι εγκατεστημένες σε τουλάχιστον τρία διαφορετικά κράτη μέλη της ΕΕ ή χώρες συνδεδεμένες με το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020». Για κάθε κοινοπραξία, πρέπει να χορηγηθεί τουλάχιστον 60% του προϋπολογισμού στους συμμετέχοντες στη βιομηχανία ή η κοινοπραξία πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον δύο συμμετέχοντες της βιομηχανίας σε μια κοινοπραξία τριών ή τεσσάρων εταίρων ή τρεις συμμετέχοντες στη βιομηχανία σε μια κοινοπραξία πέντε εταίρων.

Τέλος, η υποβολή των προτάσεων μπορεί να πραγματοποιηθεί ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια του τριετούς προγράμματος, με κατάταξη μετά τις τρεις ημερομηνίες λήξης το 2018: 21 Φεβρουαρίου 2018, 31 Μαΐου 2018 και 23 Οκτωβρίου 2018 (ώρα Βρυξελλών

17:00) . Οι οριακές ημερομηνίες για τα έτη 2019 και 2020 περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα εργασίας «Ορίζοντας 2020» (Fast Track to Innovation (FTI), 2018).

2.3.7 SME Instrument

Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις που εδρεύουν στην ΕΕ ή είναι εγκατεστημένες σε χώρα συνδεδεμένη με το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» μπορούν τώρα να λάβουν κοινοτική χρηματοδότηση και στήριξη για καινοτόμα έργα με δυναμικό δημιουργίας αγορών στο πλαίσιο του ανανεωμένου «SME Instrument», δηλαδή του Ευρωπαϊκού πιλοτικού προγράμματος καινοτομίας (EIC). Το «SME Instrument» θα ενισχύσει την ταχύτατη ανάπτυξη της εταιρείας και την καινοτομία που δημιουργεί αγορές χάρη στην σταδιακή χρηματοδότηση και στις επιταχυνόμενες υπηρεσίες επιτάχυνσης των επιχειρήσεων.

Το «SME Instrument» αποτελεί μέρος του πιλοτικού προγράμματος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας (πιλοτικό πρόγραμμα EIC). Αυτό ξεκίνησε στις 27 Οκτωβρίου 2017, ως μέρος του προγράμματος εργασίας «Ορίζοντας 2020», όταν το μέσο για τις ΜΜΕ, το Fast Track στην καινοτομία (FTI), οι Μελλοντικές και αναδυόμενες τεχνολογίες (FET), τα Horizon βραβεία, τέθηκαν υπό την Πιλοτική ομπρέλα του EIC, προκειμένου να δημιουργηθεί ένα «one stop shop» για τη χρηματοδότηση καινοτόμων / καινοτομιών στην ΕΕ.

Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» χρηματοδοτεί καινοτομίες υψηλού δυναμικού που αναπτύσσονται από τις ΜΜΕ μέσω του «SME Instrument». Το «SME Instrument» προσφέρει στους ευφυέστερους και τολμηρούς επιχειρηματίες της Ευρώπης την ευκαιρία να προχωρήσουν και να ζητήσουν χρηματοδότηση για καινοτόμες ιδέες με τη δυνατότητα δημιουργίας εντελώς νέων αγορών ή επανάστασης των υφισταμένων.

Με τη χρηματοδότηση ύψους περίπου 1,6 δισ. Ευρώ για την περίοδο 2018-2020, το «SME Instrument» θα στηρίζει πρωτοποριακές καινοτόμες ιδέες για προϊόντα, υπηρεσίες ή διαδικασίες που είναι έτοιμες να κατακτήσουν τις παγκόσμιες αγορές. Διαθέσιμο μόνο για τις ΜΜΕ, το νέο πρόγραμμα προσφέρει σταδιακή, προοδευτική και συμπληρωματική στήριξη για την ανάπτυξη ιδεών εκτός πλαισίου. Δεν υπάρχουν προκαθορισμένα θέματα για την κλήση με όργανα για τις ΜΜΕ, καθώς μόνο οι άριστες και επίπονες ιδέες θα λάβουν υποστήριξη.

Κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων ετών εφαρμογής, περίπου 4000 ΜΜΕ θα επιλεγούν για να λάβουν χρηματοδότηση στο πλαίσιο της πρόσκλησης για οργάνωση των ΜΜΕ.

Το «SME Instrument» υποστηρίζει δραστηριότητες κοντά στην αγορά, με στόχο να δοθεί ισχυρή ώθηση στην καινοτομία με καινοτόμο δυναμικό, με δυνατότητες δημιουργίας αγορών. Ιδιαίτερα καινοτόμες ΜΜΕ με σαφή εμπορική φιλοδοξία και δυνατότητες υψηλής ανάπτυξης και διεθνοποίησης αποτελούν τον πρωταρχικό στόχο (SME Instrument, 2018).

Το «SME Instrument» προσφέρει στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις τα εξής:

- ✓ Επιχορηγήσεις επιχειρηματικής καινοτομίας για σκοπούς εκτίμησης σκοπιμότητας (προαιρετική φάση I): 50.000 ευρώ (κατ 'αποκοπή ποσό) ανά σχέδιο (70% του συνολικού κόστους του σχεδίου).
- ✓ Επιχορηγήσεις επιχειρηματικής καινοτομίας για σκοπούς ανάπτυξης και επίδειξης της καινοτομίας (πιθανή φάση II): ποσό που κυμαίνεται μεταξύ 500.000 και 2.5 εκατομμυρίων ευρώ (το 70% του συνολικού κόστους του σχεδίου γενικά).
- ✓ Ελεύθερη επιχειρηματική προγύμναση (προαιρετική) προκειμένου να υποστηριχθεί και να ενισχυθεί η ικανότητα καινοτομίας της επιχείρησης και να συμβάλει στην ευθυγράμμιση του έργου με τις στρατηγικές επιχειρηματικές ανάγκες.
- ✓ Πρόσβαση σε ευρύ φάσμα άλλων υπηρεσιών επιτάχυνσης των επιχειρήσεων και διευκόλυνση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση κινδύνων, προκειμένου να διευκολυνθεί η εμπορική εκμετάλλευση της καινοτομίας.

2.3.8 COSME

Το πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (COSME) βελτιώνει την πρόσβαση στη χρηματοδότηση για τις ΜΜΕ μέσω δύο χρηματοδοτικών μέσων που είναι διαθέσιμα από τον Αύγουστο του 2014¹⁵.

Η COSME διαθέτει προϋπολογισμό άνω των 1,3 δισ. Ευρώ για τη χρηματοδότηση αυτών των χρηματοδοτικών μέσων που διευκολύνουν την πρόσβαση στα δάνεια και τη χρηματοδότηση ιδίων κεφαλαίων για ΜΜΕ όπου έχουν εντοπιστεί κενά στην αγορά.

Χάρη στον προϋπολογισμό αυτό, θα είναι δυνατό να κινητοποιηθούν έως 25 δισ. Ευρώ σε χρηματοδότηση από τους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς μέσω επιδράσεων μόχλευσης. Τα χρηματοδοτικά μέσα διαχειρίζεται το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ETE) σε συνεργασία με τους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς στις χώρες της ΕΕ.

¹⁵ Έχει ξεκινήσει πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος και είναι ανοικτή έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2020.

Μέρος του προϋπολογισμού της COSME θα χρηματοδοτήσει εγγυήσεις και αντεγγυήσεις για χρηματοπιστωτικούς διαμεσολαβητές (π.χ. οργανισμούς εγγύησης, τράπεζες, εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης) για να τους βοηθήσει να παρέχουν περισσότερες χρηματοδοτήσεις δανείων και χρηματοδοτικών μισθώσεων στις ΜΜΕ. Η διευκόλυνση αυτή θα περιλαμβάνει επίσης την τιλοποίηση των χαρτοφυλακίων χρέους-χρηματοδότησης των ΜΜΕ.

Με την κατανομή του κινδύνου, οι εγγυήσεις της COSME θα επιτρέψουν στους ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς να επεκτείνουν το φάσμα των ΜΜΕ και τους τύπους χρηματοπιστωτικών συναλλαγών που μπορούν να υποστηρίξουν. Ο αντίκτυπος είναι σημαντικός - λόγω του αποτελέσματος μόχλευσης, κάθε ευρώ που επενδύεται σε εγγύηση δανείου αναμένεται να αποδεσμεύσει έως και 30 ευρώ για τη χρηματοδότηση των ΜΜΕ. Αυτές οι εγγυήσεις θα βοηθήσουν πολλές ΜΜΕ που διαφορετικά δεν θα μπορούσαν να λάβουν χρηματοδότηση λόγω του υψηλότερου κινδύνου τους ή της έλλειψης επαρκούς ασφάλειας.

Αναμένεται ότι έως και 330.000 μικρομεσαίες επιχειρήσεις θα λάβουν δάνεια που θα καλύπτονται από εγγυήσεις της COSME, με συνολική αξία δανεισμού που θα ανέρχεται σε 21 δισ. Ευρώ (COSME, 2018).

2.3.9 Access to risk finance

Στο πλαίσιο του πυλώνα «Industrial Leadership / Βιομηχανική ηγεσία», ο συγκεκριμένος αυτός στόχος θα βοηθήσει τις εταιρείες και άλλους τύπους οργανισμών που ασχολούνται με την έρευνα και την καινοτομία (E & A) να αποκτήσουν ευκολότερη πρόσβαση, μέσω χρηματοπιστωτικών μέσων, σε δάνεια, εγγυήσεις, αντεγγυήσεις και υβριδικά, χρηματοδότηση, η οποία τώρα θα ενισχυθεί κατά κύριο λόγο με τη νέα πρωτοβουλία της Επιτροπής VentureEU

Ο συγκεκριμένος στόχος είναι να υποστηριχθεί και να διευκολυνθεί η πρόσβαση σε πηγές χρηματοδότησης χρέους και μετοχικού κεφαλαίου από καινοτόμες εταιρείες παντός μεγέθους, καθώς και από ερευνητικά κέντρα και πανεπιστήμια, συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, εταιρείες ή έργα ειδικού σκοπού και κοινοπραξίες.

Απαιτείται ιδιαίτερη στήριξη για τις καινοτόμες ΜΜΕ (και σε ορισμένους τομείς, για τις μικροεπιχειρήσεις), ιδίως στη φάση εκκίνησης ή μετά τη διαφοροποίηση σε νέες αγορές. Η διάθεση κεφαλαίων για καινοτόμες επιχειρήσεις σε πρώιμο στάδιο και σε

αναπτυξιακούς ρυθμούς βελτιώνεται χάρη στην VentureEU, η οποία θα συμβάλλει στην καλύτερη πρόσβαση στη χρηματοδότηση για την υποστήριξη της ιδέας και της απόδειξης της ιδέας της διαδικασίας καινοτομίας, καθώς και τα μεταγενέστερα στάδια ανάπτυξης, κατά περίπτωση (Access to risk finance, 2018).

2.3.10EaSI

Ο άξονας μικροχρηματοδοτήσεων και κοινωνικής επιχειρηματικότητας (Microfinance and Social Entrepreneurship - MF / SE) υποστηρίζει δράσεις σε δύο θεματικές ενότητες (Microfinance and Social Entrepreneurship axis of EaSI, 2018):

- ✓ των μικροπιστώσεων και των μικροδανείων για τις ευάλωτες ομάδες και τις πολύ μικρές επιχειρήσεις
- ✓ της κοινωνικής επιχειρηματικότητας

Οι στόχοι του προγράμματος EaSI είναι οι εξής:

1. Αύξηση της πρόσβασης και της διαθεσιμότητας μικροχρηματοδότησης για τις ευάλωτες ομάδες που επιθυμούν να ιδρύσουν ή να αναπτύξουν τις επιχειρήσεις και τις πολύ μικρές επιχειρήσεις τους.
2. Δημιουργία της θεσμικής ικανότητας των παρόχων μικροπιστώσεων.
3. Υποστήριξη της ανάπτυξης των κοινωνικών επιχειρήσεων, ιδίως διευκολύνοντας την πρόσβαση στη χρηματοδότηση.

2.3.11InvestHorizon

Το InvestHorizon είναι ένα πρόγραμμα που αποσκοπεί στην αύξηση των επενδύσεων σε καινοτόμες ευρωπαϊκές ΜΜΕ μέσω της ανάπτυξης της επενδυτικής ετοιμότητας και της ευαισθητοποίησης των επενδυτών (InvestHorizon, 2018).

Το πρόγραμμα InvestHorizon παρέχει:

1. Δωρεάν περιεχόμενο ηλεκτρονικής εκπαίδευσης και μαζικά μαθήματα σε απευθείας σύνδεση σχετικά με την επενδυτική ετοιμότητα για επιχειρηματίες και για τη Μηχανική των επενδύσεων και των αναδυόμενων τομέων για τους επενδυτές, θέματα για Επιχειρήσεις & διαχείριση, επιχειρηματικότητα, βιομηχανία & τεχνολογίες, επενδύσεις σε μετοχές.
2. Προκαταρκτικές ακαδημίες για την προετοιμασία των επιχειρηματιών για τη μεγιστοποίηση του δυναμικού τους για άντληση κεφαλαίων, υποστήριξη επιχειρήσεων

και κατάρτιση παρουσίασης για νεοσύστατες επιχειρήσεις, επιχειρήσεις πρώτης φάσης και ανάπτυξης.

3. Events Forum Events, όπου οι επιλεγμένες εταιρείες προωθούν δωρεάν τις επιχειρηματικές προτάσεις τους σε έμπειρους επενδυτές. Οι εγγεγραμμένες ΜΜΕ λαμβάνουν δωρεάν ηλεκτρονική ανατροφοδότηση και βαθμολογία σχετικά με το επίπεδο ετοιμότητας επενδύσεων που παρέχεται από το δίκτυο εμπειρογνομόνων επενδυτών και βιομηχανίας.

2.3.12 Pan-European network of Digital Innovation Hubs (DIHs)

Η Ευρώπη μπορεί να αποκτήσει αποφασιστικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα σε διεθνές επίπεδο εάν είναι σε θέση να δημιουργήσει ένα κύμα ψηφιακών καινοτομιών από κάτω προς τα πάνω, με τη συμμετοχή όλων των βιομηχανικών τομέων. Η ψηφιακή επανάσταση προσφέρει ευκαιρίες σε μεγάλες και μικρές επιχειρήσεις, αλλά πολλοί από αυτούς εξακολουθούν να δυσκολεύονται να μάθουν σε ποιες τεχνολογίες θα επενδύσουν και πώς θα εξασφαλίσουν χρηματοδότηση για τον ψηφιακό τους μετασχηματισμό.

Περίπου το 60% των μεγάλων βιομηχανιών και περισσότερο από το 90% των ΜΜΕ αισθάνονται καθυστερημένες στην ψηφιακή καινοτομία. Παρομοίως, υπάρχουν ισχυρές αποκλίσεις στην ψηφιοποίηση μεταξύ βιομηχανικών τομέων.

Το Πανευρωπαϊκό δίκτυο Ψηφιακών Κέντρων Καινοτομίας (Pan-European network of Digital Innovation Hubs / DIHs) βοηθά ώστε κάθε εταιρεία, μικρή ή μεγάλη, υψηλής τεχνολογίας ή όχι, να μπορεί να εκμεταλλευτεί τις ψηφιακές ευκαιρίες. Με τα τεχνικά πανεπιστήμια ή τους ερευνητικούς οργανισμούς στο επίκεντρο, τα DIH δρουν ως μονοαπευθυντικά καταστήματα όπου οι επιχειρήσεις -ιδίως οι ΜΜΕ, οι νεοσύστατες επιχειρήσεις και τα μεσαία κεφάλαια- μπορούν να έχουν πρόσβαση σε δοκιμές τεχνολογίας, συμβουλές χρηματοδότησης, πληροφορίες αγοράς και δυνατότητες δικτύωσης.

Η παροχή βοήθειας στις επιχειρήσεις για την πραγματοποίηση του ψηφιακού τους μετασχηματισμού σημαίνει επίσης ότι οι εργαζόμενοι έχουν τις απαραίτητες δεξιότητες για να εργαστούν με τις νέες τεχνολογίες ΤΠΕ. Οι ψηφιακοί κόμβοι καινοτομίας μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο από αυτή την άποψη, καθώς προσφέρουν πρόσβαση στην κατάρτιση και την ανάπτυξη δεξιοτήτων. Το στοιχείο αυτό θα ενισχυθεί περαιτέρω από το ευρωπαϊκό δίκτυο ψηφιακών κέντρων καινοτομίας, ιδίως με την αξιοποίηση της εμπειρίας του EIT Digital (Pan-European network of Digital Innovation Hubs (DIHs), 2018).

2.3.13 Start-up Programme

Το Start-up Programme είναι σχεδιασμένο για να προωθήσει τη δημιουργία και την ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων, το Start-up Programme του Copernicus θα συνοδεύσει νεοσύστατες επιχειρήσεις από τη δημιουργία μιας επιχειρηματικής ιδέας στην πλήρη εμπορευματοποίησή της. Το πρόγραμμα αποτελείται από τέσσερα στοιχεία:

1. τα Copernicus Prizes,
2. το Copernicus Accelerator,
3. το πρόγραμμα Copernicus Incubation και
4. το AppCamps Copernicus.

Το Πρόγραμμα Copernicus Incubation θα υποστηρίξει τις πιο καινοτόμες και εμπορικά υποσχόμενες επιχειρηματικές εφαρμογές που βασίζονται σε δεδομένα και υπηρεσίες του Copernicus. Το πρόγραμμα θα δώσει 50.000 ευρώ σε 20 ευρωπαϊκές επιχειρήσεις κάθε χρόνο, για τη χρηματοδότηση της Incubation σε οργανισμό της επιλογής τους (συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, των Κέντρων Incubation Επιχειρήσεων του ΕΟΔ ή οποιουδήποτε άλλου προγράμματος Incubation / Accelerator). Η διαχείριση του προγράμματος απονεμήθηκε στην Verhaert, ένα κέντρο καινοτομίας που εδρεύει στο Βέλγιο. Οι επιλογές των νεοσύστατων επιχειρήσεων θα αρχίσουν το πρώτο εξάμηνο του 2018 (Start-up Programme, 2016).

3 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ»

3.1 ΓΕΝΙΚΑ

Οι ευρωπαίοι πολίτες προκειμένου να εμπιστευθούν την Ευρώπη πρέπει να υπάρξει δημιουργία, προώθηση νέων σχεδίων, καινοτομία και ανάπτυξη. Για το λόγο αυτό, θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην πραγματική οικονομία και τις επιχειρήσεις.

Η διαδικασία ανάκαμψης της Ευρώπης είναι σχετικά χρονοβόρα και ευάλωτη. Αρχικά η έμφαση δόθηκε στο να βελτιωθούν τα δημόσια οικονομικά και να ενισχυθεί το ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό σύστημα. Ωστόσο, το κλειδί για την οικονομική ανάκαμψη αποτελεί η πραγματική οικονομία, δηλαδή οι βιομηχανικές και επιχειρήσεις που παράγουν αγαθά και υπηρεσίες. Επίσης, λόγω της παγκοσμιοποίησης και του εντεινόμενου ανταγωνισμού από τις αναδύμενες οικονομίες το αποτέλεσμα θα είναι η μακροπρόθεσμη οικονομική ευημερία της Ευρώπης να εξαρτάται από την ισχύ της βιομηχανικής της βάσης. (Επιχειρήσεις / Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια, 2014).

3.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΜΜΕ ΣΤΗΝ ΕΕ

Οι ανάγκες των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) είναι αξιοπρόσεχτες. Το κλειδί για την οικονομική ανάκαμψη είναι η στήριξη των ΜΜΕ και η προώθηση της επιχειρηματικότητας. Άλλωστε οι αριθμοί μιλούν από μόνοι τους. Αναλυτικότερα, 23 εκατομμύρια ΜΜΕ στην Ευρώπη αντιστοιχούν στο 98 % των επιχειρήσεων, παρέχουν το 67 % των θέσεων εργασίας και δημιουργούν το 85 % των νέων θέσεων εργασίας. Για να μπορούν να ανταποκρίνονται σε απαιτήσεις και διατυπώσεις διοικητικού και κανονιστικού χαρακτήρα, να δραστηριοποιούνται σε διασυνοριακό επίπεδο και να έχουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση και άλλες επιχειρηματικές δυνατότητες οι επιχειρήσεις αυτές έχουν στη διάθεσή τους διάφορα μέσα στήριξης (Επιχειρήσεις / Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια, 2014).

Οι ΜΜΕ, σύμφωνα με τους παρακάτω πίνακες και τα αντίστοιχα διαγράμματα, είναι το κλειδί για την οικονομική ανάπτυξη:

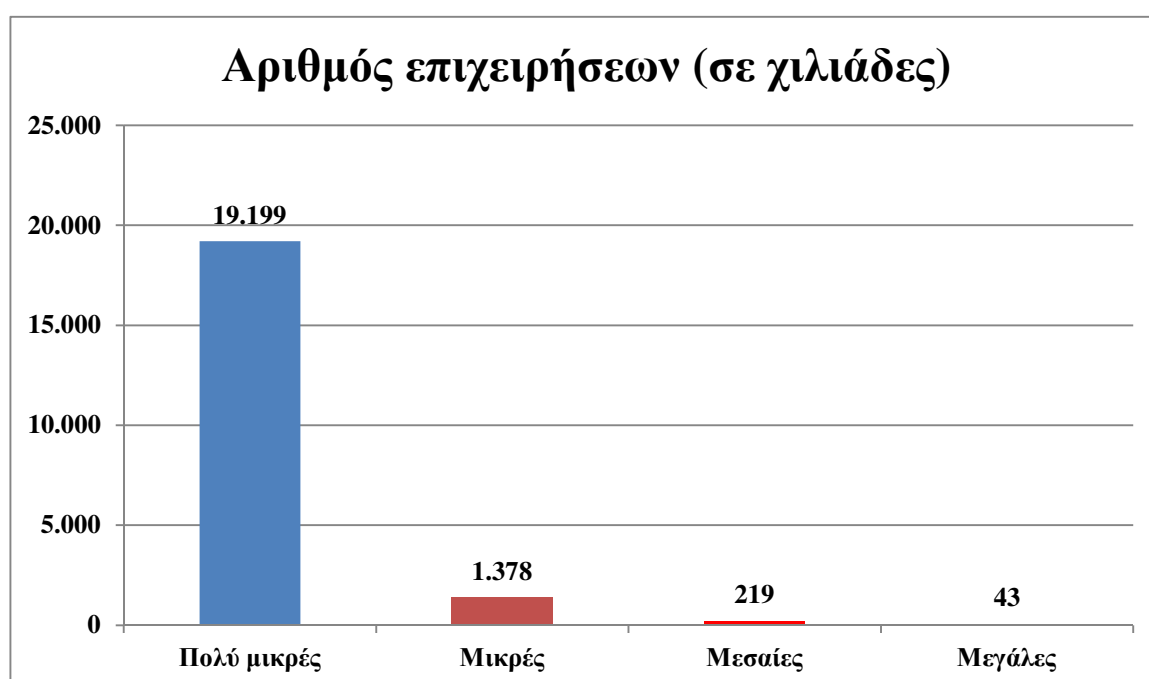
Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

Οι περισσότερες από τις μικρές επιχειρήσεις είναι πολύ μικρές, με λιγότερους από δέκα εργαζομένους και με ετήσιο κύκλο εργασιών ή συνολικό ετήσιο ισολογισμό που δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. Ευρώ (Πίνακας 3.1 και το αντίστοιχο Διάγραμμα 3.1).

Πίνακας 3.1: Αριθμός επιχειρήσεων (σε χιλιάδες).

Είδος / μέγεθος ΜΜΕ	Αριθμός επιχειρήσεων (σε χιλιάδες)
Πολύ μικρές	19.199
Μικρές	1.378
Μεσαίες	219
Μεγάλες	43

Πηγή: (EUROPA-Επιχειρήσεις, 2018).

Διάγραμμα 3.1: Αριθμός επιχειρήσεων (σε χιλιάδες).

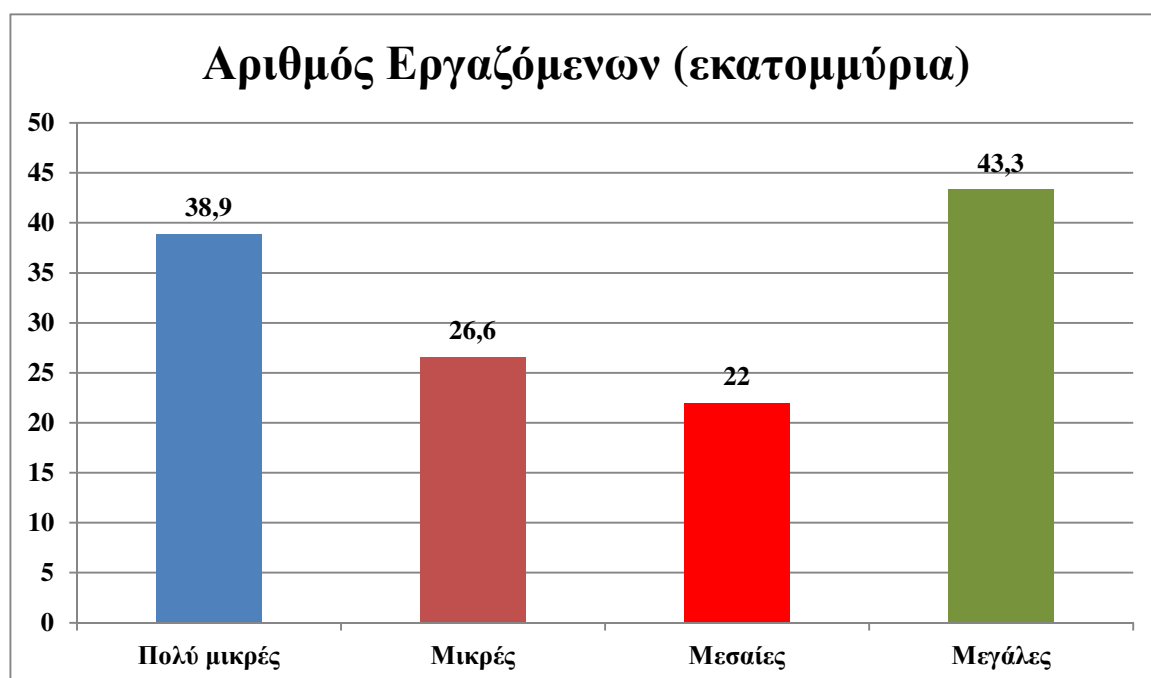
Πηγή: (EUROPA-Επιχειρήσεις, 2018)

Μεταξύ επιχειρήσεων η απασχόληση είναι ομοιόμορφα κατανομημένη, αν και οι ΜΜΕ αντιπροσωπεύουν τα δύο τρίτα του συνόλου των θέσεων εργασίας στην ΕΕ (Πίνακας 3.2 και το αντίστοιχο Διάγραμμα 3.2).

Πίνακας 3.2: Εργαζόμενοι (εκατομμύρια).

Είδος / μέγεθος ΜΜΕ	Αριθμός Εργαζόμενων (εκατομμύρια)
Πολύ μικρές	38,9
Μικρές	26,6
Μεσαίες	22,0
Μεγάλες	43,3

Πηγή: (EUROPA-Επιχειρήσεις, 2018).

Διάγραμμα 3.2: Εργαζόμενοι (εκατομμύρια).

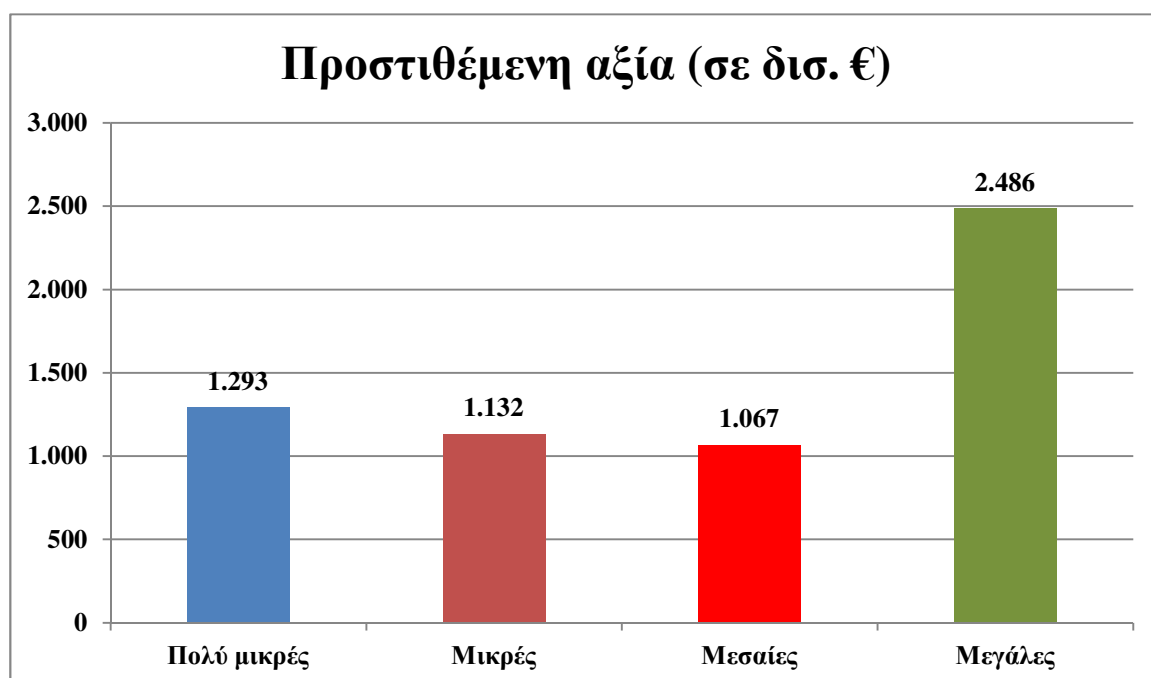
Πηγή: (EUROPA-Επιχειρήσεις, 2018)

Επίσης, οι ΜΜΕ αντιπροσωπεύουν πάνω από το μισό της αξίας που δημιουργείται στην οικονομία της ΕΕ (Πίνακας 3.3 και το αντίστοιχο Διάγραμμα 3.3).

Πίνακας 3.3: Προστιθέμενη αξία (σε δισ. €).

Είδος / μέγεθος ΜΜΕ	Προστιθέμενη αξία (σε δισ. €)
Πολύ μικρές	1.293
Μικρές	1.132
Μεσαίες	1.067
Μεγάλες	2.486

Πηγή: (EUROPA-Επιχειρήσεις, 2018).

Διάγραμμα 3.3: Εργαζόμενοι (εκατομμύρια).

Πηγή: (EUROPA-Επιχειρήσεις, 2018)

3.3 ΕΕ ΚΑΙ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Το κλειδί για την οικονομική ανάπτυξη, την καινοτομία, την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη στην ΕΕ αποτελούν οι ΜΜΕ, οι οποίες αντιπροσωπεύουν το 98 % των επιχειρήσεων και το 67 % των θέσεων εργασίας, με αποτέλεσμα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προωθεί την επιχειρηματικότητα και να βελτιώνει το επιχειρηματικό περιβάλλον για τις ΜΜΕ.

3.3.1 Νόμος: Small Business Act

Πολιτική της ΕΕ για τις ΜΜΕ αποτελεί ο νόμος για τις μικρές επιχειρήσεις. Ο νόμος για τις μικρές επιχειρήσεις βασίζεται στην «Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις», με τις ΜΜΕ να βρίσκονται στο επίκεντρο της χάραξης πολιτικής, διασφαλίζοντας ότι η νομοθεσία δεν θα είναι πρόσθετη επιβάρυνση. Έτσι, ένα υποχρεωτικό «τεστ ΜΜΕ» εφαρμόζεται προκειμένου να ελέγξει κατά πόσον οι νέες πολιτικές και οι νομοθεσίες της ΕΕ έχουν επιπτώσεις για τις ΜΜΕ. Ακόμα, τον Μάιο του 2011 ξεκίνησε ένα δίκτυο απεσταλμένων των ΜΜΕ από τα κράτη μέλη ώστε να μεριμνά ότι οι πολιτικές σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο θα είναι φιλικές για τις ΜΜΕ.

3.3.2 Χρηματοδότηση των ΜΜΕ

Επίσης σημαντική προτεραιότητα αποτελεί η διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ στη χρηματοδότηση. Στις ΜΜΕ παρέχεται από την Ευρώπη ένα ισορροπημένο μείγμα χρηματοδοτήσεων -μέσω των διαρθρωτικών ταμείων, των προγραμμάτων έρευνας και καινοτομίας και των μικροχρηματοδοτήσεων Progress, καθώς και των δανείων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Οι ΜΜΕ σε μια παγκοσμιοποιημένη οικονομία, οφείλουν να έχουν τη δυνατότητα να ανταγωνίζονται επιχειρήσεις από τις ανεπτυγμένες και αναδυόμενες οικονομίες. Η στρατηγική «Μικρές επιχειρήσεις σε έναν μεγάλο κόσμο», προσδίδει νέο δυναμισμό στην ευρωπαϊκή οικονομία βοηθώντας τις ΜΜΕ να επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους εκτός ΕΕ.

3.3.3 Ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας

Η πολιτική της ΕΕ εστιάζει το ενδιαφέρον της στην ενθάρρυνση των επιχειρηματιών. Ενδεικτικά, αξίζει να αναφερθεί ότι αν και μόνο το 10 % των ευρωπαίων πολιτών είναι επιχειρηματίες, το 45 % θα ήθελαν να έχουν τη δική τους επιχείρηση. Ως εκ τούτου προκειμένου να αξιοποιήσει αυτό το τεράστιο δυναμικό απασχόλησης και ανάπτυξης, η Επιτροπή ανέλαβε μια σειρά πρωτοβουλιών.

- Συνεργατικοί σχηματισμοί και δίκτυα επιχειρήσεων: Πρόκειται για ομάδες εξειδικευμένων επιχειρήσεων και άλλων υποστηρικτικών φορέων μιας συγκεκριμένης περιοχής οι οποίες συνεργάζονται στενά όπως οργανώσεις, περιφερειακές πρωτοβουλίες και άλλα δίκτυα επιχειρήσεων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα συνεργατικού σχηματισμού αποτελεί η «αεροδιαστημική κοιλάδα» στην Τουλούζη της Γαλλίας, η οποία είναι γνωστή κυρίως για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την παραγωγή του Airbus. Στην ανάπτυξη νέων βιομηχανιών καταλυτικό ρόλο διαδραματίζουν οι συνεργατικοί σχηματισμοί. Κυρίως μέσω της ευρωπαϊκής πλατφόρμας συνεργασίας συνεργατικών σχηματισμών, της ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας αριστείας των συνεργατικών σχηματισμών και του Ευρωπαϊκού Κέντρου Καινοτομίας Υπηρεσιών, η ΕΕ έχει αναλάβει διάφορες δραστηριότητες για την αναβάθμιση των προτύπων και του ανοικτού χαρακτήρα των συνεργατικών σχηματισμών.
- Εκπαίδευση σε θέματα επιχειρηματικότητας: Πρόκειται για μια πρωτοβουλία που προωθείται στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Επιπλέον, η Επιτροπή έχει

δρομολογήσει την ευρωπαϊκή εβδομάδα ΜΜΕ, δηλαδή μια εκστρατεία η οποία προωθεί την επιχειρηματικότητα σε ολόκληρη την Ευρώπη και την ενημέρωση των επιχειρηματιών σχετικά με τη διαθέσιμη στήριξη. Τέλος, το «Erasmus για νέους επιχειρηματίες», είναι ένα πρόγραμμα ανταλλαγών το οποίο δίνει τη δυνατότητα στους επιχειρηματίες να μάθουν από την εμπειρία ιδιοκτητών μικρών επιχειρήσεων σε άλλες χώρες της ΕΕ.

- Περισσότερες γυναίκες επιχειρηματίες: Η Ευρώπη διαθέτει γενικά λίγους επιχειρηματίες, και ακόμη λιγότερες γυναίκες επιχειρηματίες.

3.4 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

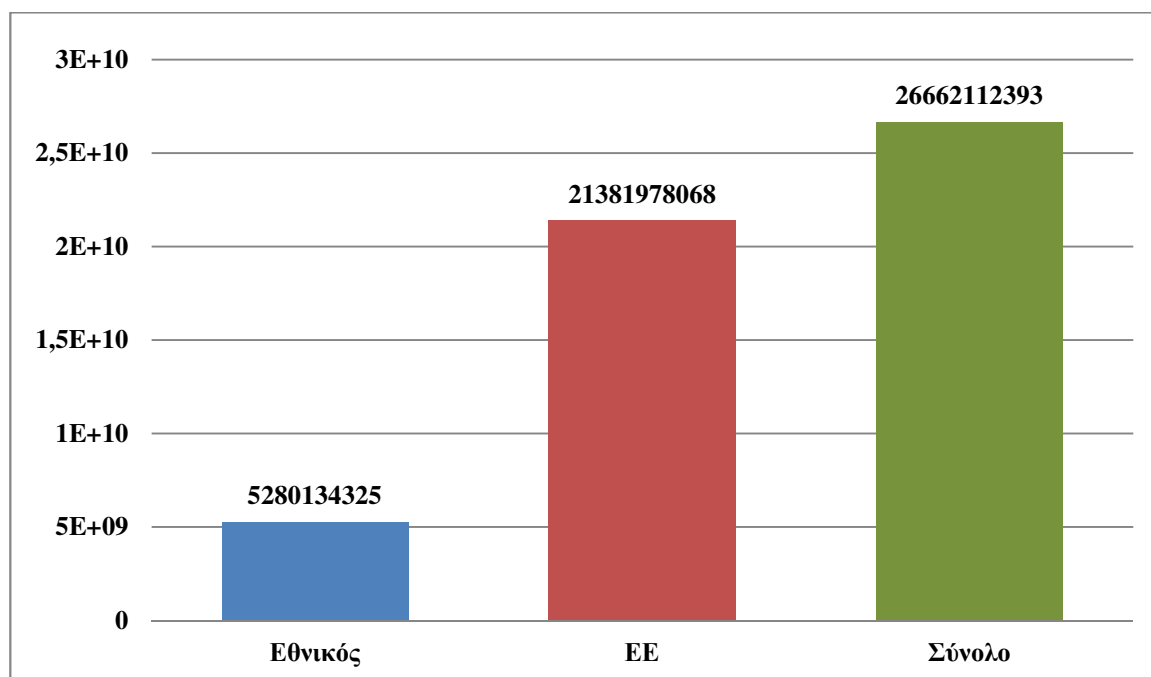
Μέσω 7 εθνικών και 13 περιφερειακών προγραμμάτων η Ελλάδα επωφελείται από τη χρηματοδότηση της ESIF ύψους 21 δισ. Ευρώ. Αυτό σημαίνει κατά μέσο όρο 1 959 ευρώ ανά άτομο από τον προϋπολογισμό της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020. Αυτή η σελίδα περιλαμβάνει απεικονίσεις σχετικά με το σχεδιασμό και την υλοποίηση των διαθέσιμων οικονομικών, τις πληρωμές της ΕΕ στην Ελλάδα και τα επιτεύγματα σε επίπεδο χώρας (European Structural and Investment Funds, 2018).

Ακολουθεί ο προϋπολογισμός χρηματοδότησης επιχειρήσεων της Ελλάδας για το 2014-2020:

Πίνακας 3.4: Προϋπολογισμός χρηματοδότησης επιχειρήσεων της Ελλάδας για το 2014-2020:

Προϋπολογισμός χρηματοδότησης	
Εθνικός	€ 5.280.134.325
ΕΕ	€ 21.381.978.068
Σύνολο	€ 26.662.112.393

Πηγή: (European Structural and Investment Funds, 2018).

Διάγραμμα 3.4: Προϋπολογισμός χρηματοδότησης επιχειρήσεων της Ελλάδας για το 2014-2020:

Πηγή: (European Structural and Investment Funds, 2018).

3.4.1 Προγραμματιζόμενη Χρηματοδότηση (Finances: Planned)

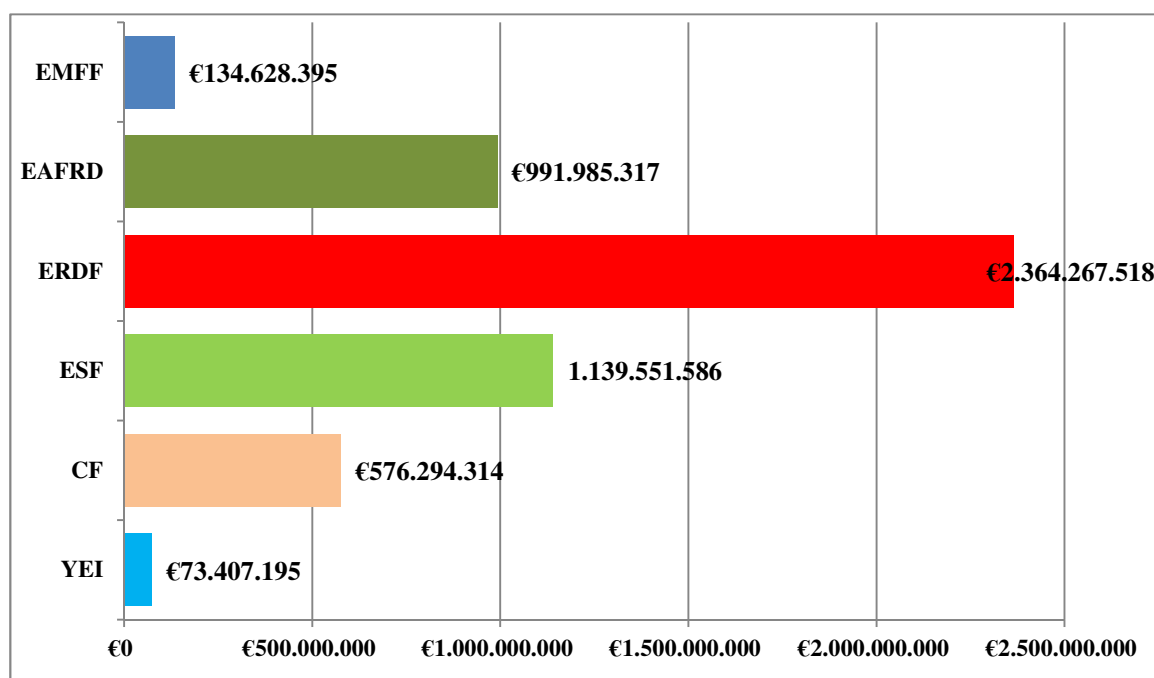
Η Προγραμματιζόμενη χρηματοδότηση από την ΕΕ, η εθνική συγχρηματοδότηση και η συνολική χρηματοδότηση είναι ορατές χρησιμοποιώντας τα φίλτρα που παρέχονται στη μπλε στήλη παραπάνω. Με βάση το επιλεγμένο φίλτρο, η προγραμματισμένη χρηματοδότηση για την περίοδο 2014-2020 παρουσιάζεται παρακάτω:

1. ανά ταμείο και
2. κατανεμημένη ανά μείζον θέμα.

Ακολουθεί ο εθνικός προϋπολογισμός ανά Ταμείο για την Ελλάδα (σε €) (Ημερομηνία ανανέωσης: 30/4/2018):

Εθνικός προϋπολογισμός ανά Ταμείο για την Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020		
Ταμείο	Σε €	Ποσοστό %
YEI	73.407.195€	1,4%
CF	576.294.314€	10,9%
ESF	1.139.551.586	21,6%
ERDF	2.364.267.518€	44,8%
EAFRD	991.985.317€	18,8
EMFF	134.628.395€	2,5%

Πηγή: (European Structural and Investment Funds, 2018).

Διάγραμμα 3.5: Εθνικός προϋπολογισμός ανά Ταμείο για την Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020 (σε €).

Πηγή: (European Structural and Investment Funds, 2018).

Εθνικός προϋπολογισμός ανά θέμα Ελλάδα (δισεκατομμύρια ευρώ) (Ημερομηνία ανανέωσης: 30/4/2018 και αποτελεί στιγμιότυπο):

Πίνακας 3.5: Εθνικός προϋπολογισμός ανά θέμα για την Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020.

Εθνικός προϋπολογισμός ανά θέμα για την Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020							
Θέμα	YEI	CF	ESF	ERDF	EAFRD	EMFF	Σύνολο
Προστασία του περιβάλλοντος και αποδοτικότητα των πόρων	-	2.076.511.285€	-	1.570.921.495€	1.755.801.911€	183.328.362€	5.586.563.053€
Ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ	-	-	-	1.821.846.048€	1.426.332.158€	251.832.575€	3.500.010.780€

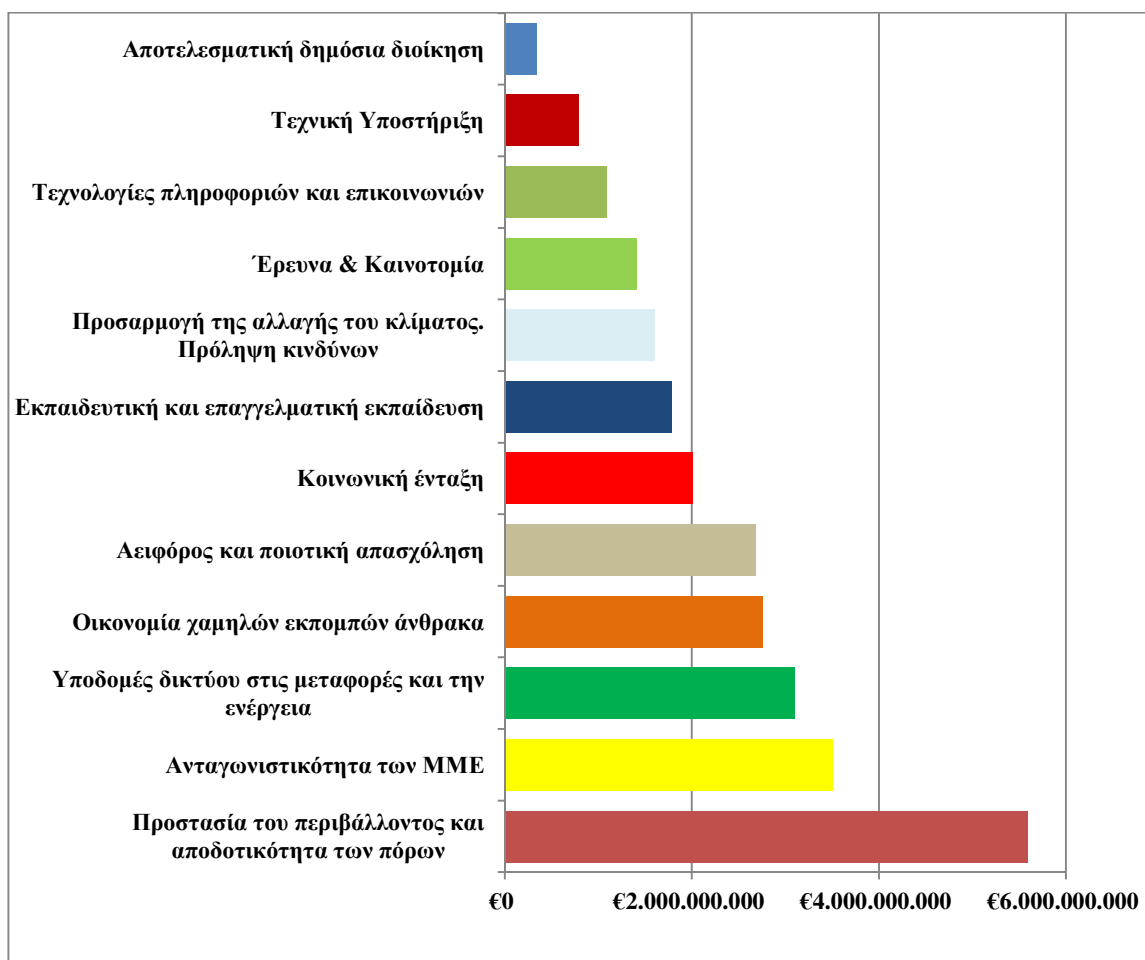
Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

Εθνικός προϋπολογισμός ανά θέμα για την Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020							
Θέμα	YEI	CF	ESF	ERDF	EAFRD	EMFF	Σύνολο
Υποδομές δικτύου στις μεταφορές και την ενέργεια	-	980.932.725€	-	2.119.279.040€	-	-	3.100.211.765€
Οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα	-	527.450.589€	-	1.838.402.024€	381.983.463€	6.733.632€	2.754.569.707€
Αειφόρος και ποιοτική απασχόληση	574.248.775€	-	1.954.236.652€	-	89.389.206€	64.474.522€	2.682.349.154€
Κοινωνική ένταξη	-	-	1.194.230.230€	308.487.728€	504.627.125€	-	2.007.345.083€
Εκπαιδευτική και επαγγελματική εκπαίδευση	-	-	1.365.115.381€	368.519.089	50.037.500€	-	1.783.671.970€
Προσαρμογή της αλλαγής του κλίματος. Πρόληψη κινδύνων	-	115.496.158€	-	340.890.387€	1.148.758.847€	-	1.605.145.392€

Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

Εθνικός προϋπολογισμός ανά θέμα για την Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020							
Θέμα	YEI	CF	ESF	ERDF	EAFRD	EMFF	Σύνολο
Έρευνα & Καινοτομία	-	-	-	1.201.326.749€	209.592.208€	-	1.410.918.957€
Τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών	-	-	-	1.006.522.691€	84.074.580€	-	1.090.627.271€
Τεχνική Υποστήριξη	-	141.571.310€	179.279.934€	396.548.822€	59.680.115€	17.037.219€	794.117.400€
Αποτελεσματική δημόσια διοίκηση	-	-	346.581.862€	-	-	-	346.581.862€

Πηγή: (European Structural and Investment Funds, 2018).

Διάγραμμα 3.6: Εθνικός προϋπολογισμός ανά Ταμείο για την Ελλάδα για την περίοδο 2014-2020 (σε €).

Πηγή: (European Structural and Investment Funds, 2018).

3.4.2 Εφαρμογή οικονομικών (Finances: Implemented)

Τα εθνικά και περιφερειακά προγράμματα υποβάλλουν στην Επιτροπή οικονομικά στοιχεία σχετικά με την πρόδοό τους, όπως (European Structural and Investment Funds, 2018):

- Συνολικό προϋπολογισμό του προγράμματος
- Χρηματοδοτικούς πόρους που διατίθενται για επιλεγμένα έργα
- Δαπάνες που αναφέρθηκαν από τα επιλεγμένα σχέδια

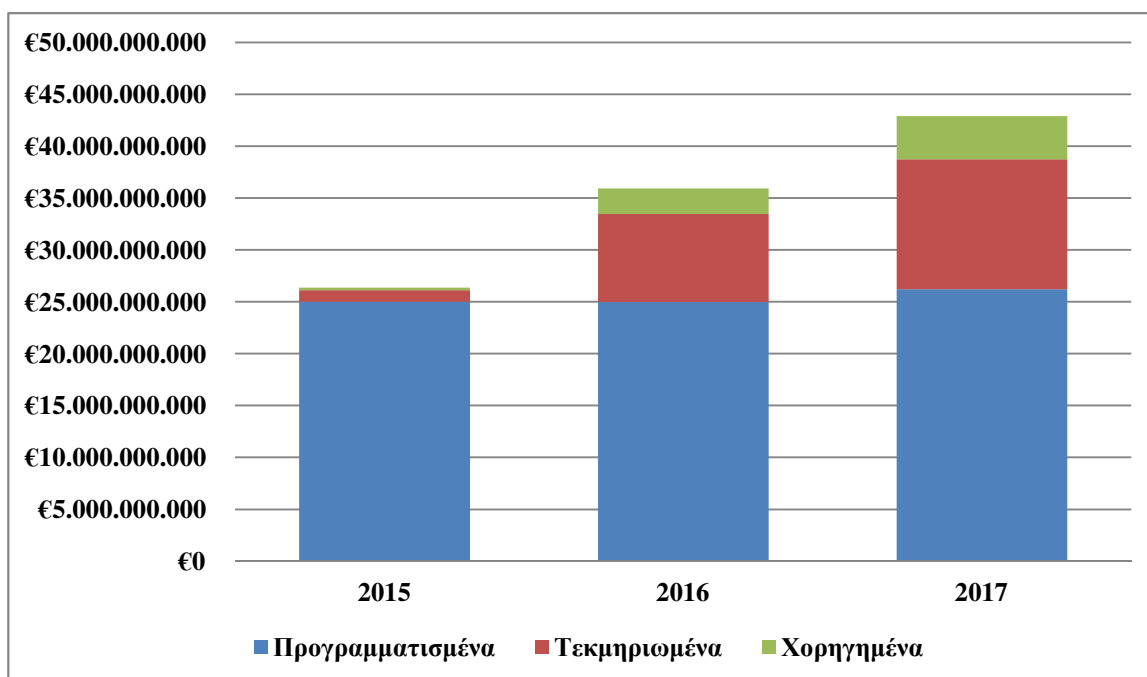
Η αναφορά των οικονομικών στοιχείων εκφράζεται μόνο στο συνολικό κόστος (δηλαδή δεν κατανέμεται από την κοινοτική ή την εθνική μετοχή).

Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

Πίνακας 3.6: Πρόοδος (συνολικό κόστος) υλοποίησης / υποβληθέντων εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων στην Επιτροπή ανά έτος για την Ελλάδα.

Έτος	Προγραμματισμένα (Planned)	Τεκμηριωμένα (Decided)	Χορηγημένα (Spent)
2015	25.003.321.050€	1.104.321.236€	247.446.377€
2016	24.965.362.441€	8.483.507.546€	2.480.522.308€
2017	26.220.992.730€	12.522.321.826€	4.160.843.807€

Πηγή: (European Structural and Investment Funds, 2018).

Διάγραμμα 3.7: Πρόοδος (συνολικό κόστος) υλοποίησης / υποβληθέντων εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων στην Επιτροπή ανά έτος για την Ελλάδα.

Πηγή: (European Structural and Investment Funds, 2018).

Στη συνέχεια ακολουθεί ο πίνακας προόδου (συνολικό κόστος) υλοποίησης / υποβληθέντων εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων στην Επιτροπή ανά ταμείο για την Ελλάδα (European Structural and Investment Funds, 2018):

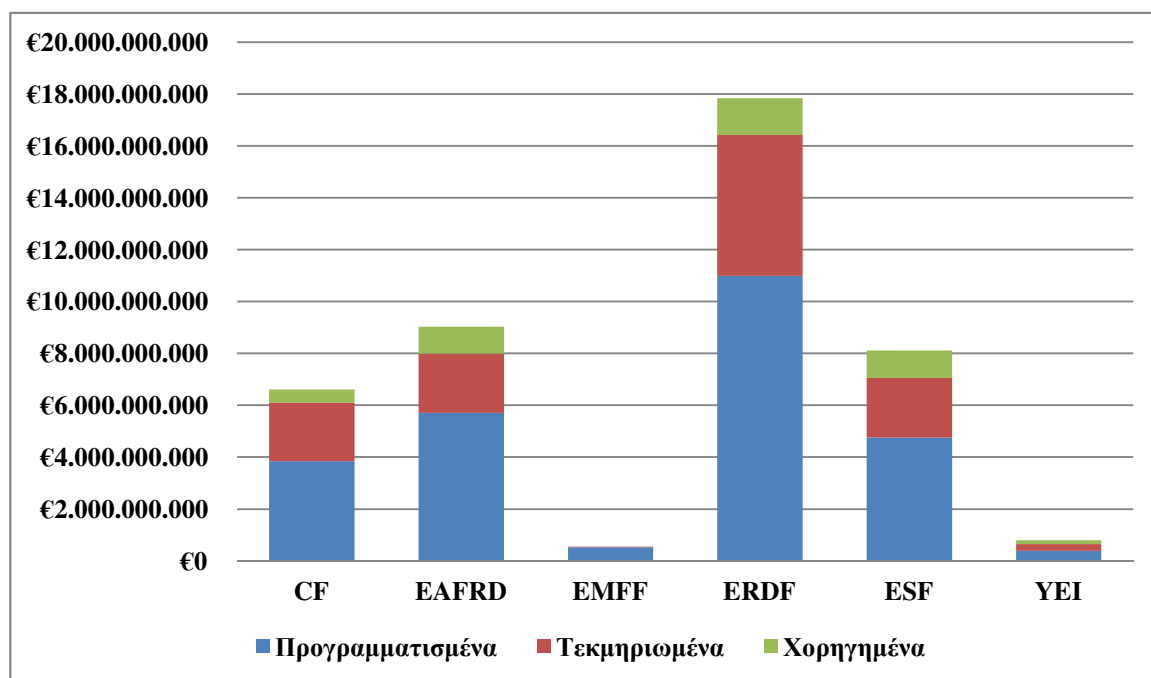
Πίνακας 3.7: Πρόοδος (συνολικό κόστος) υλοποίησης / υποβληθέντων εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων στην Επιτροπή ανά ταμείο για την Ελλάδα.

Ταμείο	Προγραμματισμένα (Planned)	Τεκμηριωμένα (Decided)	Χορηγημένα (Spent)
CF	3.841.962.067€	2.266.125.792€	502.686.194€
ERDF	10.990.725.036€	5.422.930.186€	1.424.370.438€
ESF	4.761.903.112€	2.292.960.329€	1.056.346.776€
EMFF	523.406.309€	29.948.725€	0€
ERDF	10.990.725.036€	5.422.930.186€	1.424.370.438€
ESF	4.761.903.112€	2.292.960.329€	1.056.346.776€

Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

YEI	392.719.096€	258.533.803€	145.703.818€
------------	--------------	--------------	--------------

Πηγή: (European Structural and Investment Funds, 2018).

Διάγραμμα 3.8: Πρόοδος (συνολικό κόστος) υλοποίησης / υποβληθέντων εθνικών και περιφερειακών προγραμμάτων στην Επιτροπή ανά ταμείο για την Ελλάδα.

Πηγή: (European Structural and Investment Funds, 2018).

3.4.3 Πληρωμές της ΕΕ (EU Payments)

Το παρόν τμήμα παρουσιάζει τις συνολικές πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν μέχρι σήμερα στα κράτη μέλη από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία και ταμεία επενδύσεων (ΕΣΧΙ) για την περίοδο 2014-2020. Οι απεικονίσεις που ακολουθούν δείχνουν τις σωρευτικές πληρωμές της ΕΕ έως το τέλος κάθε έτους (π.χ. το 2015 περιλαμβάνει πληρωμές 2014 + 2015) και ανά ταμείο, με κατανομή ανά είδος πληρωμής.

Τα αριθμητικά στοιχεία αντιπροσωπεύουν τα ποσά που εγκρίθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή χωρίς να ληφθούν υπόψη τυχόν καθυστερήσεις στην τραπεζική μεταφορά (European Structural and Investment Funds, 2018).

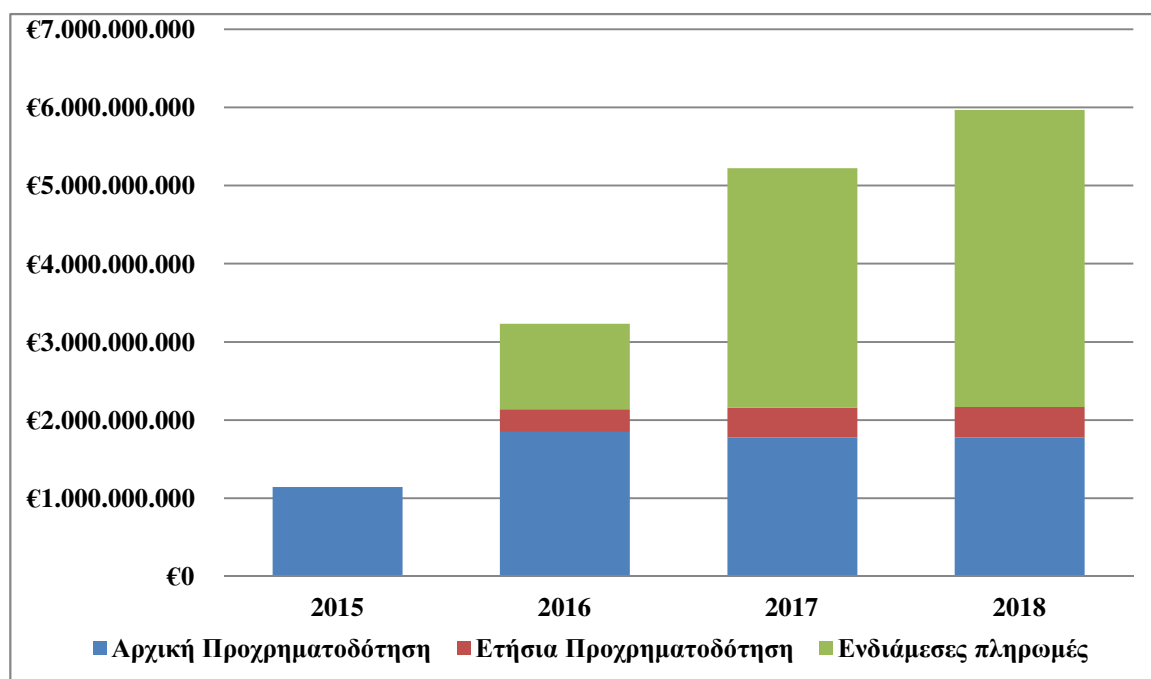
Ακολουθούν οι συνολικές πληρωμές στην ΕΕ για όλα τα ταμεία ESI - συσσωρευμένες χρονολογικές σειρές έως το τέλος κάθε έτους για την Ελλάδα.

Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

Πίνακας 3.8: Συνολικές πληρωμές στην ΕΕ όλα τα ταμεία ESI - συσσωρευμένες χρονολογικές σειρές έως το τέλος κάθε έτους για την Ελλάδα.

Έτος	Αρχική Προχρηματοδότηση	Ετήσια Προχρηματοδότηση	Ενδιάμεσες πληρωμές	Συνολικές πληρωμές της ΕΕ
2015	1.142.779.277€	0€	0€	1.142.779.277€
2016	1.847.433.051€	291.753.350€	1.094.504.262€	3.233.690.664€
2017	1.777.470.128€	379.547.500€	3.066.974.550€	5.223.992.178€
2018	1.777.470.128€	387.423.871€	3.802.674.120€	5.967.568.119€

Πηγή: (European Structural and Investment Funds, 2018).

Διάγραμμα 3.9: Συνολικές πληρωμές στην ΕΕ όλα τα ταμεία ESI - συσσωρευμένες χρονολογικές σειρές έως το τέλος κάθε έτους για την Ελλάδα.

Πηγή: (European Structural and Investment Funds, 2018).

Συνολικές σωρευτικές πληρωμές της ΕΕ ανά ταμείο για καθημερινή ενημέρωση στην Ελλάδα: (European Structural and Investment Funds, 2018):

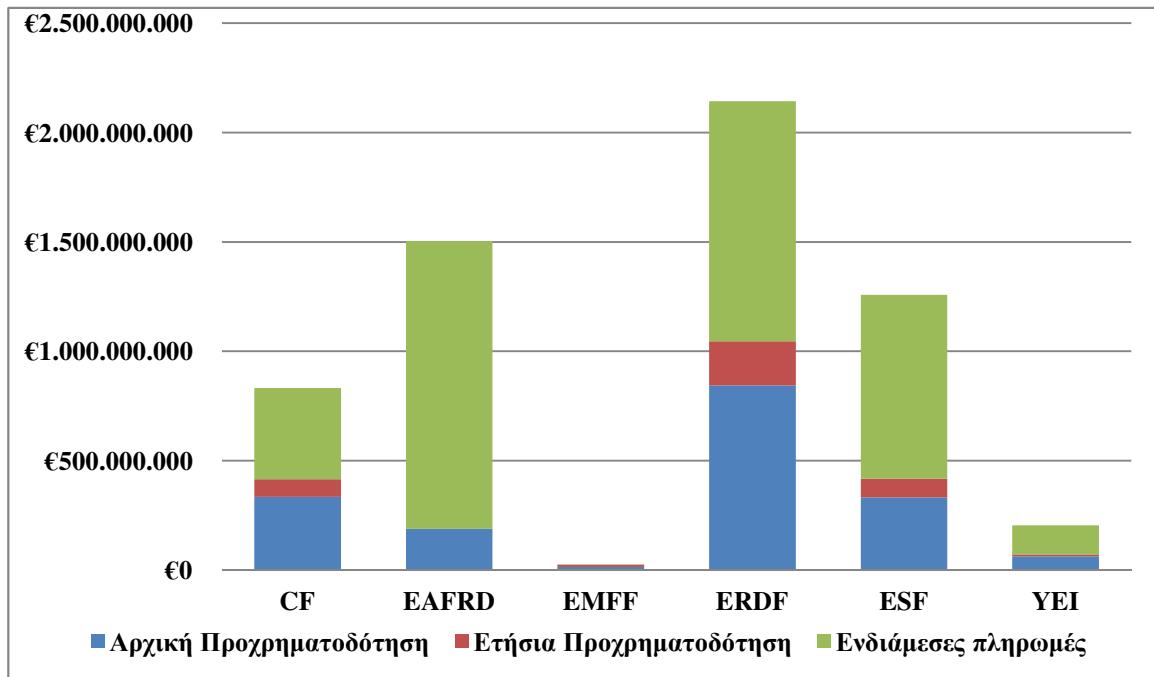
Πίνακας 3.9: Συνολικές σωρευτικές πληρωμές της ΕΕ ανά ταμείο για την Ελλάδα.

Ταμείο	Αρχική Προχρηματοδότηση	Ετήσια Προχρηματοδότηση	Ενδιάμεσες πληρωμές
CF	335.720.533€	79.945.830€	417.252.565€
ERDF	188.731.672€	0€	1.315.100.538€
EMFF	14.618.050€	9.593.095€	710.008€
ERDF	844.281.575€	202.235.427€	1.095.824.573€
ESF	331.514.583€	86.644.875€	840.019.799€

Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

YEI	62.603.716€	9.004.644€	133.766.637€
------------	-------------	------------	--------------

Πηγή: (European Structural and Investment Funds, 2018).

Διάγραμμα 3.10: Συνολικές σωρευτικές πληρωμές της ΕΕ ανά ταμείο για την Ελλάδα..

Πηγή: (European Structural and Investment Funds, 2018).

4 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020»

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Η δημιουργία του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» στοχεύει στην αντιμετώπιση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας με την κατάρτιση της Ευρωπαϊκής στρατηγικής για βιώσιμη ανάπτυξη.

4.1.1 Η ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας

Αν και οι αρχικές ευρωπαϊκές Συνθήκες δεν είχαν ως στόχο μια κοινοτική βιομηχανική πολιτική, ωστόσο ρύθμιζαν κυρίως τον βιομηχανικό τομέα των οικονομιών των κρατών μελών. Οι Συνθήκες με τις οποίες ιδρύθηκαν η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΕ) ήταν τομεακές πολιτικές για τους ανάλογους τομείς, όπως και η Συνθήκη που ίδρυσε την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ), ουσιαστικά ρύθμιζε την κοινή αγορά για τα βιομηχανικά προϊόντα. Ωστόσο, οι Συνθήκες ΕΚΑΧ και ΕΚΑΕ (Ευρατόμ) ήταν πιο αναλυτικές από τη Συνθήκη ΕΟΚ ή και από τη Συνθήκη ΕΚ, διότι περιείχαν διατάξεις σχετικά με την πραγματοποίηση της κοινής αγοράς αλλά και σχετικά με τη διαρθρωτική πολιτική των τομέων τους, παρέχοντας εξουσίες στους κοινοτικούς θεσμούς για την εκπόνηση αυτών των πολιτικών.

Βέβαια, τόσο στη δική της αγορά όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, η τελωνειακή ένωση ενίσχυσε την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας. Από το 1968, η Κοινότητα με την εγκαθίδρυση του κοινού τελωνειακού δασμολογίου, διέθετε ένα ισχυρό εργαλείο για την εφαρμογή μιας δραστηκής εμπορικής πολιτικής και για την απελευθέρωση των διεθνών συναλλαγών. Η Επιτροπή χρησιμοποίησε με επιτυχία αυτό το εργαλείο, για να διαπραγματευτεί για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Κοινότητας/Ενωσης (ΕΚ/ΕΕ) τη μείωση της τελωνειακής προστασίας των μεγάλων εμπορικών δυνάμεων στα πλαίσια της Γενικής Συμφωνίας για τους Δασμούς και το Εμπόριο (GATT) (Μούσης, 2011).

Ωστόσο, η μείωση του διεθνούς προστατευτισμού δεν ήταν αρκετή για την ανόρθωση της ανταγωνιστικής θέσης της ευρωπαϊκής βιομηχανίας. Οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις, για να μπορέσουν να αναμετρηθούν με τις αμερικανικές και τις ιαπωνικές ανταγωνίστριές τους, έπρεπε να δημιουργήσουν κατάλληλες νέες συνθήκες ανταγωνισμού με σκοπό τη βελτίωση

της παραγωγικότητάς τους με την έρευνα για νέα προϊόντα και νέες μεθόδους παραγωγής. Αυτές τις συνθήκες ανταγωνιστικότητας μπορούσε να τους προσφέρει μόνον η μεγάλη κοινή αγορά.

4.1.2 Ευρωπαϊκή στρατηγική για βιώσιμη ανάπτυξη

Σε μια έκθεση του 1987 των Ηνωμένων Εθνών ορίστηκε η βιώσιμη ανάπτυξη («sustainable development» /«αιεφόρος ανάπτυξη») ως μια ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να διακυβεύει τη δυνατότητα των μελλοντικών γενιών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες. Άλλωστε η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί βασικό στόχο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με το άρθρο 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση να δηλώνει ότι η Ένωση εργάζεται για την αιεφόρο ανάπτυξη της Ευρώπης με κριτήριο την ισόρροπη οικονομική ανάπτυξη και τη σταθερότητα των τιμών, την άκρως ανταγωνιστική κοινωνική οικονομία της αγοράς, στοχεύοντας στην πλήρη απασχόληση, στην κοινωνική πρόοδο και στο υψηλό επίπεδο προστασίας και βελτίωσης της ποιότητας του περιβάλλοντος. Μάλιστα, σύμφωνα με τη Συνθήκη για τη λειτουργία της ΕΕ, οι απαιτήσεις της περιβαλλοντικής προστασίας πρέπει να ενταχθούν στον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών και δράσεων της Ένωσης, προκειμένου να προωθηθεί η αιεφόρος ανάπτυξη.

Η Ένωση όσον αφορά στις σχέσεις της με τον υπόλοιπο κόσμο, συμβάλλει στην ειρήνη, την ασφάλεια, την αιεφόρο ανάπτυξη του πλανήτη. Επίσης καθορίζει και εφαρμόζει κοινές πολιτικές και δράσεις με στόχο την επίτευξη υψηλού βαθμού συνεργασίας σε όλους τους τομείς των διεθνών σχέσεων, αλλά και την προώθηση της αιεφόρου ανάπτυξης από οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική άποψη στις αναπτυσσόμενες χώρες, ώστε να εξαλειφθεί η φτώχεια και να συμβάλει στην ανάπτυξη διεθνών μέτρων για τη διαφύλαξη και τη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος και την αιεφόρο διαχείριση των παγκόσμιων φυσικών πόρων διασφαλίζοντας την αιεφόρο ανάπτυξη.

Το πρόγραμμα για το περιβάλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ως στόχο του την αντιμετώπιση των προβλημάτων του παρόντος χωρίς να υποθηκεύει τις δυνατότητες ανάπτυξης των μελλοντικών γενεών. Η οικονομική ανάπτυξη για να είναι βιώσιμη, οφείλει να αποκοπεί από τις περιβαλλοντικά αρνητικές επιπτώσεις και να στηριχθεί σε βιώσιμα πρότυπα κατανάλωσης και παραγωγής. Δηλαδή, αντί να επιδιώκονται βραχυπρόθεσμα οικονομικά οφέλη σε βάρος του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, θα πρέπει να καταστρωθεί και να εφαρμοστεί ένα μακροπρόθεσμο πρόγραμμα διαρκούς οικονομικής ανάπτυξης ως βάση σταθερών κερδών για την Ένωση και τον κόσμο.

Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη βιώσιμη ανάπτυξη, την οποία πρότεινε η Επιτροπή, εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Γκέτεμποργκ (15-16 Ιουνίου 2001) και βασίζεται σε τρία στοιχεία:

- a). Συντονισμένη ανάπτυξη όλων των κοινών πολιτικών που αφορούν τις οικονομικές, τις περιβαλλοντικές και τις κοινωνικές πτυχές της ανάπτυξης, με βασικό στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- b). Μια δέσμη στόχων προτεραιότητας ώστε να περιοριστούν η αλλαγή του κλίματος και η αύξηση της χρήσης καθαρών πηγών ενέργειας, οι κίνδυνοι για τη δημόσια υγεία, η διαχείριση των φυσικών πόρων με πιο υπεύθυνο τρόπο, η βελτίωση των συστημάτων μεταφορών και η καλύτερη διαχείριση του εδάφους.
- c). Μέτρα εφαρμογής και παρακολούθησης της στρατηγικής σε κάθε εαρινή σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (διαδικασία του Κάρντιφ που ξεκίνησε το 1998).

Οι συμφωνίες της Ένωσης είναι η μείωση τουλάχιστον κατά 20% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου έως το 2020, η εξασφάλιση έως το 2020 ότι το 20% της κατανάλωσης ενέργειας θα προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές και η περικοπή της χρήσης πρωτογενούς ενέργειας κατά 20% σε σύγκριση με τα προβλεπόμενα επίπεδα, βελτιώνοντας την ενεργειακή απόδοση. Με το έβδομο πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2020 «Ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας» για τα έτη 2014 έως 2020 «7^ο ΠΔΠ», σκιαγραφούνται οι απαραίτητες δράσεις για την επίτευξη αυτών των στόχων. Οι στόχοι του 7^ο προγράμματος είναι:

- a). Προστασία, διατήρηση και ενίσχυση του φυσικού κεφαλαίου της Ένωσης
- b). Μετατροπή της Ένωσης σε μια πράσινη και ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών και αποδοτικής χρήσης των πόρων
- c). Προστασία των πολιτών της Ένωσης από περιβαλλοντικές πιέσεις και κινδύνους για την υγεία και την ευημερία
- d). Μεγιστοποίηση των οφελών της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ένωσης μέσω βελτίωσης της εφαρμογής
- e). Βελτίωση της βάσης γνώσεων και αποδεικτικών στοιχείων για την περιβαλλοντική πολιτική της Ένωσης
- f). Διασφάλιση των επενδύσεων στην περιβαλλοντική και την κλιματική πολιτική και αντιμετώπιση του περιβαλλοντικού εξωτερικού κόστους

- g). Βελτίωση της ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής διάστασης και της συνοχής των πολιτικών
- h). Ενίσχυση της βιωσιμότητας των πόλεων της Ένωσης
- i). Αύξηση της αποτελεσματικότητας της Ένωσης όσον αφορά την αντιμετώπιση διεθνών περιβαλλοντικών και κλιματικών προκλήσεων.

Το Πρόγραμμα για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα (το «πρόγραμμα LIFE»), το οποίο διεξάγεται παράλληλα, καλύπτει την περίοδο από την 1^η Ιανουαρίου 2014 έως την 31^η Δεκεμβρίου 2020 με τους ακόλουθους στόχους:

- Συμβολή στη στροφή προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, με αποδοτικότητα των πόρων και ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος, στην προστασία και στη βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος, καθώς και στην ανάσχεση και αντιστροφή της απώλειας της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένης της στηρίξεως του δικτύου Natura 2000, και στην αντιμετώπιση της υποβάθμισης των οικοσυστημάτων
- Βελτίωση της ανάπτυξης, της υλοποίησης και της επιβολής της περιβαλλοντικής και κλιματικής πολιτικής και νομοθεσίας της Ένωσης, καθώς και την εύνοια και την προαγωγή της ολοκλήρωσης και της ενσωμάτωσης περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων σε άλλες πολιτικές της Ένωσης και στην πρακτική του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, μεταξύ άλλων και μέσω της αύξησης των δυνατοτήτων του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα
- Υποστήριξη της βελτίωσης της περιβαλλοντικής και κλιματικής διακυβέρνησης σε όλα τα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένης της βελτιωμένης συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών, των ΜΚΟ και τοπικών παραγόντων
- Υποστήριξη της υλοποίησης του 7^{ου} Περιβαλλοντικού Προγράμματος Δράσης.

Το ευρωπαϊκό πρόγραμμα γεωσκόπησης και παρακολούθησης της γης («Copernicus») πρόκειται για ένα μη στρατιωτικό πρόγραμμα χωρίς στρατιωτικό έλεγχο, που βασίζεται στις υφιστάμενες εθνικές και ευρωπαϊκές υποδομές, ενώ διασφαλίζει και τη συνέχεια με τις δραστηριότητες που ολοκληρώθηκαν στο πλαίσιο της παγκόσμιας παρακολούθησης του περιβάλλοντος και της ασφάλειας (GMES). Το Copernicus απαρτίζεται:

- ✓ Από το σκέλος των υπηρεσιών για την παροχή πληροφοριών στους ακόλουθους τομείς: παρακολούθηση της ατμόσφαιρας, παρακολούθηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος,

παρακολούθηση της ξηράς, παρακολούθηση της αλλαγής του κλίματος, διαχείριση των καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, και ασφάλεια

- ✓ Από το διαστημικό σκέλος, που διασφαλίζει βιώσιμη διαστημική επισκόπηση για τους τομείς υπηρεσιών
- ✓ Από το επιτόπιο σκέλος, που διασφαλίζει συντονισμένη πρόσβαση σε παρατηρήσεις δι' εναέριων, θαλάσσιων και επίγειων εγκαταστάσεων για τους τομείς υπηρεσιών.

Με την οδηγία για τη δημιουργία υποδομής χωρικών πληροφοριών στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα/Ενωση (INSPIRE) βοηθείται η χάραξη πολιτικής σχετικά με τις πολιτικές και τις δραστηριότητες που ενδέχεται να έχουν άμεσο ή έμμεσο αντίκτυπο στο περιβάλλον. Επίσης, η INSPIRE στηρίζεται σε υποδομές χωρικών πληροφοριών οι οποίες δημιουργούνται από τα κράτη μέλη, είναι συμβατές μεταξύ τους με βάση τους κοινούς κανόνες εφαρμογής και συμπληρώνονται με μέτρα σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Τέλος, η υποδομή INSPIRE βρίσκει εφαρμογή στις πληροφορίες που συνδέονται με ένα γεωγραφικό πλαίσιο, όπως περιβαλλοντικές παρατηρήσεις, στατιστικές κ.λπ., οι οποίες τηρούνται σε ηλεκτρονική μορφή από τις δημόσιες αρχές και αφορούν περιοχές επί των οποίων ένα κράτος μέλος έχει ή ασκεί δικαιοδοτικά δικαιώματα και καλύπτουν θέματα όπως τα διοικητικά σύνορα, οι παρατηρήσεις της ποιότητας του αέρα, των υδάτων, των εδαφών, η βιοποικιλότητα, η χρήση γης, τα δίκτυα μεταφοράς, η υδρογραφία, το υψόμετρο, η γεωλογία, η κατανομή του πληθυσμού ή των ειδών, τα ενδιαιτήματα, οι βιομηχανικοί τόποι ή ακόμη οι ζώνες φυσικών κινδύνων (Μούσης, 2011).

4.2 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020»

Το μεγαλύτερο πρόγραμμα της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία που δρομολογήθηκε ποτέ είναι το «Ορίζοντας 2020», καθώς θα οδηγήσει σε περισσότερα επιτεύγματα, ανακαλύψεις και πρωτιές παγκοσμίως μεταφέροντας τις σπουδαίες ιδέες από το εργαστήριο στην αγορά. Σε μορφή χρηματοδότησης για μια επταετία (2014–2020) θα διατεθούν σχεδόν 80 δις € - εκτός από τις ιδιωτικές και τις εθνικές δημόσιες επενδύσεις που θα προσελκύσουν αυτά τα χρήματα.

Οι ευρωπαίοι ηγέτες και τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στηρίζουν το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», διότι οι επενδύσεις στην έρευνα και την καινοτομία είναι πολύ σημαντικές για το μέλλον της Ευρώπης έτσι ώστε να προωθηθεί μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Στην επίτευξη αυτού του στόχου βοηθά το πρόγραμμα

«Ορίζοντας 2020» συνδυάζοντας την έρευνα με την καινοτομία και εστιάζοντας σε τρεις βασικούς τομείς: επιστημονική αριστεία, βιομηχανική υπεροχή και κοινωνικές προκλήσεις. Στόχος είναι η διασφάλιση ότι η Ευρώπη παράγει επιστήμη και τεχνολογία παγκοσμίου επιπέδου που δίνουν ώθηση στην οικονομική ανάπτυξη.

Σύμφωνα με προηγούμενα προγράμματα πλαίσιο η χρηματοδότηση της έρευνας από την ΕΕ έχει ήδη ενώσει επιστήμονες και βιομηχανία τόσο από την Ευρώπη όσο και από ολόκληρο τον κόσμο για την εύρεση λύσεων σε ένα τεράστιο φάσμα προκλήσεων. Με τις καινοτομίες αυτές βελτιώθηκαν ζωές, υπήρξε συμβολή για την προστασία του περιβάλλοντος και κατέστη η ευρωπαϊκή βιομηχανία πιο βιώσιμη και ανταγωνιστική. Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» είναι διαθέσιμο για ερευνητές από ολόκληρο τον κόσμο.

Για την ανάπτυξη αυτού του πρωτοποριακού προγράμματος η εμπειρία τους υπήρξε καθοριστική. Άλλωστε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συγκέντρωσε τις παρατηρήσεις τους και έλαβε υπόψη τις συστάσεις των Κρατών Μελών και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, όπως και τα διδάγματα που αντλήθηκαν από προηγούμενα προγράμματα. (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.3 ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΙΑ

Την παγκόσμια υπεροχή της ΕΕ στο πεδίο της επιστήμης θα ενισχύσει το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», προσελκύοντας τα καλύτερα μυαλά και βοηθώντας τους επιστήμονες να συνεργάζονται και να ανταλλάσσουν ιδέες ανά την Ευρώπη. Επίσης, θα βοηθήσει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης από ταλαντούχα άτομα και καινοτόμες εταιρείες, δημιουργώντας μελλοντικά θέσεις εργασίας ένα υψηλότερο βιοτικό επίπεδο με οφέλη σε όλους (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.3.1 Έρευνα αιχμής χρηματοδοτούμενη από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ)

Απόρροια της φυσικής περιέργειας του ανθρώπου σχετικά με το πώς λειτουργεί ο κόσμος είναι μερικές από τις σημερινές πλέον σημαντικές εφευρέσεις. Αν και η έρευνα στα σύνορα της γνώσης, υποκινούμενη από την περιέργεια σπάνια στηρίζει εμφανώς τα εμπορικά προϊόντα, ωστόσο οι ανακαλύψεις της δίνουν το έναυσμα για αναρίθμητες καινοτομίες. Συνεπώς, ο πρώτος τομέας που αντιμετωπίζει περικοπές σε εποχές οικονομικής δυσχέρειας

είναι συχνά η έρευνα αιχμής και άρα η ΕΕ ενισχύει το επίπεδο των επενδύσεων. Τέλος, το μοναδικό κριτήριο χρηματοδότησης της ΕΕ αποτελεί η αριστεία η οποία παρέχεται σε μεμονωμένους ερευνητές ή σε ερευνητικές ομάδες (χρηματοδότηση: 13,095 δις €) (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.3.2 Δράσεις Marie Skłodowska-Curie

Στη δημιουργία κορυφαίων ερευνητών βοηθούν η κατάρτιση και η επαγγελματική ανάπτυξη. Με αυτά υποστηρίζονται οι νέοι και έμπειροι ερευνητές ώστε να ενισχύσουν την καριέρα και τις δεξιότητές τους μέσω της κατάρτισης ή μέσω της τοποθέτησής τους σε άλλη χώρα ή στον ιδιωτικό τομέα για κάποιο χρονικό διάστημα. Με τον τρόπο αυτό παρέχονται νέες γνώσεις και εμπειρίες ώστε να μπορέσουν να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους (χρηματοδότηση: 6,162 δις €) (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.3.3 Μελλοντικές και αναδυόμενες τεχνολογίες

Στις νέες τεχνολογίες αιχμής η Ευρώπη διατηρεί την ανταγωνιστικότητά της και δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας υψηλών δεξιοτήτων, γεγονός που οφείλεται στην προνοητικότητα και στη σκέψη. Με τη χρηματοδότηση της ΕΕ η Ευρώπη αποτελεί το καλύτερο δυνατό περιβάλλον για υπεύθυνη και δυναμική πολυτομεακή συνεργασία σε νέες και μελλοντικές τεχνολογίες (χρηματοδότηση: 2,696 δις €) (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.3.4 Υποδομή παγκοσμίου επιπέδου

Επειδή ο ερευνητικός εξοπλισμός μπορεί να είναι περίπλοκος και δαπανηρός, μια μεμονωμένη ερευνητική ομάδα ή ακόμα και χώρα μπορεί να μην δύναται να τον αγοράσει ή να τον κατασκευάσει ή να τον χειριστεί μόνη της. Τέτοιου είδους εξοπλισμός είναι τα λέιζερ υψηλής ισχύος που εξυπηρετούν την ιατρική, την επιστήμη των υλικών και τη βιοχημεία, τα εξειδικευμένα αεροπλάνα υψηλής τεχνολογίας ή ένας σταθμός παρακολούθησης στον βυθό της θάλασσας που χρησιμοποιείται για την παρατήρηση της κλιματικής αλλαγής.

Τα συγκεκριμένα εργαλεία κοστίζουν εκατομμύρια ευρώ και για τον χειρισμό τους είναι απαραίτητες οι δεξιότητες κορυφαίων εμπειρογνομώνων. Η ΕΕ χρηματοδοτεί αυτού του είδους τα εγχειρήματα μεγάλης κλίμακας και παρέχει στους ερευνητές της Ευρώπης πρόσβαση στις τελευταίες, υπερσύγχρονες υποδομές, καθιστώντας δυνατή τη νέα και

συναρπαστική έρευνα (χρηματοδότηση: 2,488 δις €) (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.4 ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΥΠΕΡΟΧΗ

Για να είναι η Ευρώπη η καλύτερη σε αυτό που κάνει, οφείλει να επενδύσει σε τεχνολογίες πολλά υποσχόμενες και στρατηγικής σημασίας, όπως είναι αυτές που χρησιμοποιούνται στην προηγμένη βιομηχανική παραγωγή και στη μικροηλεκτρονική. Παρόλα αυτά, από μόνη της η δημόσια χρηματοδότηση δεν είναι αρκετή. Αυτό σημαίνει ότι η ΕΕ πρέπει να ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις να επενδύσουν περισσότερο στην έρευνα και να στοχεύουν σε πεδία στα οποία μπορούν να συνεργαστούν με τον δημόσιο τομέα για την ενίσχυση της καινοτομίας.

Οι επιχειρήσεις όταν γίνονται πιο καινοτόμες, πιο αποδοτικές και πιο ανταγωνιστικές κερδίζουν. Αυτό σημαίνει τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και ευκαιριών στην αγορά. Κάθε ευρώ που επενδύεται από την ΕΕ αποδίδει περίπου 13 € σε προστιθέμενη αξία για τις επιχειρήσεις. Μια επιπλέον αύξηση των επενδύσεων στο 3 % του ΑΕγχΠ έως το 2020 θα δημιουργούσε 3,7 εκατ. περισσότερες θέσεις εργασίας (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.4.1 Υπεροχή σε τεχνολογίες γενικής εφαρμογής και βιομηχανικές τεχνολογίες

Τις ρηξικέλευθες τεχνολογίες που είναι απαραίτητες για να στηριχθεί η καινοτομία σε όλους τους τομείς, όπως είναι η τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) και η διαστημική τεχνολογία υποστηρίζει το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020». Στο επίκεντρο των προϊόντων που αλλάζουν τα δεδομένα, όπως smart phone, μπαταρίες υψηλών επιδόσεων, ελαφρά οχήματα, ναυοφάρμακα, έξυπνα υφάσματα και πολλά ακόμη βρίσκονται οι βασικές τεχνολογίες γενικής εφαρμογής όπως η τεχνολογία προηγμένης βιομηχανικής παραγωγής και υλικών, η βιοτεχνολογία και οι νανοτεχνολογίες. Τον βασικό εργοδότη που παρέχει θέσεις εργασίας σε 31 εκατ. άτομα σε ολόκληρη την Ευρώπη αποτελεί η ευρωπαϊκή μεταποιητική βιομηχανία (χρηματοδότηση: 13,557 δις €).

Ιδιαίτερης προσοχής στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» απολαμβάνουν οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), μια βασική πηγή θέσεων εργασίας και καινοτομίας. Συνεργάζονται σε έργα στο πλαίσιο μιας κοινοπραξίας και λαμβάνουν

στήριξη μέσω ενός αποκλειστικού χρηματοδοτικού εργαλείου ειδικά σχεδιασμένου για μικρότερες εταιρείες υψηλής καινοτομίας. Τη συμμετοχή των ΜΜΕ τουλάχιστον στο 20% (8,65 δις €) των συνολικών συνδυασμένων προϋπολογισμών των θεματικών ενοτήτων «Υπεροχή στις τεχνολογίες γενικής εφαρμογής και στις βιομηχανικές τεχνολογίες» και «Κοινωνικές Προκλήσεις» θα αυξήσει ο ολοκληρωμένος και απλουστευμένος χαρακτήρας του προγράμματος «Ορίζοντας 2020». Ζωτικής σημασίας για την επίτευξη αυτού του στόχου θα είναι το χρηματοδοτικό εργαλείο για τις ΜΜΕ, παρέχοντας στήριξη και βοήθεια σε μεμονωμένες ΜΜΕ ή σε κοινοπραξίες ΜΜΕ, αξιολόγηση της βιωσιμότητας των ιδεών τους στην αγορά και βοήθεια για την περαιτέρω ανάπτυξη αυτών των ιδεών. Τέλος, θα παρέχεται χρηματοδότηση για επιχειρηματική συμβουλευτική και καθοδήγηση σχετικά με τον εντοπισμό και την προσέλκυση ιδιωτών επενδυτών (χρηματοδότηση: Τουλάχιστον 3 δις € θα διατεθούν στο χρηματοδοτικό εργαλείο για τις ΜΜΕ) (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.4.2 Πρόσβαση σε κεφάλαια κινδύνου

Συχνά οι καινοτόμες εταιρείες και άλλοι οργανισμοί δυσκολεύονται να βρουν χρηματοδότηση για νέες ιδέες υψηλού κινδύνου ή την ανάπτυξή τους. Με το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» θα καλυφθεί αυτό το «κενό καινοτομίας» μέσω δανείων και εγγυήσεων, αλλά και μέσω επενδύσεων σε καινοτόμες ΜΜΕ και μικρές εταιρείες μεσαίας κεφαλαιοποίησης. Η υποστήριξη αυτή είναι καταλυτικής σημασίας για την προσέλκυση ιδιωτικής χρηματοδότησης και κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου για την έρευνα και την καινοτομία. Μάλιστα, υπολογίζεται ότι κάθε ευρώ που επενδύει η ΕΕ αποδίδει 5 € επιπλέον χρηματοδότησης (χρηματοδότηση: 2,842 δις €) (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.5 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Επτά προκλήσεις βασικής προτεραιότητας έχουν αναγνωριστεί από την ΕΕ, όπου οι στοχευμένες επενδύσεις στην έρευνα και στην καινοτομία μπορούν να ωφελήσουν πραγματικά τον πολίτη και είναι οι εξής (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014):

- Υγεία, δημογραφικές μεταβολές και καλή διαβίωση

- Επισιτιστική ασφάλεια, αειφόρος γεωργία και δασοπονία, θαλάσσια και ναυτιλιακή έρευνα, έρευνα εσωτερικών υδάτων και βιοοικονομία
- Ασφαλής, καθαρή και αποδοτική ενέργεια
- Έξυπνες, πράσινες και ολοκληρωμένες μεταφορές
- Δράση για το κλίμα, περιβάλλον, αποδοτικότητα πόρων και πρώτες ύλες
- Η Ευρώπη σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο - κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς, καινοτόμες και σκεπτόμενες
- Ασφαλείς κοινωνίες - προστασία της ελευθερίας και της ασφάλειας της Ευρώπης και των πολιτών της.

4.5.1 Υγεία και καλή διαβίωση

Οι επιστήμονες κάνουν ό, τι μπορούν για να έχουν όλοι μια μακρόχρονη, ευτυχισμένη και υγιή ζωή. Προσπαθούν να επιλύσουν μερικά από τα μεγαλύτερα σημερινά προβλήματα για την υγεία, όπως οι αυξανόμενες επιπτώσεις της νόσου Αλτσχάιμερ, του διαβήτη και των ανθεκτικών στα αντιβιοτικά «υπέρ- ιών». Οι επενδύσεις που αφορούν στην έρευνα και στην καινοτομία στον τομέα της υγείας βοηθούν στο να παραμείνουν οι πολίτες ενεργοί, στην ανάπτυξη νέων και πιο ασφαλών θεραπειών και στη διατήρηση της βιωσιμότητας των συστημάτων υγείας και περίθαλψης. Επίσης, προσφέρουν στους γιατρούς τα απαραίτητα εργαλεία για μια πιο εξατομικευμένη ιατρική και ενισχύουν την πρόληψη και τη θεραπεία χρόνιων και μεταδοτικών ασθενειών (χρηματοδότηση: 7,472 δις €) (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.5.2 Επισιτιστική ασφάλεια και αειφόρος χρήση των βιολογικών πόρων

Έως το 2050 αναμένεται ότι ο παγκόσμιος πληθυσμός θα φτάσει τα εννέα δις. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να βρεθούν τρόποι για τη ριζική αλλαγή της προσέγγισης στην παραγωγή, την κατανάλωση, την επεξεργασία, την αποθήκευση, την ανακύκλωση και τη διάθεση απορριμμάτων ελαχιστοποιώντας τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Κάποιοι από τους τρόπους αντιμετώπισης είναι η εξισορρόπηση της χρήσης ανανεώσιμων και μη ανανεώσιμων πόρων από τη γη, τις θάλασσες και τους ωκεανούς, η μετατροπή των απορριμμάτων σε πολύτιμους πόρους και η αειφόρος παραγωγή τροφίμων, ζωοτροφών, προϊόντων βιολογικής προέλευσης και βιοενέργειας. Εκείνοι που ασχολούνται στην ΕΕ με τη γεωργία και τη δασοπονία και τους τομείς της βιομηχανίας των τροφίμων και προϊόντων βιολογικής προέλευσης φτάνουν τα 22 εκατ., παίζοντας σημαντικό ρόλο στην αγροτική ανάπτυξη και

στη διαχείριση της φυσικής κληρονομιάς της Ευρώπης (χρηματοδότηση: 3,851 δις €) (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.5.3 Βιώσιμη ενέργεια

Η κινητήριος δύναμη της σύγχρονης οικονομίας είναι η ενέργεια, αν και μόνο η διατήρηση του βιοτικού επιπέδου απαιτεί τεράστιες ποσότητες ενέργειας. Η Ευρώπη ως η δεύτερη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου, εξαρτάται υπερβολικά από την υπόλοιπη υφήλιο όσον αφορά την ενέργειά της η οποία προέρχεται από ορυκτά καύσιμα τα οποία επιταχύνουν την κλιματική αλλαγή. Συνεπώς, η ΕΕ έχει θέσει φιλόδοξους κλιματικούς και ενεργειακούς στόχους, οι οποίοι θα επιτευχθούν με τη χρηματοδότηση της ΕΕ μέσω του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» (χρηματοδότηση: 5,931 δις €) (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.5.4 Πράσινη, ολοκληρωμένη κινητικότητα

Στην απασχόληση, την οικονομική ανάπτυξη, την ευημερία και το παγκόσμιο εμπόριο δίνει ώθηση η κινητικότητα, καλλιεργώντας σημαντικούς δεσμούς μεταξύ ατόμων και κοινοτήτων. Παρόλα αυτά, τα σημερινά συστήματα μεταφορών και ο τρόπος που χρησιμοποιούνται δεν είναι βιώσιμα. Οι περισσότεροι βασίζονται σε υπερβολικό βαθμό στα συρρικνούμενα αποθέματα πετρελαίου, γεγονός που μειώνει την ενεργειακή ασφάλεια. Επιπλέον, τα προβλήματα που σχετίζονται με τις μεταφορές, όπως η κυκλοφοριακή συμφόρηση, η οδική ασφάλεια, η ατμοσφαιρική ρύπανση, επηρεάζουν τη ζωή και την υγεία των πολιτών καθημερινά. Ως εκ τούτου, το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» στοχεύοντας στην αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, συμβάλλει στη δημιουργία ενός αειφόρου συστήματος μεταφορών που αρμόζει σε μια σύγχρονη, ανταγωνιστική Ευρώπη (χρηματοδότηση: 6,339 δις €) (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.5.5 Κλιματική αλλαγή, περιβάλλον, αποδοτικότητα πόρων και πρώτες ύλες

Στη σημερινή εποχή οι ανεξάντλητοι φτηνοί πόροι εξαντλούνται. Πλέον η πρόσβαση σε πρώτες ύλες και καθαρό νερό δεν θεωρείται δεδομένη, αλλά και η βιοποικιλότητα και τα οικοσυστήματα δέχονται πιέσεις. Η λύση που προτείνεται από τους επιστήμονες είναι η

επένδυση στην καινοτομία ώστε να στηριχτεί η πράσινη οικονομία, που θα βρίσκεται σε αρμονία με το φυσικό περιβάλλον.

Στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής είναι μια πολυτομεακή προτεραιότητα για την οποία διατίθεται το 35 % του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος.

Επίσης, ιδιαίτερη προτεραιότητα δίνεται στα απορρίμματα και στο νερό. Είναι αξιοσημείωτο ότι τα απορρίμματα ευθύνονται αυτή τη στιγμή για το 2 % των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου της ΕΕ, ενώ η ενίσχυση της ανάπτυξης στον τομέα των υδάτινων πόρων κατά μόλις 1 % θα μπορούσε να δημιουργήσει έως 20.000 νέες θέσεις εργασίας (χρηματοδότηση: 3,081 δις €) (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.5.6 Κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς, καινοτόμες και σκεπτόμενες

Στην Ευρώπη το 2011 κινδύνευαν από τη φτώχεια περίπου 80 εκατ. άτομα. Χαρακτηριστικά ένας σημαντικός αριθμός νεαρών ατόμων δεν έχει πρόσβαση στην εκπαίδευση, την εργασία ή την κατάρτιση. Το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» χρηματοδοτώντας την έρευνα νέων στρατηγικών και δομών διακυβέρνησης ώστε να ξεπεραστεί η υπάρχουσα οικονομική αστάθεια και να διασφαλιστεί η ανθεκτικότητα της Ευρώπης σε μελλοντικές καθοδικές μεταστροφές της οικονομίας, δημογραφικές μεταβολές και μεταναστευτικά πρότυπα, μπορεί να βοηθήσει στην έρευνα και την καινοτομία. Επίσης, με τη χρηματοδότηση στηρίζονται νέες μορφές καινοτομίας όπως η ανοικτή καινοτομία, η καινοτομία επιχειρηματικών μοντέλων, η καινοτομία στον δημόσιο τομέα και η κοινωνική καινοτομία με σκοπό την κάλυψη κοινωνικών αναγκών. Η ΕΕ υποστηρίζοντας την έρευνα και την καινοτομία στην ευρωπαϊκή κληρονομιά, την ταυτότητα, την ιστορία και τον πολιτισμό της Ευρώπης στον κόσμο, χτίζει «σκεπτόμενες κοινωνίες», όπου διερευνώνται οι κοινές αξίες και η συμβολή τους στο κοινό μέλλον (χρηματοδότηση: 1,309 δις €) (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.5.7 Προστασία της ελευθερίας και της ασφάλειας της Ευρώπης και των πολιτών της

Σήμερα για την καταπολέμηση της εγκληματικότητας και της τρομοκρατίας, την προστασία των κοινοτήτων από φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές, την αναχαίτιση των κυβερνοεπιθέσεων και την αντιμετώπιση της παράνομης εμπορίας ανθρώπων,

ναρκωτικών και εμπορευμάτων απομίμησης, είναι απαραίτητη η διατήρηση της ασφάλειας των πολιτών. Μέσω της έρευνας και τη καινοτομίας η ΕΕ αναπτύσσει νέες τεχνολογίες για την προστασία των κοινωνιών ενώ σέβεται το ιδιωτικό απόρρητο και τηρεί τα θεμελιώδη δικαιώματα, που βρίσκονται στο επίκεντρο της έρευνας της ΕΕ για την ασφάλεια. Οι τεχνολογίες αυτές έχουν σημαντικές δυνατότητες για την ώθηση της οικονομικής δραστηριότητας μέσω νέων προϊόντων και υπηρεσιών και για τη δημιουργία θέσεων εργασίας (χρηματοδότηση: 1,695 δις €) (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.6 ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΡΥΝΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Πολύ σημαντικές για την οικονομική ευημερία είναι η έρευνα και η καινοτομία. Ως εκ τούτου απαιτούνται μέτρα για τη διασφάλιση των επιδόσεων καινοτομίας όλων των κρατών μελών και των περιφερειών τους. Άλλωστε, από την εμπειρία είναι εμφανές ότι όταν η οικονομική κρίση περιορίζει τους εθνικούς προϋπολογισμούς, τότε οι ανισότητες στις επιδόσεις καινοτομίας ανά την Ευρώπη καθίστανται εμφανέστερες. Συνεπώς, ο καλύτερος τρόπος για να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης και η ικανότητά της να αντιμετωπίζει τις κοινωνικές προκλήσεις στο μέλλον είναι η διερεύνηση των προοπτικών της δεξαμενής ταλέντων της Ευρώπης και η μεγιστοποίηση και διάδοση των ωφελειών της καινοτομίας σε ολόκληρη την Ένωση.

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020», στα ειδικά μέτρα περιλαμβάνονται (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014):

- Η συνεργασία ερευνητικών ιδρυμάτων άριστων επιδόσεων με αντίστοιχα ιδρύματα χαμηλότερων επιδόσεων με στόχο τη δημιουργία ή αναβάθμιση κέντρων αριστείας
- Η αδελφοποίηση ιδρυμάτων, με ανταλλαγές προσωπικού, επισκέψεις εμπειρογνομόνων και εκπαιδευτικά σεμινάρια
- Η σύσταση «Εδρών Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας (EXE)» για την προσέλκυση εξαιρετικών ακαδημαϊκών σε ιδρύματα υψηλών προοπτικών
- Ένας Μηχανισμός Υποστήριξης Πολιτικών με σκοπό τη βελτίωση των εθνικών και περιφερειακών πολιτικών για την έρευνα και την καινοτομία

- Η παροχή καλύτερης πρόσβασης σε διεθνή δίκτυα σε άριστους και καινοτόμους ερευνητές
- Η ενίσχυση των διεθνικών δικτύων Εθνικών Σημείων Επαφής για την παροχή πληροφοριών σε όσους ζητούν υποστήριξη (χρηματοδότηση: 816 εκατ. €).

4.6.1 Συνεργίες με άλλες πολιτικές

Η στρατηγική του προγράμματος «Ευρώπη 2020» ως βασική της προϋπόθεση για έξυπνη, αειφόρο και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη ορίζει τη συνεργασία όλων των πολιτικών της ΕΕ για την επίτευξη των στόχων της. Τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία όσον αφορά την έρευνα και την καινοτομία, παρέχουν συμπληρωματική στήριξη στο πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» για τη χρηματοδότηση της αναβάθμισης των επιστημονικών υποδομών -από εργαστηριακό εξοπλισμό έως υπερυπολογιστές και δίκτυα δεδομένων υψηλής ταχύτητας- και την ενίσχυση των δυνατοτήτων έρευνας και καινοτομίας όπου είναι απαραίτητο (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.7 ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Απαραίτητη για την προσέλκυση νέων ταλαντούχων επιστημόνων και το πάντρεμα της επιστημονικής αριστείας με την κοινωνική ευαισθητοποίηση και ευθύνη κρίνεται η αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ επιστήμης και κοινωνίας. Συνεπώς με το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020» στηρίζονται έργα για τα οποία είναι απαραίτητη η συμμετοχή του πολίτη στις διαδικασίες με τις οποίες προσδιορίζεται η φύση της έρευνας που επηρεάζει την καθημερινότητα. Μεταξύ των κοινοτήτων των ειδικών και των μη ειδικών η ευρύτερη κατανόηση σχετικά με τους στόχους και τα μέσα για την επίτευξή τους θα διατηρήσει την επιστημονική αριστεία και θα επιτρέψει στην κοινωνία να μοιραστεί την κυριότητα των αποτελεσμάτων (χρηματοδότηση: 462 εκατ. €) (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.8 ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020»

Μέσω του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» παρέχεται σημαντική υποστήριξη σε δράσεις καινοτομίας για την κατασκευή πρωτοτύπων, τη διεξαγωγή δοκιμών, την

παρουσίαση, την πιλοτική εφαρμογή, τον έλεγχο καταλληλότητας προϊόντων σε μεγάλη κλίμακα και την αναπαραγωγή τους στην αγορά. Άλλο ένα σημαντικό χαρακτηριστικό είναι η σημαντική υποστήριξη προσεγγίσεων της πλευράς της ζήτησης, κυρίως η δημόσια παροχή καινοτομίας με την οποία ενθαρρύνεται η εμπορικότητα και η πρώτη εμπορική δημόσια παροχή καινοτομίας, καθώς και η ρύθμιση για την ανάπτυξη της καινοτομίας και η θέσπιση προτύπων. Επίσης καλύπτονται στον δημόσιο τομέα νέες μορφές καινοτομίας και μορφές κοινωνικής καινοτομίας, καθώς και πιλοτικές δράσεις για τις υπηρεσίες και τα προϊόντα του ιδιωτικού τομέα (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.9 ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

Η έρευνα των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών ως διατομεακό ζήτημα με ευρεία συνάφεια, έχει πλήρως ενσωματωθεί σε κάθε γενικό στόχο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020». Σε ολόκληρο το φάσμα του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» η ενσωμάτωση της έρευνας των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών είναι βασικής σημασίας για τη μεγιστοποίηση των αποδόσεων των επενδύσεων στην επιστήμη και στην τεχνολογία για την κοινωνία. Στην εξεύρεση λύσεων στα κοινωνικά προβλήματα μπορεί να βοηθήσει η ενσωμάτωση της κοινωνικοοικονομικής διάστασης στον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή της ίδιας της έρευνας και των νέων τεχνολογιών. Πράγματι, αυτήν τη νέα προσέγγιση απεικονίζει η ιδέα της εστίασης του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» στις «Προκλήσεις» και όχι στα διάφορα επιστημονικά πεδία της έρευνας (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.10 ΠΥΡΗΝΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ

Η ΕΕ ερευνώντας την πυρηνική σχάση στρέφει το ενδιαφέρον της στην προστασία και ασφάλεια, την ιατρική έρευνα, την προστασία από την ακτινοβολία, τη διαχείριση απορριμμάτων, τις βιομηχανικές χρήσεις της ακτινοβολίας και περιλαμβάνει πολλούς άλλους τομείς όπως τη χρήση της ακτινοβολίας στο γεωργικό τομέα.

Επίσης, προσπαθεί να αποδείξει ότι η σχάση μπορεί να γίνει βιώσιμη πηγή ενέργειας για εμπορική εκμετάλλευση μεγάλης κλίμακας σε εύλογο χρονικό διάστημα με τη συγκέντρωση των προσπαθειών όλων των ενδιαφερόμενων μερών σε ένα ενιαίο ευρωπαϊκό

κοινό πρόγραμμα (χρηματοδότηση: 1,603 δις €) (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

4.11 ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΡΕΥΝΩΝ (JRC)

Η εσωτερική υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που παρέχει ανεξάρτητη, βασισμένη σε στοιχεία, επιστημονική και τεχνική υποστήριξη για τις πολιτικές της ΕΕ είναι το Κοινό Κέντρο Ερευνών. Μέσω του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» χρηματοδοτούνται οι δραστηριότητές του και πολλές από τις δράσεις του αφορούν τις επτά κοινωνικές προκλήσεις. Επίσης το JRC στηρίζει τις προσπάθειες της ΕΕ για την ενίσχυση της πυρηνικής ασφάλειας και προστασίας και της προστασίας από την ακτινοβολία μέσω του ερευνητικού και εκπαιδευτικού προγράμματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

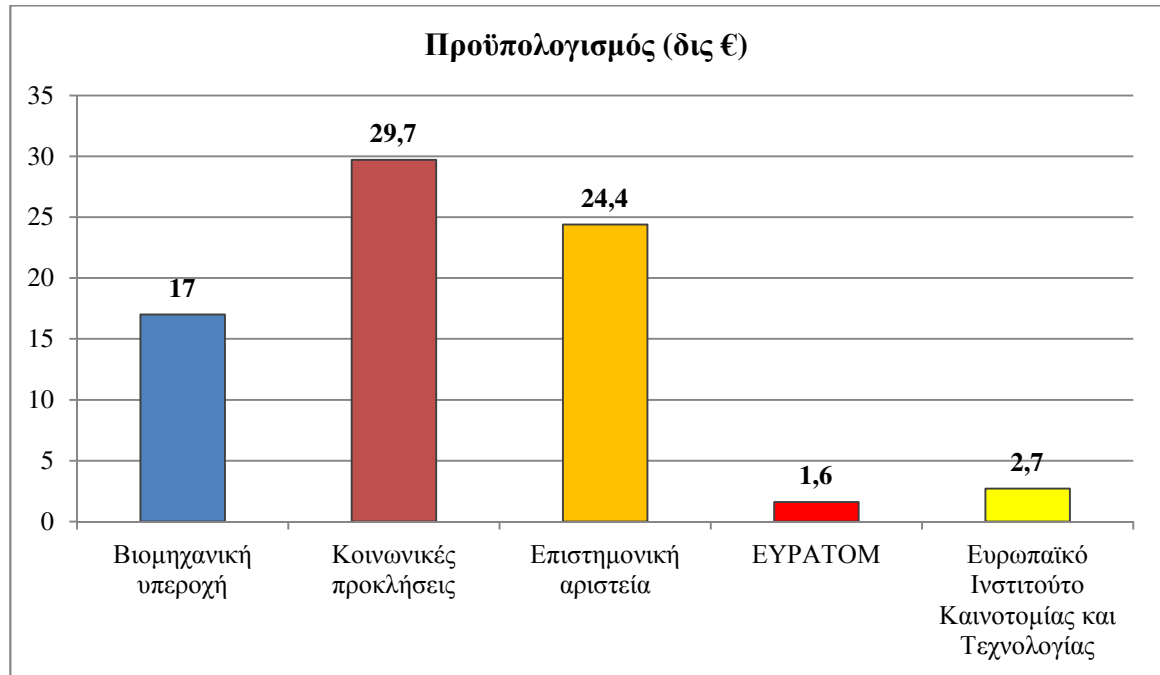
4.12 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020»

Ακολουθεί ένας πίνακας με τον προϋπολογισμό του προγράμματος «ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020» (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014):

Πίνακας 4.1: Προϋπολογισμός του προγράμματος ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020.

Είδος /τομέας προγράμματος	Προϋπολογισμός (δισ €)
Βιομηχανική υπεροχή	17,0
Κοινωνικές προκλήσεις	29,7
Επιστημονική αριστεία	24,4
ΕΥΡΑΤΟΜ	1,6
Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας	2,7
Λοιπά	3,2

Πηγή: (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

Διάγραμμα 4.1: Προϋπολογισμός του προγράμματος ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020.

Πηγή: (Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020, 2014).

5 ΚΕΦΑΛΑΙΟ: «ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ»

Τα στοιχεία κλειδιά για την οικονομικό μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελούν η ανταγωνιστικότητα και η βιωσιμότητα. Αυτές εξαρτώνται από την ικανότητα των πολιτών, των επιχειρήσεων, των περιφερειών, των εθνών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης να δημιουργούν και να χρησιμοποιούν τις γνώσεις, τις επιστήμες και την τεχνολογία του αύριο υπό τη μορφή αγαθών, διαδικασιών παραγωγής και υπηρεσιών υψηλής ποιότητας καθώς και νέων και αποτελεσματικότερων τρόπων οργάνωσης. Η ευρωπαϊκή έρευνα βοηθάει τις χώρες της ΕΕ να επιλύσουν τα ζωτικά προβλήματα της κοινωνίας και ιδίως την ανεργία, ενισχύοντας την ικανότητα πραγματοποίησης καινοτομιών του ευρωπαϊκού βιομηχανικού ιστού και ευνοώντας τη σύσταση επιχειρήσεων και υπηρεσιών που θεμελιώνονται στις αναδεικνυόμενες τεχνολογίες και τις νέες αγορές. Την ίδια στιγμή, στη βελτίωση της ποιότητας της ζωής και των συνθηκών εργασίας συμβάλλουν η έρευνα ως προς τις βιώσιμες μορφές κινητικότητας και τις μεθόδους παραγωγής που σέβονται το περιβάλλον και τους καταναλωτές.

Η προαγωγή της διαρκούς ανάπτυξης σημαίνει συμφιλίωση μεταξύ των οικονομικών στόχων σχετικά με την τεχνολογική και οικονομική ανάπτυξη και των κοινωνικών στόχων, όπως είναι η ποιότητα ζωής, η απασχόληση, η ασφάλεια και η ποιότητα του περιβάλλοντος. Εάν επιτύχει η έρευνα να αποσυνδέσει την οικονομική ανάπτυξη από την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, τότε μπορεί να συμβάλει τόσο στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την ανάπτυξη της απασχόλησης, όσο και στη βελτίωση της ζωής των Ευρωπαίων. Για παράδειγμα, ο σεβασμός του περιβάλλοντος από τους προμηθευτές και φορείς εκμετάλλευσης των ειδών ενεργειακού εξοπλισμού μπορεί να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητά τους στην παγκόσμια αγορά και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στην Ευρώπη σε κλάδους όπως του ύδατος, των τεχνολογιών των ανανεώσιμων μορφών ενέργειας, της ορθολογικής χρήσης της ενέργειας και της επαναχρησιμοποίησης των διαθέσιμων πόρων. Αυτοί είναι μερικοί από τους στόχους του έβδομου προγράμματος-πλαισίου ΕΤΑ.

Σοβαρό πλεονέκτημα αποτελεί η συνολική εμπειρία των Ευρωπαίων ερευνητών αν και η επιστημονική έρευνα διεξάγεται σε ένα έντονα ανταγωνιστικό διεθνές περιβάλλον. Η Ευρωπαϊκή Ένωση σε σχέση με τους ανταγωνιστές της, πάσχει από σχετική έλλειψη ερευνητών, κατακερματισμό και επικαλύψεις των ερευνητικών προσπαθειών, καθώς και από

Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

απομονωτισμό των ομάδων έρευνας, ιδίως στις περιφερειακές και λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές. Μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση τρία κράτη μέλη (η Γερμανία, η Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο) καλύπτουν τα τρία τέταρτα του συνόλου των δαπανών της ΕΤΑ αν και ακόμη και μέσα σε αυτά τα κράτη υπάρχουν πολύ έντονες περιφερειακές διαφορές.

Στη δεκαετία του '90, βέβαια, η νέα ώθηση που δόθηκε από την ΕΕ στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογικής ανάπτυξης, της έδωσαν τη δυνατότητα να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων και μάλιστα των μικρομεσαίων. Οι σημαντικές δυνατότητες καινοτομίας, τις οποίες διαθέτουν οι ΜΜΕ, αναγνωρίζονται και ενθαρρύνονται από το πρόγραμμα-πλαίσιο ΕΤΑ. Πολλά ειδικά προγράμματα ενισχύουν τις δραστηριότητες που σχετίζονται με την καινοτομία και τη συμμετοχή των ΜΜΕ και επιδιώκεται η γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των θεωρητικών αποτελεσμάτων της έρευνας και της πραγματικής αξιοποίησής τους από τους λαμβάνοντες αποφάσεις στον ιδιωτικό και στον δημόσιο τομέα. Παρόλα αυτά, συγκριτικά με τις επιδόσεις που παρατηρούνται αλλού, η σχετική ανεπάρκεια των επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα στην Ε & Α εντός της Ένωσης είναι απογοητευτική και για το λόγο αυτό χρειάζεται προσπάθεια για τη βελτίωση της αλληλεπίδρασης μεταξύ δημόσιων ερευνητικών φορέων και της βιομηχανίας.

Στη διεθνή Ε & Α η Ευρώπη παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο σε πολλά πεδία, όπως η πυρηνική ασφάλεια, η θερμοπυρηνική σύντηξη, οι τεχνολογίες των τηλεπικοινωνιών και η βιοχημεία. Μάλιστα το Κοινό Κέντρο Ερευνών πρωτοστατεί σε πολλά πεδία, όπως στις κλιματικές αλλαγές, τη σπογγώδη εγκεφαλοπάθεια των βοοειδών, τους γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς, την ασφάλεια των χημικών προϊόντων, την πυρηνική εγκληματολογία και την ασφάλεια στον κυβερνοχώρο. Σε αυτά τα πεδία η Ευρώπη πρέπει να διατηρήσει την πρωτοπορία της, ενώ σε άλλα πεδία χρειάζονται περισσότερες ερευνητικές προσπάθειες προς όφελος της κοινωνίας ή του βιομηχανικού τομέα. Για την αντιμετώπιση των κοινωνικών και βιομηχανικών προκλήσεων του 21ου αιώνα χρειάζονται νέες ιδέες, όπως για την οικο-βιομηχανία, τη νέα γενεά μεταφορικών μέσων και τις πηγές ενέργειας. Επίσης είναι απαραίτητη μια γενική στρατηγική της ερευνητικής προσπάθειας στην Ευρώπη για την προετοιμασία της ευρωπαϊκής βιομηχανίας για τις προκλήσεις του 21ου αιώνα, όπως και για την αύξηση της γνώσης προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Ο καλύτερος τρόπος για την Ευρωπαϊκή Ένωση να ενθαρρύνει την οικονομική ανάπτυξη και να δημιουργήσει περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίες, εξασφαλίζοντας συγχρόνως την κοινωνική πρόοδο και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα είναι η επένδυση στη

γνώση. Η Ευρώπη οφείλει την προώθηση του «τριγώνου της γνώσης»: παραγωγή της γνώσης, διάχυση της μέσω της εκπαίδευσης και εφαρμογή της μέσω της καινοτομίας.

Ωστόσο, ακόμη στην Ευρώπη, η καινοτομία παρεμποδίζεται από τη διασπορά των προσπαθειών της έρευνας και από τη δυσκολία της μετουσίωσης των αποτελεσμάτων της έρευνας σε νέα προϊόντα και υπηρεσίες. Για την ενθάρρυνση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας πρέπει να δημιουργηθεί ένα νομικό και κανονιστικό περιβάλλον, καθώς και μια φορολογία που να ευνοούν την καινοτομία. Επίσης θα ήταν χρήσιμος ένας καλύτερος προσανατολισμός της έρευνας προς την καινοτομία και ανάπτυξη της τεχνολογικής προοπτικής, μια καλύτερη χρηματοδότηση της καινοτομίας, ιδίως από ευρωπαϊκά μέσα και μια ενθάρρυνση της καινοτομίας στις επιχειρήσεις, ιδίως τις ΜΜΕ, με την απλοποίηση των διοικητικών διατυπώσεων.

Από μέρους των ευρωπαϊκών οργάνων για τη δημιουργία ενός «ευρωπαϊκού χώρου έρευνας» απαιτείται μια πολύ σημαντική συμβολή για την ενθάρρυνση της ενίσχυσης των προσπαθειών και της βελτίωσης της συνοχής μεταξύ των διαφόρων προγραμμάτων σε εθνικό και σε περιφερειακό επίπεδο, συμβολή σε στόχους που δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν παρά μόνο στο επίπεδο της ΕΕ, όπως είναι: η ανάπτυξη των προγραμμάτων-πλαisiών, η αξιολόγηση της πραγματοποιηθείσας προόδου, η διάδοση των πληροφοριών, η ενθάρρυνση της ορθής πρακτικής, η βελτίωση του νομικού πλαισίου, η κατάργηση των φραγμών στη κινητικότητα της έρευνας και η προώθηση των δικτύων έρευνας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Access to finance.* (2018, 3). Ανάκτηση από EU: https://europa.eu/youreurope/business/funding-grants/access-to-finance/index_el.htm
- Access to risk finance.* (2018, 4). Ανάκτηση από European Commission: <https://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/access-risk-finance>
- COSME.* (2018, 3). Ανάκτηση από Ευρωπαϊκή Επιτροπή: <http://ec.europa.eu/growth/access-to-finance/cosme-financial-instruments/>
- EU funds and support.* (2018, 3). Ανάκτηση από startupeuropeclub: <http://startupeuropeclub.eu/eu-funds-and-support/>
- eurekanetwork.* (2018, 3). Ανάκτηση από EUREKA Network Projects: <http://www.eurekanetwork.org/content/eureka-network-projects>
- EUROPA-Επιχειρήσεις.* (2018, 4). Ανάκτηση από EUROPA-Τομείς πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης: https://europa.eu/european-union/topics/enterprise_el
- European Structural and Investment Funds.* (2018, 4). Ανάκτηση από European Commission-European Structural & Investment Funds: <https://cohesiondata.ec.europa.eu/countries/GR>
- Executive Agency for Small and Medium-sized Enterprises (EASME).* (2018, 3). Ανάκτηση από EASME: <https://ec.europa.eu/easme/en/about-easme>
- Fast Track to Innovation (FTI).* (2018, 3). Ανάκτηση από EASME: <https://ec.europa.eu/easme/en/eic-fast-track-innovation-fti>
- Greene, F., Φαφαλιού, Ε., Storey, D., & Χασσίδ, Ι. (2011). *Επιχειρηματικότητα για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις*. Αθήνα: Κριτική.
- Griffin, R., & Pustay, M. (2011). *Διεθνείς επιχειρήσεις και επιχειρηματικότητα*. Αθήνα: Τζιόλα.
- InnovFin.* (2018, 3). Ανάκτηση από InnovFin – EU Finance for innovators: <http://www.eib.org/products/blending/innovfin/>
- InvestHorizon.* (2018, 4). Ανάκτηση από Ευρωπαϊκή Επιτροπή: <http://www.investhorizon.eu/default.aspx>

Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

- Juncker Plan.* (2018, 3). Ανάκτηση από European Commission: https://ec.europa.eu/commission/priorities/jobs-growth-and-investment/investment-plan-europe-juncker-plan/what-investment-plan-europe_en
- Lieberman, G., & Hillier, F. (2017). *Εισαγωγή στην επιχειρησιακή έρευνα*. Αθήνα: Τζιόλα.
- Microfinance and Social Entrepreneurship axis of EaSI.* (2018, 4). Ανάκτηση από Ευρωπαϊκή Επιτροπή: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1084&langId=en>
- Nugent, N. (2012). *Πολιτική και διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση*. Αθήνα: Σαββάλας.
- Pan-European network of Digital Innovation Hubs (DIHs).* (2018, 4 13). Ανάκτηση από Ευρωπαϊκή Επιτροπή: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-innovation-hubs>
- Reeves, M. (2017, 11 19). *Οι επιχειρηματικοί ηγέτες του αύριο στη νέα λίστα του Fortune*. Ανάκτηση από Fortune: <http://fortune.com/2017/10/19/future-50-companies-intro/>
- Sarow, M., Stuart, B., & Stuart, L. (2011). *Αποτελεσματική επικοινωνία στις σύγχρονες επιχειρήσεις*. (Β. Κέφης, Επιμ., & Ε. Αντώνογλου, Μεταφρ.) Αθήνα.
- SME Instrument.* (2018, 3). Ανάκτηση από Ευρωπαϊκή Επιτροπή: <http://ec.europa.eu/programmes/horizon2020/en/h2020-section/sme-instrument>
- Start-up Programme.* (2016, 5). Ανάκτηση από copernicus: <http://copernicus.eu/main/start-programmes>
- Βαρουφάκης, Γ., Πατόκος, Τ., Τσερκέζης, Λ., & Κουτσοπέτρος, Χ. (2011). *Η οικονομική κρίση στην Ελλάδα και την Ευρώπη το 2011*. Αθήνα: ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ-Παρατηρητήριο Οικονομικών και Κοινωνικών Εξελίξεων.
- Βασικές πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση.* (2018, 3). Ανάκτηση από Ευρωπαϊκή Ένωση: https://europa.eu/european-union/about-eu_el
- Γεωργία και αγροτική ανάπτυξη.* (2016, 12 23). Ανάκτηση από European Commission: https://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020_el
- (2014). *Επιχειρήσεις / Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια*. Βρυξέλλες: Ευρωπαϊκή Ένωση - Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή.* (2018, 3). Ανάκτηση από Ευρωπαϊκή Ένωση: https://ec.europa.eu/commission/index_el

Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

- Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.* (2018, 3). Ανάκτηση από Ευρωπαϊκή Ένωση:
<http://www.ecb.europa.eu/ecb/html/index.el.html>
- Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο .* (2018, 3). Ανάκτηση από Ευρωπαϊκή Ένωση:
<https://www.eca.europa.eu/el/Pages/ecadefault.aspx>
- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.* (2018, 3). Ανάκτηση από Ευρωπαϊκή Ένωση:
<http://www.europarl.europa.eu/portal/el>
- Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.* (2018, 2). Ανάκτηση από Ευρωπαϊκή Επιτροπή:
http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/social-fund/
- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο-Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.* (2018, 3). Ανάκτηση από Ευρωπαϊκή Ένωση: <http://www.european-council.europa.eu/el/>
- Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης.* (2018, 2). Ανάκτηση από Ευρωπαϊκή Επιτροπή: http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/erdf/
- Η Κοινή Αλιευτική Πολιτική (ΚΑΠ).* (2018, 2). Ανάκτηση από Ευρωπαϊκή Επιτροπή:
<https://ec.europa.eu/fisheries/cfp/>
- Κοινή Γεωργική Πολιτική.* (2017, 4 4). Ανάκτηση από European Commission-ΓΕΩΡΓΙΑ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: https://ec.europa.eu/agriculture/cap-in-your-country_el
- Μούσης, Ν. (2011). *Ευρωπαϊκή Ένωση: δίκαιο, οικονομία, πολιτικές.* Ανάκτηση από europedia:
http://europedia.moussis.eu/books/Book_2/6/17/01/index.tkl?lang=gr&all=1&pos=228&s=1&e=10
- Νικολόπουλος, Η., & Σπυρούνη, Σ. (2015). *Διεθνείς οικονομικές σχέσεις* (3η εκδ.). Αθήνα: Πατάκη.
- Ταμείο Συνοχής.* (2018, 2). Ανάκτηση από Ευρωπαϊκή Επιτροπή:
http://ec.europa.eu/regional_policy/el/funding/cohesion-fund/
- Τζωρτζάκης, Κ., & Τζωρτζάκη, Α. (2007). *Οργάνωση και Διοίκηση-Το Managment της Νέας Εποχής.* Αθήνα: Rosili.
- (2014). *Το Πρόγραμμα Πλαίσιο της ΕΕ για την Έρευνα και την Καινοτομία HORIZON 2020.* Βρυξέλλες: Ευρωπαϊκή Ένωση.

Προοπτικές και Προγράμματα Ενίσχυσης Επιχειρήσεων στην Ε.Ε.

Χρηματοδοτήσεις της ΕΕ. (2018, 2). Ανάκτηση από EUROPA: https://europa.eu/european-union/about-eu/funding-grants_el#%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%B7_%CE%BA%CE%BF%CE%BD%CE%B4%CF%85%CE%BB%CE%AF%CF%89%CE%BD

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας. Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν. 1599/1988 και τα άρθρα 2,4,6 παρ. 3 του Ν. 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον.

Σαμαλέκος Βασίλειος, Ευγενία Ηλιάνα Βυθούλκα, 2018